

Sven Začeki tõid fotoilma sääsed

Valgast maailma loodusfotograafia tippu ja National Geographicu veergudele tõusnud Sven Začek võib hea kaadri tabamise nimel külmas peidikus istuda kasvõi 13 tundi järjest. lk 10

Iga eestlase kohta 1 m² poepinda

Kui palju on eestlastel kauplusi ja mobiiltelefonid ning kas tekitame rohkem olmeprügi kui lätlased, vaata graafikust. lk 4

Samsung valitseb

Juunis müüdi nutitelefone Eestis esimest korda rohkem kui lihtsaid kõneaparaate ning sarnaselt muu maailmaga on meil ülivõimsaks turuliidriks Korea tootja Samsungi Galaxy seeria. lk 6

Info ja tellimine:
eestifilm.epl.ee

TÄNA! „SUVI”

VAID
4,99€
FILM!

+1,15 €
PÄEVALEHE
EEST

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 174 | LAUPÄEV, 28. JUULI 2012

● ● ● ajaleht.epl.ee

Foto: AP/Scanpix

Algas!

Olümpiast loe Spordilehest lk 1-8

bauhof

EHITUS JA AED

reedest esmaspäevani

PUHAS

kogu kaup tavahindadest

-25%

VUUK

Allahindlus ei kehti tellitavale ja soodushinnaga kaupadele ning ei laiene krediidimüügile.

Karl-Martin Sinijärv

kirjanik

Veterahva õnnistus

Täna on taevas päike ja asi näeb küllaltki suvkarva välja. Metsaalune muidugi veel vaigu järele ei lõhna, seda kuuma pole tänavu veel antud, aga välised tunnused hakkavad juuli lõpuks juba rammusamat juunialgust meenutama. Tuuleke liigutab aknataguses okkakesi-lehekesi, liiv on varasel ennelõunal üle keskmise leige ja mööda merepinda tõristab paat. Vist viies täna.

Ka rannaliival lesib säherdusi vesisõidukeid kolm. Mineva aasta lebas üks. Tunamullu polnud ühtegi. Paar-kümmend aastat tagasi oli rannariba okupantide poolt üles küntud ja sinna ei tohtinud üldse minna. Mina seda aega ei mäleta. Mina mäletan, kuidas õhtul käisid piirivalvurid, vahel koeraga, vahel ilma, ja jälgisid, et diversant ei tuleks mere tagant väärtuslikke nõukogude inimesi kaasa viima. Siis ei viitsinud piirikad enam kordonist välja tulla. Sulista palju tahad. Sinna see nõme riik läks, keegi ei viitsinud enam midagi teha. Ja nüüd siis paadid merel tõrisesmas ning siinsamas liivapidi kõhutamas. Mitte mingid edevad kaatrid või jahid, need loksuivad jahtsadamas valve all nagu makstud parklas. Siin on lihtsad ja inimsõbralikud lootsikud, teinekord tuleb metsast lihtne ja sõbralik inimene, päramootor kaenlas, ukerdab oma julla kallal väheke ja podiseb laineid patsutama. Mõnus. Seni on kõik ka kenasti tagasi jõudnud.

Miski on õhus, täpsemalt vees. Üsna ootamatuid sõpru on endile ühtäkki paadilaadse toote soetanud. Kes mootoriga, kes purjedega, kes mõlemaga. Üks seltskond tekitas lausa mereröövliteagse kuunari ja sõidutab sellega inimesi mõõduka tasu eest merd mööda ringi. Väikelaevajuhi tunnistus peab korralikul inimesel kukru vahel olema. Muidu ei või rahuliku südamega üle ookeani seilata ning kes ei tahaks isikliku katamaraani kaptenisillal seistes Brooklyn'i silla alt mööda East Riverit üles sahiseda, admiralikepike pöues ja maailm koos pildiga taskus.

Maarott muutub üha meresõbralikumaks. Kes ise veel merre ei mahu, käib ja kiibitseb õhinapõhiselt. Kerkiavad ja avanevad angaariid ja lennusaadamad ja lodjakojad, igal aastal patsatab lainetele mõni jaala või viikingilaev, Naissaare vahet küntakse kultuurilisel eesmärgil suvi läbi. Siitsamast paistab välja, kui pagana vähe meid eestlasi on selle suure maalahmaka kohta, mis meile antud. Kus enne kuuldud, et otse pealinna mereväravas sihuke-sed suured saared nagu Naissaar ja Aegna puhta tarvitamata seisavad? Ja kui vaadata lähinaabrite rannasaarestikke, kus iga suurema kui kivi otsa lipp ja mökk püsti aetud, siis tundub meie saaristu suisa asustamata. Kavalamate saarte juurde pääsemise nõksud on loodusinimesed igaks juhaks merakaartidelt kustutanud, kuna skuutrist ja longeropurgist koosneva navigatsioonilise paradigma esindajad suudavad endist lisaks pahale haisule palju prügi maha jätta. Ning juurida välja pooled baobabid ja hibiskid või mis meil seal saartel kasvabki. Keegi ju ei tea, keegi pole käinud. Ja kurja inimese GPS plahvatab kaabeltau kaugusel salasaarest.

Kui nüüd õnnestuks valmis ehitada ümbersõit Narva koskedest ja veidikene jõgesid puhastada-süvendada, läheks veel lõbusamaks. Eriti lõbusaks läheks, kui teha tagasi Riisipere–Haapsalu raudteelõik, jätkata seda üle Lihula Pärnuni, ühendada rööbaste abil Kilingi-Nõmme Viljandiga, Viljandi Valgaga ja Türi Tapaga. Siis saaks väärikate vahendite ehk rongi, jalgratta ja (olgu või kummi)paadiga Eestis enam-vähem igale poole kohale.

Igatahes on juba kuues merd pidi mööda vudiv paadike lootustlisav tunnismärk. Vesi on õhus ja inimesed ei karda enam märjaks saada. Kel kõik „Kariibi mere piraadid” kolm korda vaadatud, võib koduses Kohilas kasvõi homme „Veterahva needuse” nimelist muusikali näha. Ja nonde kahe vahele mahub veel palju, võiks öelda, et terve meretäis. Kõik need kapten Grantid ja Arabellad ja tuulised rannad ja karged mered on meil ju naha vahel alles.

Merirahvas tuleb tagasi, ma ütlen. ●

KOLME KUUGA HINNANGUT ANDA EI SAA

„Mina ja paljud teised inimesed organisatsioonis kannatame, sest pole õigustatud, et kolmekuise tegevuse põhjal tahtakse Estonian Airi risti lüüa. Kui oleme tegutsenud uue stratee-

giaga kolm või kuus kuud, ei ole see piisav näitamaks, kas oleme edukad või mitte.”

ESTONIAN AIRI JUHATUSE ESIMEES

TERO TASKILA (EPL)

VANA MÖTTETERA

Miskipärast on laialt levinud täiesti vale arusaam, nagu demokraatia tähendaks, et minu ükskõiksus on sama hea kui sinu teadmised.

AMEERIKA KIRJANIK ISAAC ASIMOV

Jüri Tamm: suve- ja taliolümpia võiks korraldada samal ajal

Intervjuu
Priit Simson
arvamustoimetaja

Suve- ja taliolümpia
viimine samale ajale teeks
mängud veelgi tugeva-
maks, usub kahekordne
olümpiapronks Jüri Tamm.

●●**Jüri Tamm, olete Ukrainas, rääkige palun täpsemalt, millega tegelete.**

Ma olen siin tööl ja minu ametinimetuseks on Ukraina olümpia-komitee presidendi kantselei juht. See tähendab tegelikult asjaajamist kõige praktilisemal tasemel. Tegelikult oleksin ma seda tööd pidanud hakkama tegema septembrist, aga kuna on olümpiaaeg ja ressursi vähe, siis see on kõige sobivam aeg siin olla, tutvuda inimestega ja aidata olümpiakoondist. Meil oli tseremoniaalne olümpiakoondise ärasaatmine Kiievis Kreštšatnikul, esinesid bändid. Sellel aastal on Ukraina rahval erilise spordivaimustus, eriti, kuna just lõppes jalgpalli EM. Ja minu minek Londoni olümpiamängudele tähendab seda, et nii palju kui võimalik, tuleb olümpiakomitee juhti Sergei Bubkat aidata. Ma olen olnud oma elust 18 aastat Ukrainas, see riik on mulle nagu teine kodu. *(Tamm räägib ka Ukraina taliolümpia ambitsioonidest – Lviv ja Karpaadid, need lihtsalt on nii ilusad mäed ja see piirkond vajaks olümpiat – P. S.)*

●●**Millised on Ukraina suurimad lootused Londoni olümpial?**

Selliseid tähti nagu teivashüppaja Sergei Bubka või ujuja Jana Klotškova Ukrainal praegu pole, aga Ukraina poksijad näiteks võitsid mullu maailma-meistrivõistlustel neli kuldmedalit. See pidi rekord olema. Muidu elan kaasa ka Jaapani vasaraheitjale Koji Murofushile, kes on meie treeneri Anatoli Bondartšuki koolkonna viimane mohikaanlane. Paratamatult oled nende poolt, keda tunnend. ●●**Ukraina on ka väga keeruline maa oma arvukate sisemis-**

te poliitiliste vastuoludega, paljud välismaised uuringud viitavad väga kõrgele korruptsioonile. Kui keeruline on seal asju ajada?

Kogu see halb, mis on Ukrainas, on ka pinnal. Paljudes riikides on enam topeltmoraali, allhoovused on rohkem ära peidetud. Aga siin, jah, on see pinnal. Seda on valus vaadata, kuid ma aktsepteerin täielikult ukrainlaste valikuid, sest mina olen siin ikkagi vaid külaline.

●●**Mis pilguga praegu vasaraheidet vaatate?**

Sel ajal kui mina vasarat heitisin, surus sisekonkurents paratamatult lage nii kõrgele, et tänapäeval on seda raske kätte saada. Selleks et olümpiale saada, tuli teha maailmare-

Unelmatest
Praegu rajatakse
suusahalle kõrbesse.
Taliolümpia seal laien-
daks kandepinda.

kordi lähedane tulemus. Sellist seisu tänapäeval enam ei ole ja see annab võimaluse neile riikidele, kes sellest kunagi unistanud poleks.

●●**Mis mulje teile Eesti koon-dis jätab?**

Iga sportlane, kes normi täidab, on juba teinud suure saavutuse ja teda tuleks isenesest hinnata. Minu arust tuleks sportlasi tänada juba enne mängu. Euroopa on suveolümpial mõnevõrra alaesine-datud, eurooplastel on üldse raske mängudele pääseda, võrreldes oma tasemega. Aga samas talimängude puhul on nad mugavustsoonis, sest nendelt kontinentidelt, kus rahval on aeroobseid omadusi ja tahtmine olümpiale pääseda, aga pole lund, tulijaid pole. Oma väga pikas unelmas olen ma mõelnud, et tali- ja suveolümpiamängud võiksid koos olla.

●●**Tohoh?!**

Ei ole midagi tohoh. Talialades läheb asi aina enam lühikeste alade peale, ega kunagi poleks mina ka kujutanud ette, et suusasprinterid sõidavad paar rin-

gi ja pannaksegi juba medal kaela. Slaalomit juba tehakse hallis, mõnikord on need hallid paigutatud kõrbesse. Ma räägin ideaalist. Üks on meie soov, teine asi on spordiala atraktiivseks tegemise nõuded.

●●**Mida see mängude kokku-panek siis annaks?**

Kui tali- ja suvealad koos teha, oleks võimalik riikide koostöös valmis ehitada teatud suuremad spordirajatised. Kindlasti teeks see olümpiamängud atraktiivsemaks, kui näiteks Araabia Ühendemiraatides peetaks tali-alasid – tuleks juurde uusi tegijaid ja sponsoreid. Teha kümme aastat ja rohkem järjest kunstlund läheb lõpuks ehk sama kalliks kui teha üks suur hall. Noh, see muidugi on spekulatsioon! Aga Eesti spordi juurde tagasi jõudes jääb meil pisut puudu sellisest utoopilisest mõtlemisest. Kui on hulle mõtteid, siis mingi osa neist ka ühel hetkel realiseerub.

●●**Olete korduvalt rääkinud, et Eesti spordikorralduse süsteem ei toimi ja on iganenud. Mida te silmas peate?**

Parim näide, et spordialade rahastamine ei toimi, on see, et võetakse poliitikuid spordi alaliitude juhtideks. Loodetakse, et sealt siis kuidagi saab seda lisaraha. Aga üks see poliitikute kaasamine sporti toob ka probleeme – Valgevene olümpiakomitee president Lukašenko ei saa isegi olümpiale sõita, ei anta akrediteeringut. Selle asemel et tuua

Poliitikast
On teisigi mägesid
peale Toompea,
millel istuda.
Näiteks Olümpos.

poliitikuid föderatsiooni juh-tima, tuleks poliitikutele öel-da, et nad parandaksid regulat-sioone ja seadusandlust spor-dile soodsamaks. Ma olen ise seda riigikogus olles püüdnud teha. Ja mitte ainult mina. Ka see pole normaalne, et Eesti spordi rahastamisega peavad tegelema omavalitsused, mil-

le tulubaasi järjest vähendatakse. Eesti spordi kongress on vastu võtnud terve hulga ettepanekuid, millest ei ole mitte midagi rakendatud. Üks valdkond on treenerite palgasüsteem, mis on praegu endiselt lahendamata küsimus. Eks ma ole ka eelnõusid esitanud, aga need hääletati maha.

●●**Mis te siis tahate, et nende puhul tehtaks?**

Treener on spordipedagoog, tal peaks olema palgamiinimum. Mõned ütlevad, et kui seda teha, siis klubid ei jõua miinimumi maksta. Aga siis tulebki ju välja, et süsteem ei ole jätkusuutlik, kui sa nõuad kõrgharidusega treenerile mingitki alammäära. Sport võiks olla riigieelarvest rahastatud palju suuremal määral. Spordis pole ju kultuuri-valdkonnaga võrreldes midagi, mis oleks sarnane riiklike teatrite, orkestritega. See on *freelancer*'ite (vabakutseliste – toim) seltskond. Paljud võivad öelda, et Tamm on nõukogudeaegse mõtlemisega, aga minge küsige Prantsusmaal, kuidas spordi rahastamine toimub. Võidakse öelda, et need on suured riigid, seal toimub asi teistmoodi. Aga minu kui spordiinimese asi ongi küsida seda, mis on spordile vajalik. Neeme Järvi soovitas ka Eesti Rahva Muuseumi asemel uut ooperimaja ja paljud hakkasid teda selle peale süüdistama. Aga mina ütleks, et Nee-me on kõva mees. Tema ajab oma asja – see on talle kõige olulisem. Spordirahva jaoks peaks olema spordis tehtav kõige olulisem, mitte aga ei peaks rääkima spordiala ase-kantsleri või spordijuhtide tasemel sellest, et riik peab olema tasakaalus. Tasakaal saavutatakse siis, kui sul endal on positsioon olemas.

●●**Olete sotsiaaldemokraatide hulgast välja astunud, kas poliitikaga on nüüd kõik?**

Toompeal istumise aeg on läbi, aga üks ole teisi mägesid ka, millel istuda – võib ka Olümpo-sel istuda. Kõike siin elus ei saa asetada koalitsioonis ja opositsioonis olemise tasemele. Vähemuse arvamus äraakuu-

REITINGUTE TÄHTSUSEST

„Kui majandused kokku kuku-
vad, pole ei reitingutest ega
tagatistest suurt abi.”
HARRI TUUL EUROOPA LIIDUST JA
REITINGUAGENTUURIDEST
(ÄRIPÄEV)

TALLINN JA PÕHJA-KOREA

Mis on ühist Tallinna linnavalitsu-
se avalikel suhetel ja Põhja-Korea
riigitelevisioonil? Mõlemal on
kombeks teavitada sündmustest,
mis on juba aset leidnud.
MARI-LIIS JAKOBSON (ERR)

INIMESELE EI TOHI ANDA, MIDA TA TAHAB

Sest kultuur, mis pakub rah-
vale ainult seda, mida rahvas
tahab, on määratud hukule. Ini-
mene ei pea alati saama seda,
mida ta läheb tahtma. Ei tohi-
gi. [...] Elujõuline kultuur peab

ikka inimestelt üht-teist nõud-
ma, väikest arendavat vaimset
pingutust, muidu pole see mit-
te kultuur, vaid lihtsalt pelk mee-
lelahutus.
REIN PAKK (ERR)

SPORT JA ÜDI KLUBI

Pole võimalik ette kujutada, et
ETV programmis oleks samal
tasemel sporti analüüsiv saade,
nagu on kultuurisektoris „Jüri
Üdi klubi”.
LUULETAJA **VEIKO MÄKRA** (DELFI)

Spordi toetamine on omaavalitsuste asi, aga riik võttis linnadelt-valdadelt tulu vähemaks, arvustab Tamm Eesti spordipoliitikat.

Foto: Arno Mikkor

lamine, ma arvan, on väga olu-
line, sest ühiskonnas või tea-
tud hetkedel võib tekkida ka
massipsühhoos või mugav
vool, milles olemine teeb sind
samasuguseks nagu kõik teised
kalad. Aga ma arvan, et elu ei
pea mugav olema.

Iseenesest on iga inimene
mingil määral poliitik, ega ma
räägiks sellist juttu, kui ma
tahaksin end positsioneerida
Ukrainasse tulnud amöö-
bina. Muidugi läheb mulle
korda Eesti elu ja olümpialiik-
umine. Aga elu on selline, et
mõnikord minnakse mujale,
ja see on väga tervendav, sest
mujalt paistavad asjad teist-
moodi. Kas või see hakkab sil-
ma, et Eesti olümpiakomitee
leheküljel on kõik eestikeel-
ne ja ma ei saa kellelegi rah-
vusvahelisel tasemel öelda, et
vaata sealt, kuidas meil asjad
on. Kas ma olen sotsiaalde-
mokraat või kes iganes – täht-
tis on, kes sa hingelt oled. Ma
olen kasvanud üles perekon-
nas, kus mu isa oli ühe käe-
ga. Tunnetan neid probleeme
ja naudin seda, et paraolüm-
pial saavad puudega inimesed
võistelda. Kui 1930. aastatel
oleks invakäruudega võiduaja-
misest räägitud, siis seda oleks
naeruvääristatud.

Huvidest
Spordiala asekanstler
peab rääkima
spordist, mitte tasa-
kaalus riigist.

••Teie jaoks riigikogu ammen-
das ennast?
Absoluutselt. Praegune riigiko-
gu olukord on selline, et kõik
toimib, enam ei kaasata mõt-
lemisse ja otsustamisse. Ja mis
sa seal siis ikka istud, kui või-
malus kaasa rääkida ja otsusta-
da on väga väike. Ma olen üli-
malt rahul, et sinna pääsesin.
Ja mul on eluks ajaks meeles,
kuidas ma sain Liina Tõnisso-
nilt sugeda, kui olin puldis ja
ütlesin, et see ei ole küsimus,
mida siin saalis arutada, läh-
me kohvikusse ja arutame läbi.
Siis ta tuli hõlmade lehvides ja
pani mulle poliitilise laksu: ma
tahaksin näha seda meest, kes
ütleb, et siin saalis on küsimu-
si, mida ei arutata. See on nii
riigimehelik, ei ole küsimusi,
mida ei arutata suures saalis.
See on kihvt. Marju Lauristin
õpetas meile väärtusi – see oli
kuldne aeg ja suur kool mul-
le. Aga sellega on nagu spor-
diga – sa pead teadma, millal
lõpetada. Eks ma olen ka natu-
ke teistmoodi inimtüüp – indi-
viduaalala esindaja ja ka mit-
te selline, kes oleks maadlemi-
se valinud.
••Kas te saite sportlasena selle
kõik kätte, mida tahtsite?
Ma sain sada korda rohkem-
gi. Olin Pärnu poiss, kes unis-

tas olümpiale pääsemisest. Ja
ma pääsesin sinna. Olin realist,
sest ma teadsin, et iga medal
on kulda väärt, olgu ta kas või
pronksist, sest igal inimesel on
oma võimete lagi. Mis me siin
blufime, räägime, et iga sport-
lane peab minema olümpia-
mängudele sooviga võita, ise-
gi kui sa oled maailma edeta-

Vasaraheitest
Oleks ma läinud
kõikjal täispanga
peale, poleks mul
neid medaleid.

belis 20. kohal. See on ju jama.
Spordis on ju füüsilised oma-
dused ja valmisolek esime-
sel kohal, sealt edasi tulevad
õnneküsimused. Kui sa maa-
ilma hooaja edetabelis kolme
hulgas oled, lähed kuldmedali
peale, siis on asi selge. Ukrai-
na pundis treenisime iga päev
koos ja ma nägin ära, mis on
minu võimalused. Minu ees-
märk oli võita iseennast –
teha ära see tulemus, milleks
ma võimeline olen, või natu-
ke parem. Ja ülejäänud asjad
olid juba n-ö loodusjõudu-
de käsutuses, kas konkuren-
did teevad oma tulemuse ära.
See oli minu saatus. Oleks ma
läinud täispanga peale, ehk
poleks mul medalit ja tiitleid
praegu olnud. Ja ma oleksin
olnud kogu aeg pettunud,
sest ma ju läksin võitma! Olen
kogenud ka seda, mida tähen-
dab sportlasele olümpiamän-
gude äravõtmine – 1984. aas-
tal, mil Nõukogude Liit boi-
koteeris Los Angelese mängu.
••Võinuks ka kolmas olümpia-
medal tulla – kas või pronks?
Absoluutselt. See on muidu-
gi järjekordne spekulatsioon,
mis seal oleks saanud. Tree-
ner ütles, et reaalsus on see –
poisid, te olete kuival ja ost-
ke endale kaks pudelit veini,
ärge hakake rääkima, mida ma
oleks seal teinud. •

ELULOOLIST

Jüri Tamm

Sündinud 5. veebruaril 1957

- 1980 ja 1988**
Vasaraheite kahekordne
pronksmedali omanik
- 1987**
Maailmameistrivõistluste
hõbemedali omanik
- 1980**
Endine vasaraheite maailma-
rekordi omanik
- 1999–2007**
Riigikogu liige (SDE)
- 2004–2008**
Eesti olümpiakomitee ase-
president
- 2012–**
Ukraina olümpiakomitee
presidendi kantseleiülem

NORRAS HUKKUS LIIKLUSÕNNETUSES KAKS EESTI MEEST

Norras sai kolmapäeva varahommikul surma kaks Eestist pärit noormeest, kes kihutasid oma autoga jõkke. Politsei teooria järgi kihutas õnnetuse teinud auto – Ees-

tis registreeritud Saab 9000 – Rælingi tunnelis nii suure kiirusega, et tunnelis asuv kiiruskaamera seda registreerida ei suutnud. See tähendab, et auto kiirus pidi olema vähemalt 240

kilomeetrit tunnis. Seejärel sõitis auto vastu ringtee äärekivi ja lendas alla jõkke. Õnnetusest teatasid teisel pool Nitelva jõge asuva hotelli külalised, kelle äratas võimas pauk. **Delfi**

ARAKASELE TÄHTIS TOOL

Eesti Raudtee jagunemise järel tekkiva kaubavedude firma EVR Cargo nõukogu esimeheks nimetati Viljar Arakas (pildil), EVR Infrasaab sama ametikohta Taavi Madiberk. **EPL**

ÕLITEHAS KÄIVITUB

Eesti Energia alustas neljapäeval Narva lähedal Auveres esimese Enefit280 põlevkiviõlitehase kuumkäivitust. Kui kõik läheb plaanipäraselt, tuleb esimene õli tehastest septembris. **EPL**

EESTI JA EESTLASED ARVUDES

Tarbimine on tagasi buumieelsel tasemel

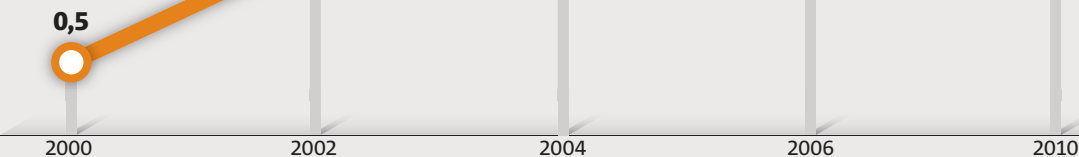
Statistikaamet kinnitab, et inimeste tarbimine on tagasi buumieelsel tasemel ning nad jätaavad kauplustesse üha enam raha. Samuti on suurenenud jaekaubandusettevõtete arv ja nende müügitulu küündib 6,5 miljardi euron.

KAUPLUS

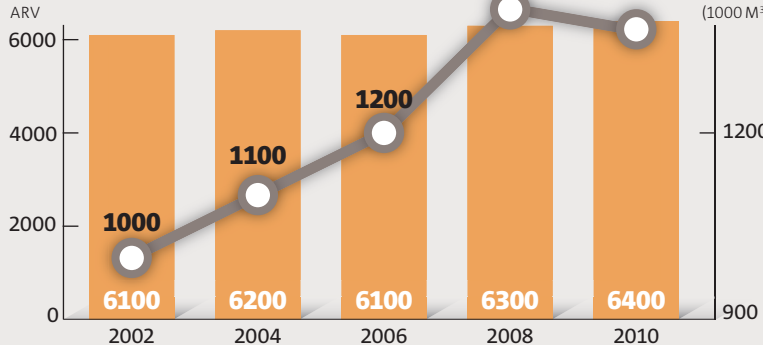
Jaekaubandus

Kaupluste arv ja pind on jõudsalt kasvanud ning 2010. aastal oli seda 1 365 000 ruutmeetrit ehk ühe Eesti elaniku kohta tuleb keskmiselt üks ruutmeeter kaubanduspinda.

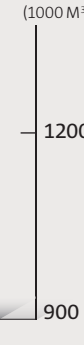
MÜÜGIPINDA INIMESE KOHTA (RUUTMEETrites)

KAUPLUSTE ARV

MÜÜGIPIND (1000 M²)

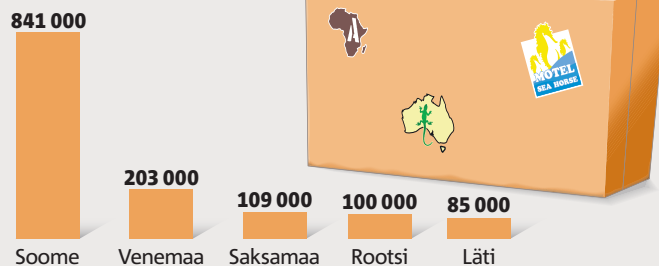

Allikas: statistikaameti aastaraamat; graafika: Maret Müür

Majutus

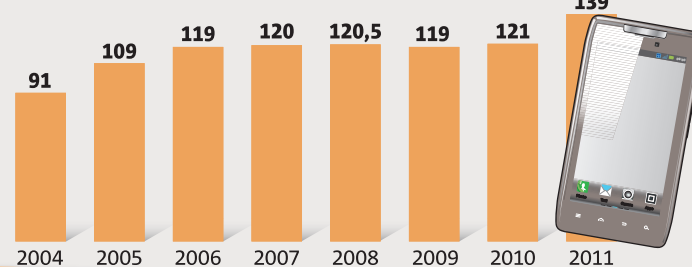
Kõige rohkem kasutasid majutusettevõtete teenuseid soomlased.

MAJUTATUTE ARV

Sideteenused

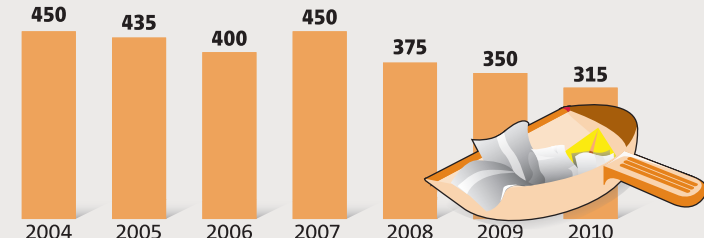
Mobiiltelefonivõrgu klientide arv suurenes 2011 aastal 13% ning mobiilsideteenuse kasutajaid on 100 elaniku kohta 139.

MOBIILTELEFONITEENUSTE LÕPPKASUTAJATE ARV 100 ELANIKU KOHTA

Jäätmed

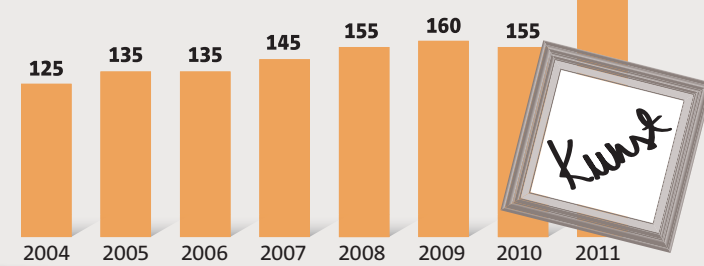
Eesti on 14,6 miljoni tonni jäätmetega elaniku kohta Euroopa Liidu pingereas Bulgaaria, Luksemburgi ja Soome järel neljandal kohal. Seevastu olmejäätmete tekkes oleme Läti ees eelviimased.

OLMEJÄÄTMETE TEKE ELANIKU KOHTA (KG)

Muuseumikülastused

Muuseumikülastuste vallas tehti mullu taasiseisvunud Eesti rekord ehk kokku külastati muuseume 2,7 miljonit korda.

MUUSEUMIKÜLASTUSI 100 ELANIKU KOHTA

Diplomaadid valmistuvad Sinimägede kokkutulekuks

Sõnasõda

Täna toimub Ida-Virumaal järjekordne Sinimägede veteranide kokkutulek ja nii Eesti kui ka Venemaa diplomaadid on juba oma tavapärased avaldused valmis kirjutanud.

Igal aastal teeb Venemaa saatkond juulikuus avalduse, kus mõistab hukka selli-

sed kokkutulekud ja nimetab neid natsismi ülistamiseks. „Kuigi Eesti on Euroopa Liidu liige, jätkub riigis endiselt natside ja nende käsilaste ülistamine, tihti sõna- ja mõttevahaduse kaitse sildi all,” seisab tänavuses avalduses.

Ja sama tavapärane on ka välisministeeriumi vastus, kus sellist „pahatahtlikku ja

ebaadekvaatset kommentaari” taunitakse: „Mälestusürituse tõlgendamine neonatsismi ilminguna on Eesti inimestele sügavalt solvav” ja „Eesti Vabariik on mõistnud hukka kõigi Eestit okupeerinud totalitaarsete režiimide kuriteod ning taunib igasuguseid ideoloogilisi manipulatsioone sellel teemal.”

Juulis on juba Vene meedias räägitud vastse kaitseministri Urmas Reinsalu külaskäigust Saaremaal toimunud vabadusvõitlejate liidu kokkutulekule. Tavapäraselt valitsuse liikmed sellistel üritustel ei osale.

Eesti Päevalehele teadaolevalt on ministeeriumid muretsenud ka Sinimägede muuseumi väljapaneku pärast, mida võidakse Vene meedias erapoolikult kajastada, näidates Saksasümboolikat, kuigi Punaarmee on seal oluliselt rohkem eksponaate. **Lauri Tankler**

Lapse käe amputeerimine tõi kriminaaluurimise

Kriminaalasi

Politsei algatas kriminaaluurimise, et välja selgitada luumurruga haiglasse sattunud kuueaastase Leonsia käe amputeerimise tagamaad. Ida prefektuuri pressiesindaja Jelena Filippova ütles venekeelsele Delfile, et juhtunu uurimiseks alustati kriminaalasja paragrahvi alusel, mis käsitleb üli-

raske kehavigastuse tekitamist ettevaatamatusest.

Tüdruk murdis kaks nädalat tagasi kukkudes käe ja tal tehti Narva haiglas operatsioon. Öhtul muutus lapse olukord aga hullemaks – käsi läks paiste – ja seetõttu mindi uuesti haiglasse. Arstid ei suutnud lapse seisundit parandada ning tema parem käsi tuli amputeerida. **Delfi**

RELSIRALLI STARTIS

Eile algas ja täna lõppeb 122 km pikkusel marsruudil Viljandi-Türi-Pärnu kaheksas rahvusvaheline relsiralli, mis toob raudteele käsiresiinidega võistlema viie riigi raudteelased. **EPL**

PEALINN LÄHEB RIIGI VASTU KOHTUSSE

Tallinna linn esitas halduskohtule kaebuse valitsuse korralduse tühistamise nõude kohta. Valitsus jättis seal rahuldamata linna taotluse Mustpeade maja tagastamata jätmiseks.

Linna meelest on korraldus õigusvastane, kuna valitsus on leidnud, et vara tuleb tagastada Tallinna Mustpeade vennaskonnale, kes pole vara tagastamise avaldust esitanud. **EPL**

TSIKLIMEHED LUUBI ALL

Vältimaks raskeid liiklusõnnetusi Jõgevamaa motoürituse Jõgeva Treff toimumise ajal, kavatseb politsei kõigile vähemalt 0,5-procentilise joobega tsiklimeestele taotleda aresti. **ERR**

Enamik tühjaks jäänud endistest koolihoonetest leiab uue kasutuse

Koolimajad

Väiksemates kohtades tehakse koolidest seltsikeskused, kuid linnas on oht jääda ka tondilossiks.

Taavi Eilat

taavi.eilat@epi.ee

Viimastel aastatel hoogustunud koolivõrgu ümberkorraldamine on viinud selleni, et liidetud või suletud õppeasutustest jäävad maha tühjajana seisvad hooned. Väiksemates kohtades leitakse majale kergemini rakendus, kuid linnades on olukord keerulisem. Tallinnas korraldati 2010. aastal kuue kooli tegevus ümber nii, et neist jäi maha kolm tühja õppehoonet.

Tallinnas Õismäel jäi humanitaargümnaasiumi koolimaja tühjaks, sest õppeasutus kolis kokku teisel pool Õismäe tiiki asuva Väike-Õismäe kooliga. Vanale hoonele, mis mahutas 1500 õpilast, pole kahe aastaga leitud uut rakendust ja see laguneb. Haabersti linnaosa vanem Marek Jürgenson ütles, et hoonest on üksikuid ruume üritatud üürile anda, kuid huvilisi ei ole leitud. „Koolimaja on täielikult amortiseerunud ja selle kasutusse võtmine ei ole praegu võimalik,” lisas ta. Majas on kütte- ja veevarustussüsteemid kinni keeratud, et talvel torud ära ei külmuks. Linnaosavalitsus maksab iga kuu 153 eurot hoone hooldamiseks, mille alla kuulub territooriumi korrashoid ja maja mehitamata valve. Jürgenson lisas, et linnal pole plaani koolihoonet müüa, vaid tehakse

plaan, mis asutus ruumidesse kolida võiks.

Õismäe kooliga samal ajal lõppes õppetöö ka Sõle ja Pelguranna põhikoolis. Mõlemad koolid on leidnud endale uue otstarbe. Pelguranna kooli ruumid on välja üüritud MTÜ-le Haridus- ja Kultuuriselts Tuulemaa, kes rajas sinna Tallinna Vaba Waldorfkooli, ja Sõle hoones tegutseb osaliselt erakool.

Kaheksa hüljatud maja

Tallinna haridusameti haldusosakonna spetsialist Kalju Orav ütles, et kokku peaks linnas olema kaheksa koolimaja, kus toimub muu tegevus või otsitakse neile rakendust.

Nõmme linnaosas asub 2006. aastal suletud Valdeku gümnaasiumi hoone, mis tegutses pikalt remondis olevate koolide asenduspinna. Kuigi maja on viimased kaks aastat tühjajana seisnud ja lagunenu, loodab linnaosavanem Erki Korp selle kahe aastaga rekonstrueerida. Plaan on ehitada sinna linnaosavalitsuse

tööruumid, sotsiaalkeskus, saun ja spordisaal.

Nii nagu pealinnas, seisab ka Võrus 2010. aastast koolimaja, mis on tühi ja ootab remonti, linnavalitsus loodab selle maha müüa. Võru haridus- ja kultuuriosakonna töötaja Peep Poltimäe ütles, et endise Soo kooli hoonele on otsitud uut omanikku juba sulgemise päevast saadik, kuid seni tulutult. Maja vajaks tema sõnul väga suurt remonti, aga selleks pole linnal raha. „Kui meil ei jätku raha isegi õpetajatele maksmiseks või vajalike hoonete renoveerimiseks, siis pole mõtet tühjalt seisvat maja korda teha,” nentis ta.

Tühjalt seisvaid hooned ei ole ainult linnades, tegelikult on suurem koolide sulgemine aset leidnud just väiksemates asulates.

Näiteks Võrumaal Antsla vallas asuv Lepistu koolimaja on tühjalt seisnud juba neli aastat. „Majast lahtisamine valmistab meile muret,” ütles abivallavanem Ustav Allas. Ta lisas, et hoone müügihinda on vald alla lasknud, kuid ikkagi ei soovi keegi ruume endale. Pärast sulgemist küsiti hoone eest 1,5 miljonit krooni (95 000 eurot), nüüdseks on hind langenud juba 63 000 euronni.

Samal ajal aga võib just väiksematest kohtadest leida hulganisti näiteid, et õppehoonet kasutatakse muul otstarbel. Rõuge vallavanem Tiit Toots tõi näite, et 2000. aastate keskel Võrumaal suletud Nur-

Kahe aastaga on Tallinnas asuv Valdeku koolimaja muutunud tondilossiks.

Foto: Hendrik Osula

Tallinna kaheksa hüljatud õppehoonet on eri saatusega

- Valdeku gümnaasiumi hoone seisab tühjajana, kuid 2014. aastaks ehitatakse see linnaosavalitsuse ruumideks, sotsiaalkeskuseks, saunaks ja spordisaaliks.
- Õismäe humanitaargümnaasiumi maja seisab tühjajana ja soovitakse välja üürida.
- Mustamäe gümnaasiumi hoone osa ruume üüritakse välja MTÜ-dele.
- Vilde tee 120 asuv vene eragümnaasium kolib välja ja

alustatakse rekonstrueerimist, et sinna ehitada Õismäe kool. ● Endises Pelguranna põhikoolis tegutseb Tallinna Vaba Waldorfkool. ● Sõle põhikooli ruumides töötab erakool. ● Punane 69 hoones tegutseb osaliselt Lasnamäe muusikakool, suuremat osa majast püütakse välja üürida, kuid tulutult. ● Endise Kadrioru põhikooli hoone rekonstrueeritakse lasteaiaks.

KOMMENTAAR

Hooned võiks jääda noortele

Tarmu Kurm

haridus- ja teadusministeeriumi kommunikatsioonibüroo juhataja

Haridus- ja teadusministeeriumi andmetel ei toimu Eestimaal massilist koolide sulgemist. Enamasti on tegu koolitüübi muutmisega, mille puhul suletakse gümnaasiumiosa, kuid samas majas jätkab põhi- või algkool.

Koolihooned on üldjuhul kohaliku omavalitsuse omanduses, seega on hoone saatuse küsimused omavalitsuste otsustada. Riik loodab siiski, et majad ei jää tühjaks ja neis leitakse endiselt funktsioone, mis on soovitatavalt suunatud noortele.

Haabersti linnaosa maksab iga kuu tühjalt seisva hoone hooldamiseks 153 eurot.

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epi.ee

Nutitelefonil omanikud, vaadake videot

Trombioht tekib juba täna õhtul

Ilm

Tugevate vihmahoogude, äike ja nendega koos ka trombid tekkimise tõenäosus kasvab Eesti meteoroloogia ja hüdrolögia instituudi (EMHI) sünoptiku kinnitusel täna õhtul ning püsib pühapäeval ja esmaspäeval.

EMHI valvesünoptik rääkis eile, et täna õhtul hakkab alates Lääne-Eestist hoovihma sadama ning võib äikest olla. Tugevate hoovihmade ja äikese tõenäosus on sünoptiku sõnul kõige suurem pühapäeval ja esmaspäeval.

„Praeguste prognooside järgi tundub, et just esmaspäeval jätkub hoovihma igale poole ja võib olla ka äikesevilvealuseid tugevaid tuulepuhanguid,” sõnas sünoptik ning lisas, et tulla võib ka väga tugevaid vihmahooge. Hoovihmade ja äikese tõenäosus on suur üle terve Eesti.

Prognoosimatu nähtus

„Kontrastid on õhus väga suured, see soodustab võimsate äikesevilvede arengut ja nende aluseid tugevaid tuulehooge,” rääkis sünoptik, kelle kinnitusel on olemas ka kõik tingimused trombid tekkeks. Tugev äike ja trombid käivad nimelt koos. Kõige tõenäolisem aeg tuulispaskade tekkeks on samuti laupäeva hilisõhtu, pühapäev ja esmaspäev.

Tornaadode etteprognoosimine enam kui pool tundi on sünoptiku kinnitusel aga võimatu. „Maksab jälgida hoiatusi, et näha, kuidas olukord paari päeva jooksul muutub,” rääkis sünoptik ning lisas, et kui pilv on tekkinud, siis saab selle liikumist jälgida ja vastavalt sellele hoiatada. Ette prognoosida saab nii aga vaid 15–30 minutit. Pikemalt saab prognoosida ainult seda, kui head tingimused on äikesevilvede tekkeks. „Mida võimsam pilv, seda võimsam äikese-torm. Praegu prognoositakse nädalavahetuseks ja järgmise nädala alguseks üsna korralikku äikest. Seetõttu maksab arvestada ka muude ohtlike nähtustega, mis äikesega kaasas käivad.” ● Merilin Kruuse

OLÜMPIA TULEMUSED SINU TASKUS!

vaata: m.delfi.ee

Kõige rohkem nutitelefone Eestis ja kogu maailmas müüb Samsung

Äri

Samsung müüb kaks korda rohkem nutitelefone kui Apple ja viis korda enam kui Nokia.

Taavi Eilat
taavi.eilat@epL.ee

Tänavu teise kvartali majandustulemused näitavad, et Samsung on saavutanud maailmas nutitelefonide müügis edu kõikide konkurentide ees. Reutersi turuanalüütikute hinnangul müüs Samsung aprillist juunini üle maailma 50 miljonit nutitelefont, samal ajal kui Apple müüs eelmises kvartalis 26 miljonit iPhone'i ja Nokia 10 miljonit nutitelefonti.

Sarnaselt muu maailmaga on ka Eestis Samsung tõusnud nutitelefonide lipulaevaks. Täpseid arve, kui palju on telefoni Eestis müüdnud, Samsung ega operaatorfirmad

kuid viimane kvartal on toonud kaasa just nutitelefonide müügi kasvu. Kui palju telefone Samsung Eestis on müüdnud, Velve täpsustama ei nõustunud.

Samsungi kombel ei avalda ka Apple ega Nokia müüdnud telefonide arvu ega müügitulemusi. iPhone'idele ennustasid analüütikud maailmaturul teiseks kvartaliks 34 miljoni telefoni müüki, kuid tegelikult toimus hoopis langus ja telefone müüdi kogu maailmas 26 miljonit. Telefonide müügi langust põhjendades tõi Apple ühe argumentina esile, et uute iPhone'i mudelite reklaamimine tekitab olukorra, kus müügil oleva mudeli ostmise langeb.

Müügil iga hinnaga

„Odavalt hea telefon,” põhjendas veebruaris endale Samsung Galaxy Gio nutitelefonti soetanud Hendrik Vissel, miks ta just selle telefoni valis. „Tahtsin küll iPhone'i, kuid seda polnud võimalik odavamate kõnepakettidega kaasa saada.”

Võrreldes Apple'i ja Nokiaga on Samsungil väga hea odavama, keskmise ja kallima hinnatasemega nutitelefone, märkis Elisa Eesti tootejuht Mailiis Ploomann. „Teistel brändidel kolmes hinnakategoorias nii tugevat valikut kõrvale panna ei ole,” märkis ta.

Tema sõnul üritab Korea ettevõtte ka tehnoloogiliselt alati teistest sammu võrra ees olla. Eelmises kvartalis kogu maailmas kõige enam müüdnud Sam-

Samsung pühib nutitelefonide turul platsi puhtaks.

EMT MÜÜGI TIPP-10

- Samsung Galaxy Y
- Apple iPhone 4S 16GB
- LG Optimus Hub
- Samsung Galaxy Ace
- Huawei U8500
- Samsung Wave Y
- Samsung Galaxy S Plus
- Samsung Galaxy Gio
- Samsung Galaxy S II
- Nokia 500

Foto: Vallo Kruuser

EMT Eesti kümne müüduima mobiilimudeli seas on kuus Samsungi telefoni.

ei avalda. Samal ajal kinnitas EMT esindaja Ardi Rataspepp, et nende kauplustes oli esimesel poolaastal kõige müüdum telefon Samsung Galaxy Y ja kümne müüduima telefoni seas oli kokku kuus Samsungi telefoni (vt edetabelit kõrval).

Samsung Eesti juht Ursel Velve ütles, et Eesti turul sai Samsung telefonide müügis liidriks juba 2011. aasta mais,

VÕIDUKÄIK

Nutitelefonid on teistest ees

Möödunud kuu oli Eesti mobiiliturul ajalooline, sest esimest korda müüdi nutitelefone sama palju kui tavaliisi mobiiltelefone. „Me prognoosime, et 2012. teisel poolaastal nutitelefonide osakaal kasvab ja ületab lihtsate tele-

fonide osakaalu,” ütles Samsung Eesti juht Ursel Velve. Ta lisas, et paljud inimesed eelistavad tavaliisi telefone siiski kasutusmugavuse ja harjumuse pärast. Tavalisi mobiilide turul on Elisa andmetel esimene ikka veel Nokia.

sung Galaxy S III-l on näiteks funktsioon, mida Ploomanni sõnul ühelgi teisel nutitelefoni pole. „Atraktiivne lisafunktsioon on ekraanil, mis toimib nii, et kui nutitelefoni näeb anduri abil lugevaid silmi, siis ekraan pimedaks ei lähe,” tõi Ploomann näite. „Alles siis, kui pöörad pilgu mujale, läheb ekraan puhkerežiimile.”

Ploomanni sõnul on Samsung tugevat rõhku pannud ka oma seadmete välismusele.

„Samsungist leiavad naised endale meelepärast roosa või lillilise seadme ning ärimehed asjaliku valge või musta mobiiltelefoni,” lisas Ploomann. ●

Täna Delfis:
jälgime
Sinimägede
ajalugu
meenutavaid
sündmusi

TALLINK Hotels
www.hotels.tallink.com

Suvel on Riias mõnus!

Tallink Hotel Riga ahvatlev suvehind

alates 74 EUR tuba

ning kaks kuni 12 a. last ööbivad vanematega samas toas tasuta!

Broneeri kohe kodulehelt www.hotels.tallink.com erikoodiga **SALDEJUMS** ning koge parimat puhkust!

Pakkumine kehtib kuni 30.09.2012
Info telefonil +372 630 0808

Omaavalitsustel peab olema julgust rahvaarvu vähenedes peeglisse vaadata, muidu – kibeda huumoriga pooleks – jääb maa vaid toonekurgedele.

Foto: Rein Sikk

Kasutamata võimalused lahkumise peatamiseks

Elu võimalikkusest Eestis

7. lugu

Rein Sikk
elu märkide otsija

Lõpmatu hala külade tühjenemise üle ei vii edasi, samas on kasutamata palju võimalusi lahkumise peatamiseks.

Kolm nädalat roolikeeramist rahvaloenduse esialgsete, mõneti šokeerivate tulemuste jälgedes. Eestist elu märke otsides. Alljärgnevalt annan gi lugejate kohtu ette üdini subjektiivse nimekirja ühek-sast vähe või kehvasti kasu-tatud võimalusest, mis võik-sid takistada Eestimaa tüh-jenemist.

1. Vähe mitterahalisi väärtusi

Endiselt kestev, suisa riiklik materiaalse väärtuste üle-hindamine. Jätkuv vaimse-te ja kogukondlike väärtuste alaväärtustamine. Ju mäleta-ta kampaaniat „Viime Eesti viie rikkama riigi hulka”. Sel pol-nud mingit seost Jakob Hur-da 1870. aastal sõnastatud ees-märgiga vaimult suureks saa-da. Praeguseks hüüdlauseks kõlbab: „Patriotismiga panni ei määri!” See taust pigem soo-sib kodupaigast ja kodumaalt lahkumist.

2. Vähe kodust patriotismi

Raha, mitte aga vaimuvara kultus ka kodudes. Kindlasti on siin omajagu süüd praegu-sel keskealiste põlvkonnal, kes püüdis sovetiajal puudu jää-nud kaupadega oma lapsed

üle külvata. Edendas loomis-ja hoidmiskultuuri asemel tar-bimismentaliteeti, kuni masu pisut kainestas. Aga kulla emad-isad, millal käisite oma lastega viimati kohalike monu-mentide juures nende tausta selgitamas?

3. Vähe vastuhakkajaid

Ajal, mil algas riiklik nelja piir-konna eelisarendamine teiste suretamise arvel, oli vähe val-la- ja maavanemaid, kes olek-sid julgelt ja kollektiivselt sel-lele vastu hakanud. Ka praegu-ne mõneti küsitav ja kindlasti maapiirkondades elu hävitav gümnaasiumide reformimise kava pole leidnud kollektiiv-set, mõjusat vastuhakku.

4. Vähe suhtlemist

Valla- ja maakonnajuhid küll muretsevad rahva ja eriti noor-te lahkumise pärast, aga nen-deni sisuliselt ei jõua. Veebipõ-hine noor põlvkond ei pruugi vaimustuda südamesse mine-vatest murekõnedest ja vallale-he artiklitest. Kui palju on meil omaavalitsusi, mille veebilehel või siis vähemasti Facebooki kontol käiks sisuline diskus-sioon piirkonna väärtuste ja puuduste üle? Keda vallajuh-tidest pole praegu sotsiaalmee-dias, seda pole paljude noorte jaoks olemaski.

5. Vähe ausat hinnangut

Ühelt poolt edendame hirm-kallist ja väheefektiivset kam-paaniat talentide kojutoo-miseks. Samal ajal aga on välismaale läinud, oma juu-red Eestist lahti rebinud jää-nud ausa, lahkumist otsesõ-nu tauniva hinnanguta. Seda pole teinud ei president ega ka kohalikud võimud. Eelkõige tuleb võõrsile läinuile seni-sest märksa jõulisemalt meel-de tuletada oma kohustusi isa-

maa ees, eesti keele ja meelsuse hoidmist, eestluse edendamise vajadust laias ilmas.

6. Vähe poppi ja noortepärast

Nii koolide kodulooõpe, juur-te kinnistamine kui ka kodu-paiga uhkuse kasvatamine ei toimi enam üksnes eelmise ja üle-eelmise sajandi isamaakõ-

Kanda pole kinnitanud põhimõtte: kui töökohta ei ole, tuleb see endale luua.

nesid ning kohalike kiriku-õpetajate nimesid pähe tuu-pides. Vaja on rohkem poppi ja noortepärast, kas või kodu-küla avalikke T-särgikampaa-niaid ja valla räpivõistlusi.

7. Vähe peeglisse vaatamist

Tihti puudub väheneva elanik-konnaga piirkondades julgus peeglisse vaadata. Kuna sta-tistikaamet ja rahvastikure-gister näitavad elanike arvu üsnagi erinevalt, kasutatakse pigem neid andmeid, mille jär-gi on olukord vähem tröösti-tu. Kohalikud arengukonve-rentsides jäävad aga pigem suur-

ettevõtjate tulutuks piirkonda meelitamiseks, mitte ei muutu kõnekateks rahvakoosoleku-teks, kus kohalikku rahvasti-ku taandarengut ausalt ja iga-külgelt lahataks.

8. Vähe ettevõtluskoolitust

Veel on vähe kanda kinnita-nud põhimõtte: kui töökohta pole, tuleb see enesele luua. Praktilist ettevõtluskoolitust vajavad rohkem just maapiirkondade abi-turiendid, aga ka ini-mesed, kes võivad põllumajanduse jätku-vale mehhaniseerimisele ja automatiseerimisele jalgu jääda.

9. Vähe uuringuid

Emotsioonide ja juurtetunde-ga võib lahkujaid veenda, kuid märksa mõjukam oleks ette näidata konkreetsed uurin-gutulemused. Sellised, mis selgitaks kodupaigast, aga ka kodumaalt lahkumise riske, pelgalt materiaalse väärtuste eelistamisega kaasnevaid sot-siaalseid, perekondlikke, rah-vusidentiteedi probleeme. Et lahkujat teaks, millised on voi-malikud võidud, millised aga kindlad kaotused. ●

Elu võimalikkusest Eestis

„Elu võimalikkusest Eestis” oli sari, kus külastasin paiku, mille rahvaarv on selle sajandi jook-sul kõige enam kahanenud või kasvanud. Otsisin elu valu ja ilu, Eesti kestmise võimalusi.

● 1. lugu: „Järvamaal söövad lehmad inimesi välja”, 7. juuli
● 2. lugu: „Karedale alles jää-nud elanikke toidab kilplaste nutikas vaim”, 11. juuli
● 3. lugu: „Sitakoti Matsist, Kul-

lamaa kuulsaimast mehest, võiks saada valla aukodanik”, 14. juuli
● 4. lugu: „Kohtla-Järve vareme-tevälja keskel elavad suurimad patrioodid”, 18. juuli
● 5. lugu: „Pakatav Kiili on õnne-lik: kasvamisele sai pidur peale”, 21. juuli
● 6. lugu: „Elu paari elanikuga külates: looduse ilu varjutab puu-dused”, 25. juuli
Tänasega saab sari otsa.

Ruhrgas on valmis uuel aastal Eesti kohtusse viima

Gaasivõrk

Sel nädalal laekus peaminister Andrus Ansipi postkasti Saksa suure gaasiettevõtte E.ON Ruhrgas väga tige kiri, kus esi-tatakse konkreetne kohtuasja ähvardus, kuna Eestis tehti gaasivõrgu eraldamise otsus.

Juunis võttis riigikogu vas-tu seaduseparandused, mis näevad ette gaasivõrgu eral-damise gaasi tarnivast ette-võtetest. See tähendab, et Ees-ti Gaas peab 2015. aastaks oma gaasitorud kolmandale ette-võttele maha müüma. Sea-duse eesmärk on konkurentsi suurendamine gaasiturul, sest usutakse, et sõltumatu võrgu-operaator on rohkem huvita-tud monopoolsele Vene gaa-sile alternatiivide leidmisest.

Seadusest puudutatud Ees-ti Gaasil on mitu omanikku, näiteks Venemaa Gazprom, Fortum, aga ka E.ON Ruhr-gas. Viimasena nimetatu omab 33,66 protsenti Eesti Gaasist. Investorid on ka varem väljen-danud vastuseisu gaasitorude sunnitud müümisele, kuid sea-duse vastuvõtmise ajal usku-sid Eesti poliitikud, et kirk on kustunud.

Aga võta näpust – Saksa gaasifirma Ansipile saadetud kiri sisaldab selget sõnumit, et nemad asja niimoodi ei jäta.

Ruhrgasi juht Matthias Koh-lenbach kirjutas, et vastuvõe-tud seadus jätab Saksa firma „illegaalse eksproprieerimise” teel oma varast ilma. „Meie ettepanekud jäeti seadusand-liku protsessi käigus pikema jututa kõrvale ning meid pandi korduvalt silmitsi paratama-tusega, vaatamata lubaduste-le meiega arvestada,” pahan-das Saksa suurettevõtte juht.

Ettepanek läbi rääkida

Seega teatab E.ON Ruhrgas, et nende saadetud kiri kuju-tab endast 1992. aastal Eesti ja Saksamaa vahel sõlmitud investeeringute soodustami-se ja kaitse lepingu järgi n-ö ametlikku hoiatust. „Ekspro-prieerimise kohese, piisava ja efektiivse kompenseerimise reegli rikkumine viib kahju-nõude esitamiseni, niisamu-ti kui meie võrdse ja õiglase kohtlemise nõude eiramine.”

Kuna ettevõtte hinnangul ei näe gaasivõrkude eraldami-se seadus ette nende meele-st piisavat kompensatsiooni, siis tehakse ettepanek teema läbi rääkida. Ent kui kokkuleppele ei jõuta või Eesti valitsus kirja-le ei vasta, on Ruhrgasil kuue kuu pärast Eesti-Saksa lepingu alusel õigus esitada hagi rah-vusvahelisele vahekohtule.

● Raimo Poom

Pikakannu
Pärimuskultuuri
Keskus

Pikakannu Kooli vilistlased, lapsevanemad, sõbrad ja toetajad!

**Ootame Teid laupäeval, 11. augustil
Pikakannu Pärimuskultuuri Keskuse
AVATUD USTE PÄEVALE**

16.00

Avame kõik ukсед

16.30

Esineb kammerkoor Maarja Põlvast

17.00

Ringkäik suures ja väikeses koolimajas – meenutame möödunud ja unistame tulevikust!

19.00

Muuseumitund Marko Matverega

21.00

Tants MÄEOTSA KAPELLi saatel

Pakume suppi ja avatud on puhvet.
Vabatahtliku annetuse saad teha
10220039578014 SEB panka,
Ühing Pikakannu Kooli Areng arveldusarvele,
märksõnaga „Pikakannu”

**Kogu info:
www.pikakannu.ee ja telefonil 502 8783**

KUUBA ON VALMIS LÄBIRÄÄKIMISTEKS USA-GA

Kuuba president Raúl Castro kinnitas, et tema valitsus on valmis USA-ga läbirääkimisteks mis tahes teemal, sealhulgas inimõigused, pressivabadus ja demokraatia, kuid tegemist peab ole-

ma võrdse dialoogiga. „Me ei ole kellegi koloonia ega kellegi nukud,” rõhutas Castro. „Igal ajal, kui nad aga tahavad, on laud läbirääkimisteks valmis. Kui tahavad, räägime.” **Delfi**

SUITSETAV ORANGUTAN

Indoneesia loomaaia emane orangutan Tori viidi külastajatest eemale väiksele saarele, et aidata tal pahest lahti saada. Tori on puuri visatud sigaretti suitsetanud juba kümme aastat. **Delfi**

VENEMAAL HUKKUS KUUE KUUGA LIIKLUSES 10 000 INIMEST

„Ametliku statistika kohaselt registreeriti esimese kuue kuuga ühtekokku 85 721 liiklusõnnetust, mis on 7,2 protsenti rohkem kui mullu samal perioodil,” teatas Vene siseministeeriumi

liiklusohutuse peadirektoraat (GUOBDD). Need õnnetused nõudsid 10 781 inimese elu (4,2 protsenti rohkem kui mullu), vigastada sai 109 646 inimest (8,9 protsenti enam). **Delfi**

Mitt Romney oskas Londonis kohe britte ärritada

Diplomaatia

Romney kriitika olümpiamängude kohta pani Cameroni ja Londoni meeri vastu torkama.

Heiki Suurkask
heiki.suurkask@ep.ee

Kas vabariiklaste kandidaat Mitt Romney on USA järgmine president või mitte, jääb novembris USA valijate otsustada. Kuid muidu igikestev vendlus Londoni ja Washingtoni vahel on nüüd tema avaldustega pleki külge saanud.

Londoni olümpia korraldust kritiseerinud Romney üritas kahtlemata koduse publiku ees plusspunkte teinida, ent britid ajas ta parajalt vihale. „Ma kuulen, et on mingi kutt nimega Mitt Romney, kes tahab teada, kas me oleme olümpiaks valmis,” põrutas eile vastu Londoni linna-pea Boris Johnson. „Jah, me oleme valmis.”

Päev varem oma Euroopa ja Iisraeli ringreisi alguseks Londonisse saabunud Romney viitas probleemidele Londoni turvameeste värbamisel ja piirivalvurite streigihvardusele, väites, et see on midagi, mis just ei julgusta. „On raske arvata, mis sellest kõigest välja tuleb,” märkis Romney. Tema sõnadest loeti välja lausa kahtlust, kas

britid ikka on kogu rahvaga olümpiaks valmis. Peaminister David Cameroniga kohtumise järel püüdis Romney küll oma esimesi sõnu pehmemdada ja ennustas brittidele hoopis väga edukaid olümpiamänge.

Keegi Londonis ei oota temalt ka vabandussõnu, kuid üksjagu vigade parandust peab Romney küll ette võtma. Alustuseks lubaski Romney püstitada Valgesse Majja Winston Churchilli büsti. Cameron oli jõudnud juba torgata, et Londonis mängu korraldada on siiski midagi muud kui teha seda kuskil pärapõrgus.

Romney olümpiakogemus

Romneyl on küll õigus olümpia korraldust kritiseerida või isegi kohustus oma kogemusi jagada, kuigi 2002. aasta tali-

Londoni olümpiamängud on brittide võimalus oma mõju maailmas taastada.

olümpia korralduskomitee juhina Salt Lake Citys seisid tema ees tunduvalt väiksemad proovikivid kui miljonilinnal Londonil.

Ja ega temagi töö tollal just plekitu polnud. Skandaalid Salt Lake City olümpiaiga algasid teatavasti juba

enne nende algust, kuna toona ilmnas, et osa rahvusvahelise olümpiakomitee liikmetest oli võtnud enne linna poolt hääletamist pistist. Romney kutsutigi skandaali siluma. Lisaks tabas USA-d just mõni kuud enne 2002. aasta olümpiat terroristide rünnak. Mängud ise õnnestusid küll üllatavaltki edukalt. Eestlased mäletavad sealt ilmselt kõige rohkem Andrus Veerpalu esimest olümpiavõitu.

„Minu kogemus olümpia korraldajana on, et on palju pisikesi asju, mis ei taha mängude alguseks just päris paika loksuda. Need paistavad kohe silma. Kuid seejärel hakkavad mängud pihta, sportlased võtavad asja üle ja korralduskomitee vead – ka mina tegin mõningaid – jäävad sportlaste saavutuste varju,” ilmutas Romney enesekriitikat enne Londonisse lendamist.

Romney üritab just end eelarve tasakaalustajana reklaamida ja kiidabki, kuidas tema 2002. aasta olümpiaelarvet korrastas. Ent ta on ka varjanud tegelikke probleeme mängude rahastamisel, väidab ajaleht Washington Post.

Brittide jaoks on tänavune aasta küll murranguline. 2001. aastal osutus Suurbritannia justkui puudliks, kes kõiges president Bushi jalajälgedes käis. Kõik Iraagi ja Afganistani sõja õnnestumised ja

Romney ülelele Briti peaministri residentsi ees Foto: AFP/Scanpix

altminekud on London läbi teinud paarisrakendis ameeriklastega. Kuid Obamale oli mullu London siiski Euroopa ringreisi viimane peatus, ehkki rõhutas seal kahe riigi erilisi suhteid.

Euroopa Liidus on britid nurka surutud, üleatlandilistes suhetes on rohkem jälgitud Angela Merkeli ja Prantsuse presidentide kui Briti peaministrite suhteid USA-ga. Olümpiamängud on brittide võimalus oma mõju maailmas taastada. ●

RINGREIS

Romney ajab välispoliitikat

Mitt Romney küll väidab, et valimiskampaaniaga ajastatud välisreis tema tegelikke välispoliitilisi prioriteete ei ava. Järgmised kaks vahepeatust – Iisrael ja seejärel Poola – räägivad siiski teistsugust keelt.

Romney ringreis kõlab nagu antiigiturism, nendib Ameerika Hääli, kuid Iisraeli põigates tahab ta selgelt näidata, et suhtub riiki paremini kui Barack Obama. Kuigi Romney kohtub peale Iisraeli peaministri Benjamin Netanyahu ka palestinlaste valitsusjuhi Salam Fayyadiga, on see ilmne katse korjata enda taha just USA juutide ja evangeelseste kristlaste hääli.

Poolas Lech Wałęsaga kohtuv Romney annab aga selge signaali, et nn uus Euroopa on ka temale hingelähedane, nii nagu oli George W. Bushile. Venemaa on Romneygi jaoks geopoliitiline vastane number üks. Poolale on see aga signaal, et ka raketikaitsekiibi puhul võivad asjad tagasi Poolale sobivaks muutuda.

Araablasi vaevab paastuaegne ülesöömine

Tervis

Viimaste andmete järgi on kuni 70 protsenti naftarikka Katari elanikest ülekaalulised.

Heiki Suurkask
heiki.suurkask@ep.ee

Muslimite kombel kohustavad neid paastuma aasta üheksandal kuul ehk ramadaanil. Täpsemini kuulub see paast koraanist lähtudes isegi islami viie põhisamba hulka. Kuid

naftakülluses suplevad araablased on hakanud oma kometele läbi sõrmede vaatama – paastukuud rikutakse täiesti jultunult või siis süüakse koidikueelsel söömaajal end nii täis, et päeval ei jaksata enam midagi teha.

Tänavune ramadaan algas 20. juulil ja vastavalt islamimaailmas kehtivale kuukalendrile kestab 18. augustini. Londonis olümpiamängudel tekitab paastumiskohustus araablasi sportlastele kahtlemata lisaprobleeme. Pärsia lahe äär-

Osa muslimeid kipub paastu ajal salaja sööma. Foto: AFP/Scanpix

ses emiraadis Kataris sattus aga juba tänavuse ramadaani esimesel päeval 128 inimest ülesöömise vaevustega haiglasse.

Paastukuul ei tohi avalikult süüa ega juua. Küll tohib seda teha pärast päikeseloojangut – söömaaja nimeks *iftar* – ja enne päikesetõusu – *suhoor*’i ajal. Osa elanikest sööb siiski

salaja päevalgi. Heaoluni jõudnud riigis ei hoita ka paastu ajal einetega eriti tagasi: väidetavalt portsjonid ramadaani ajal hoopis kahekordistuvad. Ja loomulikult on jõudnud Pärsia lahe naftariikidesse ka lääneliku heaoluühiskonna tumedam varjukülg – liigsöömisele järgnev ülekaal.

Katari meestest 73 ja naistest 70 protsenti on viimastel andmetel juba ülekaalulised, kirjutab al-Yazeera.

Maailma terviseorganisatsiooni WHO andmetel on Katari elanike ülekaalulisuse protsendid küll veidi madalamad – vastavalt 59 ja 65 – ning islamimaailma kõige ülekaalulisemad mehed ja naised elavad siiski Kuveidis. Maailma edetabelijuhiks on aga enam kui 90 protsendiga Okeania fosforiidipõrgu Nauru. USA ülekaalulisuse numbrid võistlevad Kuveidiga ligi 80 protsendi ringis.

Eeskujuks USA

Kataris on probleemi püütud lahendada avalike kampaaniatega – valitsusametnikud mõtlevad järjest uhkemaid programme, kuidas tervemat elanikkonda saavutada. Üha enam

otsitakse eeskju USA-st. „See pole ainult isiklik probleem, see on ühiskonna- ja sotsiaalprobleem,” ütles al-Yazeera kohaliku lastehaigla juht dr Ahmad Muhammad Said al-Awwa. „Me impordime enamiku toitu Katari, nagu impordime ka kultuuri ja keskkonnamõjureid. Käitumise muutus on aga see, mida me alustuseks vajame.”

Katar on tänu naftatuludele kõige kiiremini kasvav majandus maailmas – mullu oli tõus 18,8 protsenti. ●

JÄLGI OLÜMPIAT DELFI VAHENDUSEL

nii veebis kui mobiilis!

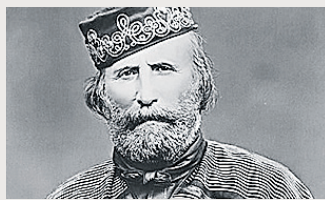
NELJANDIK TÖÖTUD

Hispaanias tõusis töötus teises kvartalis 24,6 protsendile ja nüüd on töötä 5,7 miljonit inimest ehk iga neljas. Tegemist on kõrgeima töötuse tasemega alates 1970. aastate keskpaigast. ERR

ITAALIA KAEVAB GARIBALDI SÄILMED VÄLJA

Sardiinia lähedal Caprera väike-saarel avatakse septembris haud, kus väidetavalt puhkab 19. sajandi radikaalne Itaalia ühendaja Giuseppe Garibaldi (1807–1882, pildil).

Väljakaevamist taotlesid tema järeltulijad, kes kahtlevad, kas hauda on ikka maetud õige isik. Haua avamiseks oli vaja ka riigi kultuuriministri luba. Bloomberg/EPL

VIETNAM SOOSTUS VENE SÕJALAEVADE BAASIGA

Vietnami president Truong Tan Sang teatas eile, et riik lubab Venemaal rajada Cam Ranh sadamasse sõjalaevade hool-dusbaasi. Sang rõhutas enne Vene presidendi Putiniga koh-

tumist raadiojaamale Voice of Russia, et sadamast ei saa Vene-maa sõjaväebaasi. Venemaal on praegu vaid üks sõjaväebaas väl-jaspool endise N Liidu territooriumi – Tartusis Süürias. Delfi

Kim Jong-un püüab näida tavalise riigijuhina

Põhja-Korea

Justkui möödaminnes mainis riigitelevisioon, et ülemjuhataja käis abi-kaasaga lõbustuspargis.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epi.lee

Noor riigijuht lõbustusparki külastamas, naeratades rahvale viipamas, kena abikaasa käevangus. See oleks üsna tava-pärane paljudes riikides, kuid üsna tavatu sellises kohas nagu Põhja-Korea.

Viimastel päevadel on Põhja-Korea riiklik infoagentuur väljastanud ridamisi pilte riigi suurest – ja võib vist öelda, et ikka veel uuest – juhust Kim Jong-unist noore naise saatel, kelle riigitelevisiooni uudis-tesaade kolmapäeval justkui möödaminnes tunnistas Kimi abikaasaks.

„Tervitusemeloodia kõlades ilmvas avamistseremoonialle armas austatud marssal Kim Jong-un, meie partei ja rahva ülemjuhataja, koos oma naise, seltsimees Ri Sol-juga,“ kõlas lõbustuspargi avamisest teavitavas lõigus napp teade. See tegi lõpu tegelikult juba varem alanud spekulatsioonidele, kes on ametlikel üritustel Kimi lähikonnas nähtud nais-terhvas.

Kes ta siiski on, selle kohta on viimaste päevadega eelkõige Lõuna-Korea meedia ühteist teada saanud, kuigi mitte midagi päris kindlat. Ja nagu kinnise Põhja-Korea puhul ikka tavaks, lahvasid ka oletused, miks Kim end niimoodi oma rahvale ja muule maailmale ilmutab.

Küpse mehe kuvand

Nii arvavad mõned analüütikud, et oma abielustatuse avalikuks tegemisega tahab ilmselt 20. aastate lõpupoolises vanuses Kim näidata, et ta on küps mees, keda rahvas võib riigitiitüri juures usaldada, kuigi ta on tiitüri hoidnud vaid veidi enam kui pool aastat.

Abielu leevendab Kimi rahva ja tema lähikondsete muresid juhi nooruse pärast, ütles AP-le International Crisis Groupi Soulis töötav analüütik Daniel Pinkston. See aitab lihtsatel põhjakorealastel tunda, et nende uus valitseja on üks tavaline mees, mitte mingi ekstsentrisk, lisa poliitika-vaatleja Ahn Chan-il.

Põhja-Korea paistab kesken-duvat Kimi kujutamisele sõbra-

-1- Kim Jong-un tervitab koos abikaasa Ri Sol-juga ujumiskeskuse külastajaid Rungna lõbustuspargis Pyongyangis. -2- Suur juht lõbustab end karussellil. -3- Tõenäoliselt on sellel 2005. aastal Lõuna-Koreas tehtud fotol Ri Sol-ju.

Fotod: Reuters/Scanpix

TAUST

Kes on Põhja-Korea esileedi?

Lõuna-Korea meedia napivõitu andmetel on varastes 20. eluaastates Ri Sol-ju endine laulja, kellega Kim Jong-un abielus juba 2009. aastal. Kuid on ka andmeid, et Kim ja Ri koh-tusid esimest korda alles 2010. aasta lõpus. Ri olevat pärit riigi põhjaosast Põhja-Hamkyon-gi provintsist ning tema isa on teadlane ja ema arst.

Lõuna-Korea luureteenis-tusele viidates on teatatud, et Ri käis 2005. aastal sportlaste toetusrühma koosseisus Lõuna-Koreas, kui seal toimusid Aasia atleetide meistrivõistlused. Enne Kimiga abiellumist olevat ta töötanud lauljana Põhja-Korea riikliku julgeole-kuteenistuse orkestris.

liku, noorusliku ja rahvalähe-dase liidrina, leidis Soulis asuva Põhja-Korea uuringute ülikooli professor Lee Wong-young. Abikaasa Ri naerusui mehe käevangus lõbustuspargis jalu-tamas, saatjaiks salk kõrgemaid sõjaväelasi ja ametnikke, Kim viipamas rõõmsalt plaksutava-tele ujumisriietuses inimestele – see on peaaegu šokeeriv muu-tus Põhja-Koreas, kus liidrite abikaasad on tavaliselt varjus.

Aastaid tundmatu poeg

Kim Jong-un teeb lõpu oma isa aegsele saladustega loorita-tud valitsemisele, uskus Lõuna-Korea Kyungnami ülikooli Põhja-Korea teemade ekspert Lim Eul-chul, kelle meelest on abikaasa esiletõusmine mär-giks, et Kim tahab näidata avatumat juhtimist võrreldes oma isa Kim Jong-iliga.

Tõepoolest, vanema Kimi 17-aastane valitsemisaeg mõõ-dus salatsemises, kusjuures ka tema elukaaslastest ja lastest

oli harva midagi kuulda. Sealhulgas ka Kim Jong-unist, kes oli väljaspool Põhja-Koread ja väidetavalt isegi riigis peaaegu tundmatu, kuni ta 2010. aasta lõpus lavale tõsteti. Praegu-se valitseja stiilis on aga nähtud juba sarnasusi veel vanema Kimi ehk tema vanaisa, Põhja-Korea asutaja Kim Il-sungiga. Esimest Kimi näidati sageli koos abikaasa ja lastega.

Abikaasaga lõbustuspargis käimine ei pruugi muidugi viidata sellele, et riigis on tulemas olulisemaid muutusi. Hiljuti-ses ÜRO raportis väidetakse, et kaks kolmandikku 24 miljonist põhjakorealasest kannatab kroonilise toiduupuuduse käes ning pidev elektrivarustus ja arstiabi on endiselt kättesaa-matu enamikule maapiirkon-dade elanikele. Majanduslikest ja sotsiaalsetest reformidest pole aga kuulda, raketikatsetused jätkuvad ning väideta-valt valmistatakse ka tuuma-pommikatsutuseks. ●

Parlamendisaadikud ei soostunud oma kuluhüvitiste kontrolliga

Prantsusmaa

Neli viiendikku Prantsuse parla-mendisaadikutest oli vastu sea-duseelnõule, mis oleks pannud iga parlamendiliikme vastutama kuluhüvitiste eest, mida neile makstakse – 76 944 eurot aastas.

Üks seaduseelnõu vastu olnud parlamendiliige kuulutas, et see rikuks parlamendi vabadust, vahendas BBC.

Juunis avaldatud uurimu-sest selgus, et Prantsusmaa parla-mendiliikmete sissetulek on 77 protsenti suurem kui nende kolleegidel Suurbritannia parlamendi alamkojas ja Sak-samaa Bundestagis.

Segadus krediitkaartidega

Peale kuluhüvitise saavad Prantsuse parlamendiliikmed palka 72 000 eurot aastas ja see pole veel kõik – lisaks on neile ette nähtud 109 000 eurot aastas bürookulude katteks, mis makstakse välja hoolima-ta sellest, millele raha tegeli-kult kulutatakse.

Parlamendiliikmete kuluhüvitiste teemal on viimasel ajal puhkenud mitmeid skandaa-le. Juunis kirjutas veebileht Mediapart Ardèche'i departemangust valitud sotsialistist Pascal Terrasse'ist, kes oli väidetavalt oma kuluhüvitistest kinni maksnud perekonna puhkused välismaal ja isiklikud baariarved. Terrasse ütles, et ajab mõnikord krediitkaar-did sassi.

Seaduseelnõu algataja, paremtsentrisk Charles de Courson pani ette, et parla-mendiliikmed peaksid dekla-reerima maksuvõimudele selle osa oma kulutustest, mida kasutati isiklikel, mitte profes-sionaalsetel eesmärkidel.

Peale kuluhüvitiste kont-rollist loobumise ei võtnud Prantsuse parlamendis vedu ka mõte kärpida raskel ajal palka 30 protsendi võrra, nii nagu on seda teinud presi-dent François Hollande ja tema valitsuse ministrid. ●

Lauri Laugen

KÄITL ROMUSÕIDUKEID JA KASUTATUD AUTOOSI KESKKONNASÕBRALIKULT!

Romusõiduk ja paljud kasutatud autoosad on ohtlikud jäätmed, milles sisalduvad ained avaldavad kahjulikku mõju keskkonnale ja inimese tervisele. Romusõidukit tohib käidelda (lammutada) ainult ohtlike jäätmete käitlemise õigust omav ettevõtja.

Romusõiduki omaalgatuslik lammutamine või üleandmine lammutamiseks isikule, kes ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba, on seadusega keelatud ja karistatav. Kasutatud autoosi ei tohi kõrvaldada sortimata olmejäätmetena.

Uute tehnoloogiatega kaasaegsete materjalide kasutuselevõttuga autode konstrueerimisel on autode valmistajad viinud lammutamisega kaasneva keskkonnakoormuse miinimumini. See tähendab, et enamus kaasaegsete autode juures kasutatavaid materjale on kas korduskasutatavad või ringlussevõetavad.

Romusõiduki tagasiandmisega autode maaletoojale või jäätmeluba omavale lammutuskojale saab iga autoomanik aidata kaasa meie energiaressursside ja maavarade mõistlikule kasutamisele ja normaalse elukeskkonna säilimisele.

KUIDAS KÄITUDA ÕIGESTI?

Kui soovid loobuda oma vanast sõidukist, vii see tasuta koos dokumentidega lähimasse jäätmeluba omavasse lammutuskotta või vastava margi maaletoojale. Jäätmeluba omavate lammutuskoda-de kohta saad infot maaletoojatelt, Autode Müügi- ja Teenindus-ettevõtete Eesti Liidu kodulehelt www.amtel.ee või Autolammutuste Liidu kodulehelt www.elv.ee. Kasutatud autoosad on võimalik tasuta tagastada varuosi müüvasse kauplusesse.

Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Eesti Liit

Päevik

Vastabiellunud IT-investor Allan Martinson jahib Chica-gos lennukit Euroopasse. lk 11

Muusika

Pärnus algas Järvi suvefestival. Peost ja dirigenditööst räägib Paavo Järvi. lk 12

Folk

Viljandis kehtvat pärimusmuusikapidu jätkub veel kaheks päevaks. lk 13

Arkaadia

Ilukirjanduslike tekstide masinal ümberlöömine oli 70.-ndatel riskantne ja trotslik tava. lk 14

Söö ja joo

Mööda Hiiumaad toitu otsivad näljased reisisellid päästis Hiiu Villa kohvik. lk 16

Lauapäev

Fotograaf Sven Začeki kannatlikkuse kool

Loodusfotograaf Sven Začek teab, mida tähendab pühendumine: mõne õnnestunud pildi nimel võib ta peidikus istuda kuid ja pildistada kümneid tuhandeid kaadreid.

Portree

Tanel Veenre
toimetaja

Kõik sai alguse sääskedest. Sven Začek oli siis 22-aastane ja just need tüütud vereimejad olid tema esimese loodusfoto tegelasteks. Kuid oma edukaima, National Geographicu vahendusel 60 miljoni lugejani jõudnud fotoseeria on ta teinud märksa suurematest tiivulistest – händkakkudest. Kolmeaastase järjekindla sõpruse sobitamise kulminatsiooniks said 2008. aasta maikuus kaku kodu lähedal veedetud öhtud. Kurb on tõdeda, et praegu ei oleks sellest kakust enam võimalik neid pilte teha: inimese ja linnu vahelise usalduse purustas kakupesa lähedal toimunud metsaraie.

Kuid Začeki peidikus istumise rekord kuulub jäälindude tabamisele: nädal aega järjest, iga päev vähemalt 13 tundi.

„Tal on tihtipeale peas pilt olemas enne pildistamist ning selle nimel on ta valmis väga palju aega kulutama ja ebamugavust taluma,” ütleb loodusfotograaf Jaak Pöder.

Kuigi fotograafia areng on viimasel kümnendil tõtanud tohutu hooga üha rohkemate pikslite ja targemate kaamerate poole, usub Začek, et tegelikult ei ole see fotograafia taset massides oluliselt tõstnud.

„Minu arvates teeb algaja samasuguse pildi nii 200-eurose kompaktkamera kui ka 6000-eurose peegelkaamera. Mõlemad kaamerad on sama „lollid”, mis puudutab õiget valgustust,” sõnab ta.

Začek usub, et kõik algab õigest valgusest. Seda tuleb otsida ja oodata nagu mõnd haruldast looma. Začeki tundliku silma jaoks on kõige erilised hämarad, õrna sinaka või punaka varjundiga valgused.

Profifotograaf on nagu ralmee, kes ei kasuta automaatkäigukasti. Parima tulemuse saab ikka vaid ise olukorda kontrollides. Začek usub, et Eestis on arvestatavaid loodusfotograafe umbes tosina jagu. Kui hobipiltnik tabab aasta jooksul üks-kaks põnevat hetke, siis pidevalt asjaga tegeleva piltniku vastav skoor on kümnetes. Vahe on pühendumises. Näiteks National Geographicu kaheksapildilise händkaku seeria jaoks tegi Začek kokku 30 000 – 40 000 fotot.

Kuid hoolimata pühendumisest ja rahvusvahelisest edust kinnitab Začek, et loodusfotograafiaga Eestis ära ei ela. Kõikvõimalikud muud väljakutsed – pulmade pildistamistest kuni koolituste korraldamiseni – on aidanud vee peal püsida.

Začek on nimetanud loodusehuvi põhjustajaks oma jahimehest äia, kellega koos hakkas ta jahil käima. Peagi vahetasid filmirullid padrunid välja. Kuid ka pildistamine on omamoodi jahipidamine. Ent kui jahimehel piisab looma leidmisest ja surmamisest, et öhtul pidusöök laual oleks, siis fotograaf peab pääsma loomale palju lähemale ja pärast õnnestunud ülesvõtet tuleb see ka maha müüa. Kolleegist sõber Margus Muts usub, et jahimehe kogemus on tulnud vaid kasuks ja teinud Začeki just kiiresti liikuvate objektide pildistamise meistriks.

Elu ja surma hämar piir

Looduse jälgimine on aidanud Začekil mõtestada ka elu ja surma hämarat piiri. Tugevamad, osavamad ja õnnelikumad jäävad ellu ning ülejäänud surevad, selleks et teised saaksid elada. Inimeste soov aidata ka

Algaja teeb samasuguse pildi nii 200-eurose kui ka 6000-eurose kaamera.

Seal, kus iga teine fotograaf asjad kokku pakiks, jääb Začek edasi pildistama.

neid, kellel pole mingit võimalust täisväärtuslikult funktsioneerida, on viinud Začeki mõttele, et selline aitamine võib olla ka omamoodi ebainimlik. „Kõik taandub ju piiratud ressurssidele ja kui vangidele ehitatakse paarsada miljonit maksev vangla, siis tähendab, et õpetajate palgad ja pensionid lähiajal ei tõuse. Selles mõttes on loomariik ausam.”

See tohutu aeg, mille Začek on pühendanud lihtsalt loomade jälgimisele, on kasvatanud märgatavalt tema empaatiavõimet loomade suhtes. Tal ei ole keeruline ära arvata, kuidas nad millelegi reageerivad või millise sammu kohe astuvad. Kuid viimasel ajal on sellesse arusaamisse segunenud ka üksjagu kurbust: inimene jääb metsiku looma jaoks ikka vaenlaseks. Paraku ei luba loomariigi ellujäämisreeglid eraldada jahimeest fotograa-

fiist. Nii ongi ainuke viis loomadele lähedale saada enese võimalikult nähtamatuks võlumine. Ja kui loom avastab, et kahejalgne võõrkeha on imbinud tema riiki, ei ole muud teha kui võimalikult kiiresti pageda. Kuid õnnelikuks teeb tunne, et ehk on enne paanilist kohtumist saanud piilur oma kaamerasse mõne kaadri, mida inimsilm võib-olla kunagi varem näinud ei ole.

Päikesetõusust loojanguni

Kuna tänavu pole lämmatavat kuumust olnud, on Začek saanud looduses liikuda mõnusalt ja üleliia higistamata. Loodusfotograaf ei jaluta Nipernaadi kombel mööda põlluvaheteid, vaid sumpab tohutu hunniku kaasavaraga (peale kaamera ka teleobjektiiv, statiiv, magamiskott, varjetelk, söök, magamisalus ja palju muud) kõige ekstreemsemates oludes.

Sõber Jaak Pöder meenutab koos veedetud aega sarvipüti seltsis, enamasti rinnuni vees ja trotsides ilmadraamasid. Seal, kus iga teine fotograaf asjad kokku pakiks, jääb Začek edasi pildistama. Teine sõber Margus Muts kinnitab: „Sven on see, kes hommikul esimesena ärkab ja fotoaparadi haarab, et mitte maha magada esimesi kiiri. Või siis viimase puu otsast alla tuleb.”

Mida tugevam on sadu, tuisk või tuul, seda kindlam võib olla, et Začek ei istu kodus. Ideaalse päeva valem on tema jaoks lihtne: tuleb ära näha nii päikesetõus kui ka -loojang. ●

KES TA ON?

Sven Začek

sündinud 1980 Valgas

TÖÖ

Loodusfotograaf, loodusfotoaja-kirja Lofu ja veebiportaali looduspilt.ee üks eestvedajatest.

HARIDUS

Ta on õppinud Tallinna Tehnika-ülikoolis tootmistehnikat ja Tartu Ülikoolis majanduse modelleerimist.

TUNNUSTUS

Začek on kolmas eestlane Remo Savisaare ja Priit Vesilinnu kõrval, kelle fotod on pääsenud National Geographicusse. Ta on kirjutanud ja fotodega illustreerinud üle saja loodus- ja fototeemalise artikli ning andnud välja kolm raamatut. On võitnud kümneid auhindu loodusfotode võistlustelt üle maailma.

Vaata lisaks:

www.zacekfoto.ee

Nädala päevik

Allan Martinson
tehnoloogiainvestor

Elvis ja Silicon Valley

Etegelikult algas kõik nädal varem. Murdsin pead, kumast Silicon Valley lennujaamast lennata tööreisile Los Angelesse – ja see omakorda sõltus sellest, mis plaane me elukaaslasega nädalavahetuseks teeme. „Kuidas oleks hoopis Vegasega?” küsis Karoli järsku, ja tema kavalast silmavaatest sain aru, et tegemist pole ootamatu kasiinokihuga.

Nüüd, nädal hiljem, istume ühe Las Vegase kantriklubi terrassil. Väljas on 41 kraadi, kohiseb kunstlik kosk ning enam ilusam see päev olla ei saa – paar tundi varem olime öelnud teineteisele „jah”. Mu vastas istub mu naine. Sõpradelt, kes veebikaamera kaudu tseremooniat jälgisid, saabub lahedaid SMS-e. Ei, meile laulnud Elvis ei olnud paraku vallaline.

Hommikul viib Virgin meid San Franciscosse. Pool tundi hiljem keeran harjunud rutii-niga NASA Ames'i baasi, mida ilmestavad Viru hotelli suurune tuuletunnel ja põõsa taga luurav kosmosesüstiku mudel.

TLõuna Palo Alto legendaarses University Café's vene riskikapitalifirmaga, keda nõustan. Käime läbi nende uue fondi investeerimisplaanid. Pärast kohtun paari tehnoloogiafirmaga, kellest mu oma ettevõtetel võiks kasu olla.

Õhtusöök on eestikeelne, koos Karoli ja Eesti Skype'i endise pealiku Sten Tämkeviga, kes on just alustanud õpinguid Stanfordin. Õhus on segu nukrusest ja rõõmsast ärevusest. Laua taga on kolm inimest, kellest keegi ei ole kindel, kus on ja mida teeb aasta pärast. Aga me oleme ühel nöl, et tehnoloogiahulludele pole viljastavat keskkonda kui Silicon Valley.

KVarahommik. Esimene lend Chicagosse läheb valutult, kuid maandudes lülitati telefoni sisse ja avastan kiretu SMSi SASilt: teie Stockholmilend on tühistatud. Mu huulilt libiseb f-sõna. Meid pannakse Pariisi lennu peale, kust peaksime lendama Frankfurti ning võib-olla jõuaksime siis Tallinna. Kuid Pariisi lennuk läheb katki. Meid broneeritakse Müncheni lennule – kuid siis tühistatakse sealt edasilend. SASi õine kõnekeskus keeldub meid panemast Kopenhaageni lennule – ilma 5000 dollarit maksmata – kuigi selle äriklassis on kohti. Lõpuks räägin lihtsalt ära kellegi Carlose SAS check-in'is, ning – *voilà!* – me lendame kodumaa poole – ja mitte turistiklassis. Meiega koos on lahe väliseesti vanaonu, Chicago loomatohter, kes eesti keelt kuuldes meie seiklustega ühines.

NMaandudes on öö ja päev lootusetult segamini. Kohvritest pole loomulikult mingit märki. On versioone, et nad läksid Pariisi, jäid Chicagosse või hoopis lustivad Orlando. Võtan lennujaamast tulles poja peale – nii hea on teda pärast mitut nädalat näha – ja otsime kõige eestimaalikuma toidukoha vanalinnas, milleks osutub kogemata Von Krahli õu. Mitte just mu tavaline valik, aga kodune kotlet on tõesti hea. Ja siis variseme magama. Avatud akna taga laulavad linnud ja õhk on kuidagi jahe ja puhas. Kodu.

RÄrkame mõlemad kell kolm ja enam magama ei jää. Koostan peas *to-do list'i* ja avastan sealt lubaduse midagi oma nädalast kirjutada. Siin ma nüüd olen. **•**

Muusikud loovad Pussy Rioti kaitseks rinnet

Repressioon

Vene tüdrukud ansamblist Pussy Riot, kes palusid veebruaris kirikus jumalaemalt, et Putinist saaks lahti, istuvad endiselt eeluurimisvanglas, kuigi mitme Venemaa juristi arvates puudub juhtumis kuriteokoores. Teisipäeval tuli teade, et Soome kuulus džässipianist Iiro Rantala jätab seetõttu ära oma kontserdi Moskvast. Oma blogis kirjutab ta, et „parem on teha midagi, kui mitte midagi”. Rantala tegu sai Soomes kiiresti kõneaineks. „Loodan, et mõned teisedki ühinevad boikotiga,” ütles Rantala Yleisradio uudistele.

Päriselt boikotiks ei saa pidada toetusavaldust, mille

tegi mööda maailma tuuritav bänd Red Hot Chili Peppers, kes esines hiljuti ka Peterburis ja Moskvast. Esilaulja Anthony Kiedis tuli mõlemas linnas lavale Pussy Rioti T-särgis. Sellega toetusavaldus ei piirdunud. Ühe kinnipeetud tüdruku abikaasa Pjotr Verzilov, kes on seotud ka kunsti-rühmituse Voina tegemistega,

ti nende üle õigusemõistmise võimalust. Anthony Kiedis ja bändi helilooja-bassimees Michael „Flea” Balzary kirjutasid Pussydele toetuskirjad.

Kinniõmmeldud suu

Kolmapäeval mõistis bändi vangistamise hukka ka Moskvas esinenud Sting. Lisaks oli Briti lehtedes uudis, et Pussy Rioti toetajad räägivad läbi Moskvat augustis külastava Madonnaga, et see oma kolleegide eest kostaks. Amnesty International on kuulutanud Nadežda Tolokonnikova, Maria Aljohhina ja Jekaterina Samutsevitši meelsusvangideks.

Seega on Pussy Rioti juhtum

kasvanud rahvusvaheliseks, seni tekitas see paksu verd vaid Venemaal. Esmaspäeva õhtul korraldas äärmusliku aktsiooni punktüdrukute toetuseks Peterburi kunstnik Pjotr Pavlenski, kes tuli Kaasani katedraali ette meelt avaldama kinniõmmeldud suuga. Juuni lõpus kirjutas rohkem kui sada Venemaa kultuuri tipptegijat, nende seas kirjanik Boriss Akunin, lavastaja Andrei Gontšarovski, satiirik Mihhail Žvanetski ja näitleja Oleg Basilašvili, alla pöördumisele, mis kutsus üles Pussyd viivitamata vabastama. Vastukirja koostasid kohe „õigeuslikud kultuuritegelased”. Nende leeris on tuntuim filmilavastaja Nikita Mihhalkov, kes on kutsunud üles tüdrukeid karmilt karistama. **• Andres Laasik**

Amnesty International on kuulutanud Pussy Rioti tüdrukud meelsusvangideks.

kirjutas oma blogis, et bändiliikmed kutsusid ta kohtumisele. Koos tüdrukute advokaatidega arutati pärast kontser-

Dokfilm Jacksonist läheb Veneziasse

Festival

Venezia filmifestivali värskest avalikustatud kavas on 50 maailmaesilinastust. 29. augustil algava festivali uudisteostest kõige huvitavamad on need, mis on põhiprogrammis, kuid võistlusel ei osale. Näiteks on Spike Lee teinud dokumentaalfilmi „Bad 25”, mille peategelane on popiido Michael Jackson ja tema plaat „Bad”.

Põhiprogrammis tuleb esimest korda linale ka Neil Gor-

doni poliitilise põnevusromaaniga „Sinu suhtlusringkond” („Company You Keep”) ekraniseering, mille on lavastanud ja produtseerinud Robert Redford. Redford mängib selles filmis ka peaosa, vasakradikaalse rühmituse Weather Underground endist võitlejat. Võistluskavva mahtunustest väärub aga mainimist Terrence Malicki uus film „Ime suunas” („To the Wonder”), kus lavastaja jagab seekord oma kristlikku sõnumit armastusdraama žanri kaudu. **• Andres Laasik**

Suri „Dr Who” näitleja Mary Tamm

Nekroloog

Neljapäeval suri Suurbritannias 62 aasta vanuselt eesti juurtega näitleja Mary Tamm, kes jäi Briti televaatajate mälu eelkõige menukas ulmeseerialis „Dr Who” osalemisega. Suurbritannia põgenikuperes sündinud Tamm mängis BBC ja maailma kestvaima eluuga serialis kaks hooaega aastatel 1978–1979, kehaastades naispeaosalist ehk doktori kaaslast Romanat. Tuntumad mängufilmid, kus Tamm

kaasa tegi, olid 1974. aasta Briti-Saksa põnevik „Odessa toimik” (koos John Voighti ja Maximilian Schelliga) ja 1976. aasta Briti komöödia „Lootustandvad poisid”. **• EPL**

Paavo Järvi: mida parem orkester, seda raskem sellega on

Üleeile õhtul hakkas Pärnus helisema Järvi suvefestival, mille üks tähtthetki – galakontsert – kantakse ette täna. Ent dirigent Paavo Järviga tuli juttu ka Jaapanist ja uuest plaadist kurikuulsate Šostakovitši kantaatidega.

Intervjuu

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Pärnu kontserdimaja saalis harjutab orkester. Festival on peagi algamas, aga meistriklasse alles pooleli. Ei – harjutab noor dirigent ja orkester mängib.

Paavo Järvi vaatab pealt ja vangutab pead. Noormees puldis on väljendusrikas, kuid midagi jääb puudu. Järvi peab paari kolleegiga nõu ja võtab aja maha. Tema puhketuppa immitseb kusagilt klaverimuusikat.

●●**See on teine Järvi suvefestival. Kuidas kajastub festivali käimaminek näiteks sellesamas meistriklassis?**

Festivaliga seotud meistriklasse tuli puhtpraktilisest vajadusest. Kui ma reisin, siis alati küsitakse, kas mu juures on võimalik õppida. Tegelikult mul pole sellist aega. Samas see mõte on vahva: olla suvel Pärnus ja samal ajal teha õpetajatööd. Mitte päris dirigenditööd, kontserte on isegi palju.

Üle viiekümne noore dirigendi tahtis tulla õppima. Me võtsime kaksikümend üks. Tegelikult peaks võtma umbes kümme. Siis saaks teha korralikult, kõigile jät-

Kui ma reisin, siis alati küsitakse, kas mu juures on võimalik õppida.

kuks aega. Praegu saavad kõik natuke vähem. Aga me arvasime, et on parem, kui on rohkem inimesi, kes siit põhja kätte saavad.

●●**Kui kindlalt te ise ennast dirigendina tunnete-usaldate? Kas kindlamini kui need, kes teie käest õpetust küsivad?**

Dirigeerimine on selline töö, et seda on võimalik teha mitmel eri moel. Viulimängija puhul on isegi inimesel, kes muusikaga ei tegele, lihtne eristada head ja halba mängijat. Dirigent on aga veidi nagu filmirežissöör või jalgpallikoondise treener. Temast oleneb palju, aga tema lavale ei lähe. Hästi – meie läheme.

Tegelikult on see õpetamistöö ja strateegiatöö, siin on kogemused olulised. Igaüks saab tulemuse kätte omamoodi, aga väga raske on öelda, kes on kes, nägemata, kuidas

inimene orkestrit juhatab. Ja mida parem orkester, seda raskemad isiksused. Seda raskem on nendega ühist keelt leida – igal on oma arvamus ja kogemus. Nad on mänginud oma repertuaari kümne väga hea dirigendiga enne sind. Kõigil on midagi öelda ja kuidas saada neid kõiki ühest lähemisest kinni pidama, selles on küsimus.

Kindlustunne tuleb kogemusest, aga päris kindlustunnet – et nüüd olen valmis – ei ole.

●●**Tänavu haakuvad festivaliga ka Neeme Järvi 75 aasta ja Vardo Rumesseni 70 aasta juubel. On see korraldustöös lisaväljakutse, et pidu oleks isiksuste vääriline?**

Kuna ta läheb festivali raamide sisse, siis on kontsert küllaltki loogiliselt organiseeritud. Ja millega neid muusikute juubeleid ikka tähistada? Eriti kui juubilar ise juhatab või mängib? Ning see toimub Pärnus, siin pole mingit suurus-hullustust.

See on väga õige, et Vardo Rumesseni juubelit koos tähistada, sest Vardo on üks kõva eesti mees. Ta on andnud eesti muusikale väga palju asju, mille kohta me arvame, et need on niisama olemas. Ta on palju restaureerinud ja päästnud. Siis oli aeg, kui paljud asjad olid kadumas. Tema oskas need üles leida ja välja anda. Ta on eesti muusika ajaloost pärast südant valutanud. Tema juubelit peab tähistama.

●●**Festivali laiendusena on kavas ka eraldi džässi- ja bossa-noovaõhtu?**

Ma loodan, et see eksperiment läheb korda ja selliseid tuleb rohkem. Ja mitte ainult džässiga. On palju sellist muusikat, mis jääb kuhugi klassikalise, džässi, roki ja maailmamuusika vahepeale. Paljud heliloojad, kes praegu muusikat kirjutavad – nende muusika pole nii väga seotud klassikalise, vaid rohkem populaarse muusika ja kunstmuusikaga.

Need piirid pole täpsed ega ole ka kunagi olnud. Kuula Haydni sümfooniaid: korraga hakkab selline pom-tam-tam-taa, simman läheb lah-ti. See polnud uus muusika, vaid tavaline rahvamuusika. Tõlkal oli see šokeeriv, kuidas tõsine helilooja paneb sellist asja sümfooniasse. Me ei pea häbenema, et me teeme midagi, mis pole klassikaline muusika. Kahjuks tehakse eri žanritel liiga palju vahet.

●●**Selles plaanis võiks ju mõne meie äkilisema elektron-**

Dirigent Paavo Järvi sõnul on vahva olla suvel Pärnus ja teha samal ajal õpetajatööd Järvi meistriklassis.

Foto: Siim Lövi

JÄRVI SUVEFESTIVAL

Eelolevad kontserdid

- Täna kell 19 Pärnu kontserdimajas **Järvi suvefestivali galaõhtu**, kus tuleb mh maailma esiettekandele Helena Tulve uudisteos „Und von liehte vinster“ („Ja valgusest pimedus“) fagotile ja keelpillikvartetile.
- Homme kell 15 Ammende villas **lastekontsert**
- Homme kell 17 Pärnu raekoja „Raepromenaad“
- Homme kell 20 Pärnu kontserdimajas „Viva! Mozart“
- Esmaspäeval kell 17 Pärnu raekoja ja kell 21 Pärnu Eliisabeti kirikus **Järvi päev**
- Teispäeval kell 20 Pärnu kontserdimajas kammerkontsert „Kalle Randalu ja sõbrad“
- Kolmapäeval kell 22 Eliisabeti kirikus „Ööklassika“
- Neljapäeval kell 20 Pärnu kontserdimajas festivali **lõppkontsert „Neeme Järvi 75“**, millega tähistatakse ka Vardo Rumesseni 70 aasta juubelit.
- Vaata lisaks: jarvifestival.ee/et/programm

muusikaloojaga korrata sel-list koostööd, nagu teil oli DJ Paul Van Dykiga?

Pärast seda olen ma saanud kohutavalt palju kirju eestlastelt, kes polnud must midagi kuulnud ja kes kirjutasid: vaatasin ja fantastiline, millal te Eestisse tulete? Minu jaoks oli see natuke imelik, et Eestis on inimesi, kes teavad mind ainult sellepärast, et ma tegin Paul Van Dykiga ühe koostööprojekti. Aga miks mitte, kui on põlvkond, kes ainult sel-list muusikat kuulabki? Saatuse iroonia. Olgu.

●●**Teie tööandjaks saab paa-ri aasta pärast ka Tokyo NHK Symphony. Kes nad on?** NHK orkester on kindlasti Aasia parim ja tuntuim, neil on enne olnud palju nimekaid dirigente. Kõik nende esinemised lähevad otse televisiooni üle terve Jaapani ja Aasia. Neid on võimalik kõige tihedamini näha teles, mis on nad kuulsaks teinud.

Mul on tunne, et Aasia võtab üle. Hiina, Jaapan ja Korea hakkavad maailma sõna otseses mõttes üle võtma, see on nii tajutav. Ja selle asemel et võtta veel üks Euroopa orkester – kuigi mul oli ka üks pakkumine Euroopast

–, ma arvan, et see oleks liig, nad on üksteisele liiga lähedal. Töögraafikus tähendab see vähem vabu päevi. Jaapanis käin ma praegu paar korda hooaja jooksul, aga kohaliku orkestri dirigent pole ma olnud.

●●**ERSO-ga ette kantud Šostakovitši kantaatide kohta öeldi kas võimas või võigas. Kuidas ise tulemusega rahule jäitte?** Minu mõte selle asja juures oli ühe unikaalse plaadi tegemi-

–, ma arvan, et see oleks liig, nad on üksteisele liiga lähedal. Töögraafikus tähendab see vähem vabu päevi. Jaapanis käin ma praegu paar korda hooaja jooksul, aga kohaliku orkestri dirigent pole ma olnud.

Me ei pea häbenema, et me teeme midagi, mis pole klassikaline muusika.

Hiina, Jaapan ja Korea hakkavad maailma üle võtma, see on nii tajutav.

ne. Enne me tegime ühe Sibe-liuse kantaatidega ja see võitis Grammy. Neid polnud keegi kunagi ühele plaadile pannud. Sellest kasvas välja idee teha plaat kõigi kolme Šostakovitši kantaadiga. Ja nii nagu need algselt kirjutatud olid – hiljem võeti ju sõna „Stalin“ tekstidest välja, meie panime

tagasi –, ma tahtsin, et oleks üks dokument sellest. See plaat on praegu miksimisel.

Ja siis hakati rääkima, kuidas ma ei austa eestlasi. Ma olen ise ka eestlane, see on absurd. Aga mingit võigast provokatsiooni seal polnud. Teha seda Saksamaal väga heade kooridega, kes laulavad teksti foneetiliselt ära, ilma et aru saaksid – ja selle absurdusest ka mitte –, poleks see... Meil panid kõik väga hästi: Narva poisid andsid juurde seda, mida ükski Saksamaa poiste-koor ei anna.

●●**Millal Šostakovitši kantaatide plaat ilmuma peaks ja millise plaadifirma alt?**

Ma ei oska seda öelda, plaati miksitakse. Väljaandjat veel ei ole. Sest

kui hakata oma asju ajama plaadifirmade kaudu ja järgi, siis sa teed nii kolme aasta jooksul ühe plaadi ja selle ka populaarse repertuaariga, et nad seda müüa saaks. Aga nii ei ole huvitav elada. Mind ei huvita, palju seda plaati müüakse, vaid et ta olemas oleks. ●

Viljandi folk 20 – ootamatult taltsas

Viljandi tundus eile õhtupoolikul isegi üllatavalt vaikne, kui võrrelda kümmekonna aasta taguste mälestustega.

Reportaaz

Mart Niineste
Viljandi

Tundub, et viimastel aastatel toimunud moraali- ja õhutamise, mille tagajärjel rajati tänava Pärimeeter ehk piiratud festivaliala, on andnud sellele folgile, mida mina teismeliseajast mäletan, korraliku põntsu. Sellist asja, et astud rongist maha, kõnnid kesklinna ja oled kohe keset (heas mõttes) pöörast peomelu, enam igatahes ei ole. Kirevaid seltskondi ja huvitavaid untsantsakaid linnas väga palju ei märka. Pigem on keskmine folgiline 30. aastates, normaalset kuupalka saav keskklasi liige.

Aga küllalt nostalgitsemisest. Eile õhtul laupäevast kava vaadates tundus, et panustada tasuks täna eeskätt kodumaiste artistide kuulamisele. Täna kell 22 näeb Kultrahoovis ära veidra ja vastupidava folknähtuse nimega Minu Isa Oli Ausus Ise – 1990. aastal tegutsemist alustanud ja

teatava „nihkega” ansambel. Praegust folkrokki põlvkonda esindab kell 18 Kirsimäel esinev Svjata Vatra. Selle ansambli solisti Ruslan Trošinski julgeksin mina ekspressiivsuse poolest isegi võrrelda Eugene Hütziga, kes laulab USA mustlaspunkbändis Gogol Bordello. Ja siis muidugi Zetod, kelle esinemine avapäeval oli kuuldavasti koos öise meestelaulu ja Gruusia meeskooriga Thbilisi peamisi publikumagneteid. Täna kell 22 on nad jälle Kirsimäel. Eksootilisema poole pealt juhiksin taas lugeja tähelepanu Zimbabwe ansambli Black Umfolosi (täna kell

esinevad Prantsuse-Bulgaaria-Mongoolia bänd Violons Barbares võtab oma jõulise põlvest nõrgaks. Täna südaööl võib neid Kaevumäel uuesti kuulata. Või minna A. Le Coqi telki untsatama – jah, Untsakad said tänavu 20 aastat vanaks ning nende esmakohumine toimus muide siinsamas Viljandis.

Lepland ja Gjangsta

Ja homme? Enne kojuminekut tasub üle vaadata Ott Leplandi kohtumine kultuuriakadeemia poistega ansamblist Gjangsta (homme kell 14 Kirsimäel). Et Eesti üks menukamaid popso-

liste on harjumuspärasest keskkonnast välja tõstetud, peaks tulemus olema huvitav. Viimaste esinejate seas on kell 18 Kirsimäel üles astuv Water

Tower Bucket Boys (USA) – bänd, mis sobiks sama hästi mängima nii Schillingul, Rabarockil kui ka Rock Cafés, bänd, mis ei tegele traditsiooni konserveerimisega, vaid viib seda tulevikku suunas edasi. ●

Zetod olid neljapäeval koos meestelaulu ja Thbilisiga peamisi publikumagneteid.

20 Kaevumäel) ja juba mainitud Thbilisile, kes kell 14 Kirsimäel tänase kontserdipäeva käima lükkab. Samuti teab linna vahel vastu tulnud muusik Mihkel Roolaid öelda, et neljapäeval korra juba

Üks huvitavamaid välisesinejaid on Mongoolia-Bulgaaria-Prantsuse bänd Violons Barbares.

Foto: Mikk Mihkel Vaabel

JÄRGMISEL LAUPÄEVAL, 4. AUGUSTIL ISTUME

püssirohutünnile!

VAID
4,99€
FILM!

+1,15 € PÄEVALEHE EEST

KESKPÄEVANE PRAAM

Kaljo Kiisk (1967)

On südasuvi ja Virtsust väljub järjekordne praam. Teelolijate hulgas on blond juuksur Leili (Ada Lundver) ja dotsent Artur (Eino Tamberg), noored seiklejad-tudengid (Enn Kraam ja Kersti Gern) ning sõjaveteran (Uno Loit), kes on oma hoole alla võtnud lapselapse Tiit (Lea Unt). Üks Moskvišiga sõitev seltskond vaidleb elavalt kollektiivi ja indiviidi erinevuste üle ühiskonnas, praami meeskonnas on aga teemaks töömehe au. Südamustesse toob ohtliku pöörde asjaolu,

et tüürimees on reegleid rikkunud ja lubanud pardale kaks bensiiniveokit...

Kaljo Kiisale oli see 1967. aastal Juhan Smuuli käsikirja järgi vändatud film seitsmes lavastajatöö. Oma aja kohta ootamatult julge sõnakasutusega filmi säravad dialoogid pärinevad samuti Smuuli sulest. Uue, sõjajärgse põlvkonna kriitikaks kirjutas ta filmile mõtlemapaneva lõpu. Vaatajad võtsid filmi soojalt vastu ning rahvasuhtu liikus selle tekstist nii mõnigi pala.

Eesti ainus katastroofifilm digitaalselt taastatuna ja esmakordselt DVD-l!

Filmid on müügil paremini varustatud poodides. Tahad filme otse koju – telli! Info ja tellimine: www.epl.ee/estifilm

Eesti filmiklassika

Eesti Päevaleht

Samizdat – käsiraamat algajale maailmaparandajale

Kirjanduslugu

Jürgen Rooste
kirjanik

**Kuue- ja seitsmekümne-
datel peeti ägedat võitlust
selle nimel, et tänapäeval
kehtiks kunsti- ja kunsti-
kuvabadus.**

Kersti Undi koostatud kogumikku hinnates tuleb esmalt kasutada Mr Beani kunstiteaduslikku meetodit ja eneselt küsida: mida annab tagasivaade Nõukogude Eesti poolpõrandaalusele, boheemlikule, poliitilisele kirjandusele ja kirjastustegevusele?

Siin on mitu aspekti, mis kokku sulavad. Kui üldjoontes avaldub selles tegevuses kogu tolle riigi ja korra absurd, talumatus, mis pani inimesi leiutama kõrvalteid ja -käike, riskima teatava kunstivabaduse nimel (kuigi riski suurus ajas muutus, 1970-ndail oli võimudele isekirjastamisega silma jäämine reaalsem kui kümnenend varem), siis samas on siin peidus omajagu romantikat. Oli võimalik riskida, oli, mille pärast riskida.

Hees, Kamikadze, Salong

Ütleme nii, et „Seilates sadamata” näitab võitlust, mis peeti mõtteliselt selle eest, et meie ajas oleks totaalne kunsti- ja kunstnikuvabadus. Kuigi võib arvata, et siht, mis silme ees, polnud päris säärane mateeriat ja mõnudest ohjatud ning infost üle tulvatud maailm. Isegi mitte Paul-Eerik Rummo, kes küll juba tunnustet poeedina oli 1970-ndate karminenud tsensuuri eest samuti sunnitud osalt omakirjastuslikku maailma kolima.

Kersti Undi põhjalik ja ka referatiivne saatesõna „Allhoo-vusest kantud” võtab umbes kolmveerandsajal leheküljel tolle maailma üldistavalt kokku. Põhjalikku saateteks-ti toetab suurepärase valimik tuntuimatest almanahhidest: nii laine algusotsast („Hees”, „Marm”), vaimsest ja emotsionaalsest harjast – rõhupunkte võib muidugi ümber aseta-da – („Kamikadze-sari”, „Vigiliad”) kui heitlikust langusest („Salong”, „Poolpäevaleht”).

Veidi kahju on, et 1980-ndate tegemistest ja tekstidest (nt

Sellised masinad olid organite juures rangelt arvel, aga võimuvastane kraam ilmus ikkagi.

Foto: Arno Mikkor/EPL arhiiv

„Existentiatest”) saame vähe teada, see valimik keskendub ikka 1960-ndate lõpule ja 1970-ndatele. Peamiselt on kogus almanahhide algusae-gade olulisemad-rahutumad luuletekstid Astrid Reinlalt, Johnny B. Isotammelt, Peeter Ilusalt, Jüri Üdilt, Kalle Istvan Ellerilt, Peep Ilmetilt, Juhan Tomingalt, Krista Kajarilt. Tõsi, Isotamme, Elleri, Üdi, Ilmeti paremad tekstid on leitavad mujaltki.

**Suur osa kõige
raputavamast ja
julgemast luulest
ei jõua kunagi
lugejaskonnani.**

Ent nii mõnedki põranda alla jäänud tekstid on eesti kirjanduse meeletuma vaimupoolt tõeline kuld. See muidugi näitab, et suur osa kõige raputavamast ja julgemast luulest ei jõua kunagi suurema lugejaskonnani. Või leiab selle

tee kunagi hiljem, olles juba muutunud ohutuks, turvaliseks. Luuleliseks. Kuigi Isotamme resolootne meeleetus ja tingimusteta teravus on küll ka praegu vaadates üleaegne.

Teine, kättesaadavuse suhtelise keerukuse mõttes olulisemgi kese raamatus on tollasel esseistikal (näiteks „Vigiliad”) tolele keskendusidki. Seda žanri esindavad Eller, Rummo, Ilmet, Isotamm, Kaalep, hiljem Tõnn Sarv, Kaplinski ja teised. Kusjuures see on enamasti põneva kõnele-jahäälega, hää kirjanduslise stiiliga ja praeguse esseistika-ga võrreldes kasvõi varjatultki programmilisem. Sõnumid on peamiselt kirjanduslikud-keelelised-kultuurilised, aga selles ajas oligi see poliitiline. Peaks olema ja ongi ka nüüd, kuigi sellele kohale on asunud tuima näoga majandusest kõnelemine.

Toimunud muutus puudutas ka todasama riskimiskirge. Turumajandus ja tarbimiskultuur oma võimalustega on ole-muselt leiged, üleelusuuruseid kirgi maandavad-kustutavad,

esmatasandile, see tähendab rahuldatavaks taandavad.

Nõnda siis, kui raamatu teises pooles jõutakse pungi-ma ajastuni, Leonhard Lapini, Vladislav Koržetsi, Ott Arderi ja teiste julgete-julmade mangelgudeni, hakkab selgeks saama, mis on tolle raamatu võlu. Eri-nevalt suurest jaost ENSV aja kajastusist ei keskendu raamat materiaalsele kultuurile, vaid tuletab meelde toda peamist, ärevat ja avaravat osa – neid ideaale, millest lähtusid avangardistid-dekadendid (kelle vahele on rõhutatultki raske joont tõmmata).

Vabadus algab seest

Siinsed tekstid tuletavad meelde tolle ühiskonna kõripitsitust – eriti Isotamme tuntu-mad värsid ja üks Toomas Vindi ahistav absurdidraa-majupats „Keerukuju”, näi-dates, et vaim on ikkagi see koht, kus kriisiga tegeldakse. Mõtlemine, kaasamõtlemine, eneseületamise julgus ja loo-vuse vabaduse eest võitlemine aitavad jalgedel seista. Mit-te miski muu.

Leonhard Lapin 70-ndatel

Foto: Mari Kaljuste

**„Seilates sadamata.
Omakirjastus
okupeeritud Eestis”**

Koos-
tanud
Kersti
Unt
VARRAK

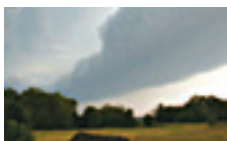
Nõnda on „Seilates sadamata” oluline mälu dokument, väga mugavalt kättesaadavaks tehtud käsiraamat algajatele revolutsionääride-le-maailmaparandajatele, kellele ametlikud kanalid miskit ei paku. Tõsi, praegused vaba vaimu keskkonnad asuvad pigem kuskil internetiavaruses ja meenutavad seda osa almanahhikultuurist, kus avaldamise fakt ise muutus teatavast esteetilisest tasemest ja sõnumisulgusest tähtsamaks, mitte „Heesi” või „Jumala tuule” sarnast esteetilis-eetilist programmi.

Kuidagi ei tahaks võrrel-da praegust Eestit ENSV-ga ega saagi seda teha. Vaatamata kogu jamale on nüüd võrratult parem, kasvõi tolle vaimuvabaduse-asjaga. Aga mingit jaburat absurdi sisaldab praegunegi võimuma-sin, bürokraadid krativad ikka kuskil ning ühiskonnas valitsevate väärtustega (mitte nende suurte ja kaunistega, mida deklareeritakse) ei saa kuidagi leppida. See seiklus on ikka lõputa... ●

DELFI
Rahva hääl

**Kõige põhjalikum üle-
vaade Londoni
olümpiast: kirjasõnas,
fotos ja videos**

**Eestit varitseb trombi-
oht: mis juhtub
pühapäeva öösel?**

**Reportaažid nädala-
vahetuse kõikidest
meelelahutusüritustest**

Mihkel Tiksi tammsaarelik romaan

Arvustus

Pekka Lilja
professor emeritus, Kuopio

Mängumees heitis kolmepunktiiviske puhtalt korvi - Mihkel Tiksi on võtnud sisse kindla koha Eesti kirjanduses.

Soome kirjanik Erno Paa-silinna on öelnud, et kirjanikuks saamiseks tuleb elada kirjanikule väärilist elu. Tiksi elu vastab sellele nõudele. Seljataga on karjäär Kalevi korvpallimeeskonnas, kaks abi-kaasat, viis last, kaks eramut, palju raha, täielik lüüasaamine poliitikas ja palju muudki.

Tiksi tetraloogia osi on nimetatud ka romaanideks. Teosed aga käsitlevad reaalseid inimesi, reaalseid sündmusi ja reaalseid keskkondi. Peategelaseks on reaalne Mihkel Tiksi. Kuid Tiksi raamatutes on nii palju fiktsiooni tunnuseid – muu hulgas stiilis, keele kujundlikkuses, eepilises kirjelduslaadis ja kunstilises ülesehituses –, et neid võib nimetada autobiograafilisteks romaanideks.

Tiks on valinud jutustaja-hääleks temajutustaja ja mitte minajutustaja. Nii saab vaadata isendale väljastpoolt, hoida oma egoga distantsi, mida kinnitab kas või seegi, et peategelast iseloomustatakse sõnadega „õpetaja T. lahtise peaga poiss“, „tümikas“, „peatoimetaja“ või „hundionu“. Lopsakalt kirjeldatud elukaaslase õiget nime ei kasutata, tema on kas „sekretär“ või „kitseke“. Nooremad lapsed on „põrssad“.

Ilukirjanduse kunstilise väärtuse otsustab kirjaniku võime keelt kasutada. Selles mõttes on Tiks võrreldes „Korvpalli-romaan“ (1985) ajaga kõvasti arenenud. Tema laused on lihtvutud. Iga sõna on parima väljenduslikkuse saavutamiseks välja kaalutud. Tiksi keel on nauditav lugeda, sõnavara poolest rikas.

„Muidumees“ on oma tase-me poolest sama hea kui tetraloogia varasemad osad. Romaani keskmes on Tiksi suhted „kitsekese“ ja lastega ning samuti endise abikaasaga, kes aina lisaraha mangub. Ent kuigi „Muidumeest“ saab nimetada abieluromaaniks, on see ka ühiskonnaromaan.

Pärast hästi õnnestunud äritegevust kolib Tiks Loksa valda Kolgakülla Männiku talusse, mis on kuulunud tema kommunistist isale Huko Lumetile.

Nauditav kirjeldaja

Pereelu kulgeb idülliliselt, meenutades rootsi kunstniku Carl Larssoni maale perekonnaõnnest. Pilt on nii ilus, et tundub olevat liigagi kaunis, olemaks lõplik tõde. Siin ilmub Tiksi ennast uuest küljest – loodusekirjeldajana.

„Muidumees. Poiss sai 50“

Mihkel Tiksi
TÄNAPÄEV

Mihkel Tiksi koduõuel

Foto: Ingmar Muusikus /EPL-i arhiiv

Ka laste kirjeldajana on Tiks nauditav. „Põrsaste“ arengueta-pid tulevad esile täpsete tähelepanekutena. „Issi“ on tähtis osa Tiksi isiksusest endise korvpalluri, ajakirjandusmagistri, kultuuribürokraadi, peatoimetaja ja ärimelise rollile lisaks ning tegelikult neist tähtsamgi.

Siis hiilib paradiisi madu. Mao nimi on Gunnar ja ta meelitas Tiksi poliitikasse, et Loksa valla asjad korda teha. Poliitikasse minek on Tiksi vigadest suurim, see viib ta hävingu äärel. Tiks on idealist, kes tahab räämas Loksa valda siiralt edasi viia. Aga poliitika pole idealistide ala.

Tiks tõuseb Loksa vallavane-maks. Pilt vallapoliitika män-gudest on tragikoomiline. Ta kasutab oma stiiliskaalas kõiki vahendeid: irooni, satiiri, paroodiat, huumorit ja arendab päris farsil selle, kuidas valla-volikogu viib ennast otsustus-võimetuseni. Tiks tahab aren-

dada eestlaste ja venelaste läbi-käimist, kuid Valgejõest voolab merre veel palju vett, enne kui Loksa eestlased hakkavad armastama linna venelasi.

Poliitikut tabab katastroof ja pereelu häving. Lugu on kurb, kuid jutustamist väärt ja seda on hästi tehtud. Tiks on otsekohene ja enda vastu armutu. Ta otsib tõe ja õigust. Tema ausust ei saa kahtluse alla panna. Ta ei leia Eestist õigust. Vabast Eestist saab tema jaoks julmem koht, kui oli Nõukogude Eesti.

Tiksi tetraloogias ja Tamm-saare pentaloogias on palju sarnaseid jooni: kujutatud ajavahemiku pikkus, teose laiahaardelisus, Indreku ja Mihkli saatuse sarnasus, Eesti iseseis-vusest tulnud muutus, abielu purunemine jne. Tiks on loonud tetraloogiaga tähtsa sõnakunstiteose, mis aitab paremini mõista ka seda, mis Eestis aastatel 1953–2003 juhtus. ●

Sada ratastel raamatukoguhoidjat sõidab läbi Baltikumi

Rattamatk

Tänaest 7. augustini sõidab ligikaudu sada raamatukoguhoidjat rahvusvahelise ürituse „Ratastel raamatukogude eest“ raames Vilniusest Tallinna. Kaasa sõidab ka Keskraamatukogu buss Katariina Jee. Teist aastat toimuv üritus kujutab endast ebatraditsioonilist konverentsi, kus erialased diskussioonid vahelduvad jalgrattasõiduga.

2. augustil kell 16 saab matkalisi näha Valga keskraamatukogu juures, viimasel viiel päeval läbib marsruut Tsirguliina, Elva, Tartu, Lääne-Virumaa ja Loksa raamatukogusid.

8. augustil võtavad ratturid Tammsaare pargis osa Tallinna keskraamatukogu suvise lugemisprogrammi „Suvi raamatu-ga“ lõpetamisest.

Raamatukogusõbrad saavad soovi korral mõne meeldiva teelõigu raamatukoguhoidjatega kaasa sõita, marsruudi leiab Tallinna keskraamatukogu kodulehelt www.keskraamatukogu.ee. ●

Humanitaar-instituut keskendub revolutsioonile

Suvekursus

Tallinna ülikooli Eesti humanitaarinstituudi tänavune suvekursus keskendub revolutsiooniteemadele.

Eilsest 3. augustini kestvate loengute raames uuritakse, kuidas revolutsiooniline meel-sus kujuneb, mismoodi revolutsioonid toimuvad ja kuhu need viivad.

Lähtutakse kolmest põhi-teemast: Araabia kevad, endise Nõukogude bloki revolutsioonid ning praegune vasakradikaalsus ja anarhistlikud liikumised. Neid võrreldakse ajaloolises ja geograafilises perspektiivis ning lahatakse ajaloo, filosoofia, kultuuriteooria, kunstiteooria, politoloogia, sotsioloogia ning võrdleva kirjandusteaduse teooriate ja meetodite abil.

Õppejõudude hulka kuuluvad Christopher Finlay, Tarmo Jüristo, Tiina Kirss, Ernesto Laclau, Marju Lauristin, Jüri Lipping, Todd May, George Schöpfung ja paljud teised. ●

RAAMATUD

SILMARINGI REISIJUHT. IISRAEL, PETRA JA SIINAI Tõlkinud Olavi Teppan Koolibri, 336 lk

Reisijuht on abiks neile, kelle sihiks on ajalooline püha maa. Püha maa paikneb kolme maailmajao piiril ning hõlmab tervet Iisraeli riiki ja Palestiina omavalitsuse alasid, aga osaliselt ka Jordaaniat ja Egiptust. Läänes piirneb püha maa Vahemerega, sisemaal Jordaania kõrbealadega, põhjas ulatub Galileani ning lõunas Siinai poolsaare tipuni. Püha maa süda on iidne linn Jeruusalemm. Kolme suure usundiga – kristluse, judaismi ja islamiga – tihedalt seotud paik on huvitav reisisihtkoht nii palveränduritele kui ka puhkajatele. Religioonist huvitatud saavad külastada piiblist tuntud paiku Jeruusalemmas, Galileas ja Siinai mäel, aga

ka mitmeid kirikuid, kloostrid ja mošeesid. Raamatus tutvustatakse Iisraeli, Petrat ja Siinaid piirkondade kaupa, peale Iisraeli ja Palestiina alade vaatamisväärsuste veel suurt osa Jordaaniast (Ammani ümbrus, Surnumere rannik, Petra, Wadi Rum, Aqaba), lisaks Egiptusest Siinai poolsaare huviväärsusi, Punase mere kuurorte ja Katariina kloostrit. Teises osas antakse ülevaade Jeruusalemmast. Reisijuhis kirjeldatakse kõike olulist ja huvitavat, mida see põnev ajalooline piirkond külastajale pakub.

MAFFIA RAHA. KUNNARI LUGU Grey Gladio Kirjastus Mart, 304 lk

Eesti elu varjatud pool eluloona esimest korda raamatukaante vahel! Elu on kui kitsas

mägitee, mille iga kurvi taga ootab ees uus ja tundmatu seiklus. Kunnari lugu ongi selline. Tavalise eesti poisina õnneliku lapsepõlve veetnuna võtab see täiesti ootamatu kursi ning pöörab teele, kus tuleb silmitsi seista nii peadpöörivate seikluste, jõhkra režiimiga Venemaa vangla, maffia karmide mängude kui ka kirgliku armastusega.

SOOME LAHE ÕED Imbi Paju Hea Lugu 248 lk,

1940. aasta suvi. Kevadel on Soome sõlminud Nõukogude Liiduga rahulepingu ja Talvesõda on seljataga. Eesti riik on pakkunud sõjas kannatanud soomlastele mitmesugust toetust ja abi. Eesti kodutütarde Rannamõisa puhkekodusse saabuvad sõjaväest

toibuma Soome kodutütred ehk väikesed lotad. Keset nende puhkust Eesti okupeeritakse. Soome tüdrukutest Lailast ja Annikast saavad selle tunnistajad. Eestit ootab peagi küüditamine ja terror, mis tabab ka Eesti naiskodukaitsjaid. Naisteorganisatsiooni juhid jagavad Eesti ohvitseride saatust, peagi pärast okupatsiooni jõustumist nad hukatakse.

Teisel pool lahte on keelatud ka Soome lotade organisatsioon Lotta Svärd, mille omaenda riik tembel-dab Nõukogude Liidu nõudel fašistlikuks. Uks kahe maa vahel sulgub. Sügavalt inimlik teos räägib Soome ja Eesti saatusest, milles on rohkem sarnast kui erinevat, ning Euroopa naisteorganisatsioonide koostööst sõdade ärarahoidmise nimel. Kahe väikese riigi tavaliste inimeste elu ja ajalugu kulgeb kõrvuti suurriikide võimupoliitika masendavate pööretega.

POLARIS

ENIMMÜÜDUD MAAILMAS!

Saadaval ka tänavasõidu ja EU-traktori klassis

SPORTSMAN 500 HO FOREST 4X4

ERIPAKKUMINE 6 990.- + TASUTA HAAGIS

Tartus:
Motohoov OÜ, Puiestee 2F
tel 551 4334
www.motohoov.ee

Pärnus:
Reiu Puhkekeskus OÜ, Lao 10-3
tel 502 8005
www.motoexpress24.com

Tallinnas:
Bike&Boat World, Miiduranna tee 46, Viimsi
tel 605 4477
www.boatworld.ee

Pakkumine kehtib kuni 31.08.2012.
www.polaris.ee

Lambavillased suutäied Vaemlas

Reisisellid päästis Hiiumaal kindlast näljasurmast mõnusa olemisega Hiiu Villa kohvik oma grillsaiade ja kohupiimakoogiga.

Hiiu Villa kohvik	16
Toit	●●●●●●●●●●
Interjäär	●●●●●●●●
Teenindus	●●●●●●●●
Vaemla küla, Käina vald E-L 10–18 ja P 10–16	
Edetabel	
CHEDI 20 SADHU 19 SFÄÄR 19	
PAPLI 19 VON KRAHLI AED 19	
OKO 19 LEIB RESTO JA AED 19	
KORSAAR 19 KUKKE 19	

Köögi Komando

Enne Hiiumaale maabumist sai tehtud põhjalik spionaaž, et iga amps sel saarel läheks täie ette. Tõsiselt võetavaid soovitusi tuli ühe käe sõrmede jagu ja nõnda asusimegi näljasena saart risti-põiki läbi kündma.

Tegelikkus osutus unistus-test karmimaks: suvine Hiiumaa on nõutud kosilane, kellega tantsimiseks tuleb end aegsasti järjekorda panna. Näljaste suvitajate õuduseks selgus, et saare parimates söögitudades oli parasjagu kas a) pulmapidu, b) juubel või c) suveteater.

Tankinud Kärkla Konsumis kobara banaane ja paki kööme-neküpsiseid, jätkasime lootust kaotamata mööda saart tuiskamist. Oleks ju võinud rahulduda ka mõne edeva publi friikartulimenüüga, kuid teadmine, et need maitsevad samamoodi igas Eestimaa paigas, ei lubanud meil veel alla anda.

Mahlakust napib

Üks Hiiumaa kiidetud ja erilise paik on kindlasti Villa kohvik. Esimene uks viis meid lambavilla muuseumisse, mis lõhnas karmilt masinaõli järele.

Kuid näljast juba ei peta ja peagi tuvastasid meie ninad, et järgmise ukse taga võib saada midagi ka kõhutäiteks. Vanas villavabrikus avatud kohvik tegutseb vaid suviti – mai lõpust augusti lõpuni. Vahva tüdruk leti taga räägib, et tegelikult ei alga saarel elu isegi enne juulit – aga siis anna vaid ette. Inimesi saabub lausa bussitäite kaupa.

Kohviku hämaras interjööris on tunda kunstnikusilma: kõike läbib selge sinine toon

(sinivalge on ka kogu portselan) ja lambaid võib sealt leida igal kujul. Paraku ei ole küll lammast taldrikul: menüü on sirgjooneliselt lühike ja lihtne ning pakub paari eri tüüpi kooke ja soolaseid saiu, sobides pigem hommikusöögikohaks kui näljasurmast pääseda püüdvale turistidele.

Esimesed plusspunktid saab kohake kohvi eest, mis ei värise ka karmimate kriitikute pilgu all. Soojad võileivad valmivad kohe leti kõrval kahe võileiva-grilliga. Nii suitsujuustu-grillsaiad kui ka mozzarella-toma-

tuunikala või pestot (ikka värsket, mitte kuivatatud pitsamaitseainet) – nii et veidi rohkem julgust ja mahlakust võiks Villa kokkadele küll soovida.

Soolastest ampsudest lisaks proovitud sibulapirukas jaotas sõjad kahte leeri: oli neid, kellele see karriga tembitud pirukas tundus liiga saiane, kuid ühtlasi oli ses küpsetises julgust ja jumet. Hindade puhul jäi kõik mõistlikkuse piiresse: ükski amps ei ületanud menüüs kahe euro piiri.

Magusavalikust tegi ilma kohupiimapirukas, mis maitstes umbes täpselt nagu kohupiimapirukas. Muidugi ei oleks teinud paha serveerida seda tortsu värske maasikamoosiga või mõne muu lisan-diga, mis oleks tuletanud meelde, et oleme suvisel Hiiumaal. Selleks et olla eriline ja meeldejääv, ei ole ju palju vaja – vaid tibia värskest ja torts isikupära. Tundub, et Hiiumaal oleks veel ruumi küll mõnele ärksale söögikohale. ●

Tundub, et Hiiumaal oleks veel ruumi küll mõnele ärksale söögikohale.

ti-seemnesepikud maitsevad näljastele hästi. Kuigi saiadele annaks mahlakust juurde määrdejuust. Ja võileivamasinaperoodi läbinud teavad, et juustusaia saab teha sadat moodi, lisades sinna näiteks ananassi,

Fotod: Köögi Komando

Fazer
-1891-

Karl Fazer
MADE FROM FRESH MILK
190 g

UUS!

EHTSATE MAASIKATE JA VANILJEGA PIIMAŠOKOLAAD KARL FAZERILT!

Viola
Kondiitrid
www.violia.ee

Nüüd esinduskauplus kesklinnas
Hariduse ja Pärnu mnt nurgal

Viola kondiitriäri • Hariduse 13 Tallinn • Kontakttelefon 644 0136

CHRISTIAN BALE GARY OLDMAN TOM HARDY MICHAEL CAINE
ANNE HATHAWAY MARION COTILLARD MORGAN FREEMAN JPT.

LEEGID TÕUSEVAD

PIMEDUSE RÜÜTLI TAASTULEK

Saal 1	14:45	18:15	21:45
Saal 2	11:50	20:15 (v.a. P,E,N)	
A.Le Coq Sviit	18:15	21:45	

ÜKS SAMM
VÕIB MUUTA SINU MAAILMA

KEELATUD TANTS 4

MS12

Saal 2 3D	20:30 (ainult P,E,N)
Saal 5 3D	11:35 (v.a. L) 14:15 16:55 19:30
Saal 7 3D	21:40 (v.a. K)

NAABRI-
VALVE

ESIMENE täispikk mängufilm tüübilt, kelle lapsuke on

family guy

mark wahlberg mila kunis
seth macfarlane

ted

K14

Saal 9	14:35	19:40	22:10
Saal 10	12:10	14:40	17:15 19:45 22:15

FILMI "TAGAOTSITAV" LAVASTAJA TIMUR BEKMAMBETOVI, SUUR 3D-VAATEMÄNG!

ABRAHAM LINCOLN
— VAMPIIRIKÜTT —

PÄEVITI PRESIDENT, ÖÖSITI KÜTT

KINODES 24. AUGUSTIST

PERE

JÄÄAEG 4

MS12

Saal 1 3D	12:15 (v.a. P)
Saal 2 3D	17:55 (v.a. P,N)
Saal 2 3D	15:20 (v.a. L)
Saal 6 3D	16:30 (ainult L-P)
Saal 7 3D	14:10 19:10 (v.a. K)
Saal 7 3D	11:40 16:40
A.Le Coq Sviit 3D	13:30 (ainult L-P)
est 1 keeles!	16:00 (ainult L-P)

Coca-Cola
PLAZA

www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

SUPER-MIKE	Saal 5	22:00	K14
COSMOPOLIS			K12
MADAGASKAR 3: EUROOPA TAGAOTSITUIMAD 3D			PERE
Saal 6	14:00 16:30 (v.a. L-P)	22:20	
Saal 6	11:25 (v.a. L)		
MET SUVEHOOAEG 2012: ROOSIKAVALER			L
Saal 7	20:00 (ainult K)		
PUNASED TULED			K12
Saal 8	12:00 14:25 16:50 19:20		
PROMETHEUS 3D			K12
Saal 8	21:55		
LUMIVALGEKE JA KÜTT			MS12
Saal 9	11:55 17:05		

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,00€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 4,50€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 6,50€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 5,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA JA HOMME KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PULKSON ON HÄDAS

10:50	12:30	16:00
-------	-------	-------

28.07

Pulkson on hädask - eesti keeles	10:50 12:30 16:00
Üks kass Pariisis - eesti keeles	11:00
Naine Ladina kvartal	12:15 15:55 19:50 21:40
Naised	13:55 17:50 21:30
Onupojad	14:00 19:30
2 päeva New Yorgis	17:30

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

TÄNA JA HOMME KINOS SÕPRUS:

KINO «SÕPRUS»

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

ÖÖkino

28.07

Naised	16:00 20:15	16:00 20:15
Hoorade hiilgus	18:00	18:00
Sõpruse öökino: Veronika kaksikelu	22:15	
Sõpruse öökino: Suurlinna tuled	22:15	

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

Katusekino suurim sõber
Carlsberg
Katusekino sõber
elisa

KATUSE KINO VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA
KULTUSFILM

HOMME
KINOKLASSIKA

Rubber
Quentin Dupieux
2010/82min

Les Parapluies de Cherbourg
Prantsuse Instituut esitleb:
Jacques Demy 1964/91min

PILETID EELMÜÜGI: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seansi Katusekinos.

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

KATUSEKINO.EE

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid
Eesti Ekspress ●●● Eesti Päevaleht

Partner
viru www.poff.ee

HAAPSALU 1279 AUDIO KOHVI

VALGE DAAMI AEG 3.-5. august

VALGE DAAMI ETENDUS
"Mängime Valget Daami"
kl 22.30
Haapsalu
Piiskopilinnuses

KONTSERDID KÄSITÖÖTÄNAV PITSIPÄEV RANNALOOTS

www.HAAPSALU.ee

Logo: KUKU

KUMA foto ja REIGO TAMM esitlevad:

Rosaarium
KONTSERDISARI

JÄNEDA MÕISA ROOSIAIAS

Pühapäeval, 5. augustil kell 19.00
LIISI KOIKSON,
MARTI TÄRN JA CHRISTIAN HARRYSSON

Laupäeval, 25. augustil kell 19.00
JAAN SÖÖT
JA ANN KUUT

Piletid müügil enne kontserti kohapeal 7 ja 5 €. Halva ilma korral on kontsert Jäned Pulli Tallis

Urmes Roosimägi, Tatjana Tamm, PUBLI TAREKE, KUMA, Tapa valla Noortekogu

!!!! Eesti Kontsert

L 28. juuli kell 20 Haapsalu kuursaal
Muusika läbi pisarate – Imre Kálmán 130

Margit Saulep (sopran), Triin Ella (metosopran), Jaak Jõekallas (tenor) René Soom (bariton, RO Estonia), Olari Viikholm (bariton, Saka mõisas)

Klaveril Ülla Millistfer

P 29. juuli kell 10 Tallinna Jaani kirik

Orelifestivali missa
Kaasa teenivad mitmed külalisorganistid ja solistid

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Jõhvis 33 42 000, www.concert.ee

TALLINNA LINNATEATER

Tõde ja õigus. Teine osa
10., 11., 13., 14., 24., 25. augustil 18.00

Homme näeme
22., 23. augustil 19.00

Keti lõpp
4., 5. septembril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kuulutuste tellimine!
kuulutus.epl.ee

Vali rubriik, kirjuta tekst ja maksa ühes kohas

Eesti Päevaleht

18. KURESSAARE KAMMERMUUSIKA PÄEVAD

31. juuli – 4. august 2012

Eesti, Leedu, Poola, Ungari ja Itaalia säravad maailmamuusikud! Meeleolukad ja kordumatud kontserdid kaunitest keelpillikvartetitest kuni ehedate Napoli villanelledeni välja!

Festivali passid ja pääsmed on müügil Kuressaare Kultuurikeskuses E-R 10-18 ja tund enne algust kohapeal.
www.kammerfest.ee

Rahvusvaheline

www.jarvifestival.ee

Järvi Suvefestival

26. juuli - 2. august 2012 Pärnus

E, 30.07 kl 17 Pärnu Raekojas ja kl 21 Pärnu Eliisabeti kirikus.
„Järvide päev”

Neeme Järvi

T, 31.07 kl 20 Pärnu Kontserdimajas
Kammerkontsert
Kalle Randalu ja sõbrad

Kalle Randalu

K, 1.08 kl 22 Eliisabeti kirikus.
Ööklassika

N, 2.08 kl 20 Pärnu Kontserdimajas
Festivali lõppkontsert
„Neeme Järvi 75”

BIGBANK KREEM TEE RAAMAT **20 AASTAT** esitleb

SUVEGURMEE

1. - 4. AUGUST 2012 KADRIORU LILLEAED

1. AUGUST **Tõnis Mägi & Chalice** Margus Vaher

2. AUGUST **Siiri Sisask** Vaiko Eplik & Kristjan Randalu

3. AUGUST **Maarja & bänd** Rein Rannap & Mihkel Mattisen

4. AUGUST **Koit Toome** unplugged kontsert bändiga Hanna-Liina Vösa & Oliver Kuusik (RO)

SELLE SUVE MUUSIKA- JA MAITSEELAMUS

Piletid Piletilevist. Istekohad on nummerdatud ja piletite arv piiratud. Lisainfo: www.star.ee/suvegurmee

ALTIA **Elmar** **event CATERING** **star**

Ost

- Ostan sõiduauto, pakkuda võib kõike, ka romusid ja vene autosid või kaubikut. Tel 5629 8239.
- Ostan sõitvaid, remonti vajavaid autosid. Tel 5616 2340
- Kunstisalong Allee, Pikk 34. Vanema kunsti ost ja müük, oksjonid, näitused. Avatud E-R 10-18, L 11-15. Tel 646 4500 512 7677 info@allee.ee www.allee.ee

Müük

- Otsime uusi kliente ja võibolla vahetame välja mõned vanad. Müüme kasutatud kodumasinaid, pakettaknaid, profi-, mööblit jne. Tähetorni 21-i Tall. E-R 10-17 APUNEKS OÜ

- Saetud, lõhutud küttepuid: lepp, kask, sanglepp, saar, kuusk ja segapuud koos transpordiga. Tel 672 5338, mob 525 9433 Võitkantsa OÜ

Kinnisvara

- Ostan korteri Tallinnas, tel 5820 0800.

Teenused

- Täielik lõõgastus daamidele ja härradele Taimaalt pärit originaalse tailannast massööri abil. Tel 660 0101 www.thaianamassage.com
- **KAARDID ENNUSTAVAD** Tel 900 1727 24h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee

- **NÕUANDELIIN** tel 900 5020. Kui lummure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97 €/min.

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel. **ASA & O LaenuGrupp**. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenuud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.
- **Trimo Investments** - laenu tagatise ja ilma. Tegemist on finantsteenuse reklaamiga. Tutvu tingimustega, konsulteer, tasuta tel 800 2424. Krediidikulukuse määra näide: 5000 €/60 kuud -47%.

Remont

- Fasaadide soojustus, krohvitud, lametkatusetööd kogunud meistritelt. Tel 6553 508, 501 6048.
- Maalri- ja remonditööd, tel 5645 9929.

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda. Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.ee

EESTI METSAMAARKLER

ostame **METSAKINNISTUID JA RAIEÕIGUST**
www.metsamaakler.ee

andres@metsamaakler.ee
7446655, 5285038

Seoses kooli õpilaste arvu kasvuga kuulutab Laagri Kool välja konkursi

EESTI KEELE ÕPETAJA AMETIKOHALE

Ootame kandideerima pedagoogilise kõrgharidusega, positiivse ellusuhtumisega, lapsesõbralikke ning koostööd väärtustavaid õpetajaid.

Meie poolt on nüüdiseaegne töökeskond ja sõbralik koolipere. Kirjalik avaldus, CV ja haridust tõendavate dokumentide koopiad esitada **14. augustiks** elektrooniliselt

laagrik@laagrik.edu.ee või aadressil Laagri Kool, Veskitammi 22, Laagri, Saue vald, 76401 Harju maakond.

TIPOLIIN
KINNISVARABÜROO
VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME

TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

Oleme Teiega
iga päev

17.00 – 03.00

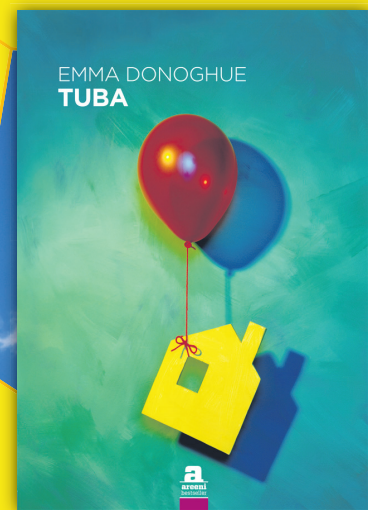
Usaldustelefon 126
(kõnele ei lisandu eritariif)

EESTI EKSPRESS

RAAMAT

Sarja „Areeni bestseller” 2. raamat

EMMA DONOGHUE TUBA

Kujuta ette, et kogu su elu on möödunud väikeses kambrikeses, millel ei ole ühtegi akent. Vaid killuke taevast headel päevadel. (Kätlin Kaldmaa)

Saadaval raamatupoodides. Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piires.

Tuhastamismatus soodsaima hinnaga.

Kõik matuseteenused.

KAKS KABELIT ja PEIERUUMI Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h www.krematoorium.ee

Mälestame kauaaegset ekspertarsti
UNO LINNI
ning avaldame kaastunnet omastele
Põhja Pensioniamet

Avaldame sügavat kaastunnet Svetlana Nemiritšile armsa
ISA
surma puhul
AS Eesti Krediidipank

Siiras kaastunne lähedastele kalli
SIRJE RUSI
sünd Saaren
kaotuse puhul
Klassikaaslased Kadrioru Saksa Gümnaasiumist

Mälestame kursusekaaslast
VIIVI SAAREMETS
Südamlik kaastunne lähedastele
TPI 1956. a lõpetanud keemikud

Teatame kurbusega, et on lahkunud kallis
ema, vanaema ja vanavanaema
ASTRID RATASSEPP
03.03.1927 – 27.07.2012
Leinavad pojad peredega
Ärasaatmine
1. augustil kl 15.30
Tallinna Krematooriumi kabelis Pärnamäel

Avaldame kaastunnet leitnant Toivo Lipstokile ema
VIIVI EELMÄE LIPSTOK
surma puhul
Eesti Reservohvitseride Kogu

Südamlik kaastunne Heiki Madissonile kalli isa
KALJU MADISSONI
18.05.1928 – 27.07.2012
surma puhul
Osaühing Vilk kollektiiv
Ärasaatmine
Pärnamäe kabelis
2. augustil kl 15.30

TELEVIISORIS LAUPÄEVAL		
ETV	KANAL 2	TV3
07.30 Looduselust: Otto, Eik ja rähnid (Eesti 2011) 07.55 Baleriin Angelina* 08.10 Aisopose teater 08.20 Nuki ja sõbrad* 08.25 Kuulsad muinaslood* 08.30 Tegus Timmu 08.40 Muumioru lood* 09.00 Vanad ja kobedad (Eesti 2001) 09.20 Minuscule (Prantsuse 2011) 09.30 Õnne 13 10.00 Niimuudu om, 9/10: Möisad 10.20 Lauluga maale: Heina- ja mee- päev Sangaste lossi hoovil* 11.05 Ilus maa: Raplamaa parvematkad (ETV 2011) 11.15 Oru valitseja (Inglise 2002)* 12.05 XXX suveolümpiamängude avatseremoonia* 15.15 ENSV: „Suusad ju“ (Eesti 2012)* 15.45 Minu pere (Inglise 2010)* 16.10 Kiirabihaigla: Jagatud maja (ER, USA 2007) 16.55 Kennedyd, 5/8: Moraalikäsimused ja sisemine sügavik (The Kennedys, Kanada 2011)* 17.40 Hercule Poirot: Topeltjalg (Inglise 1991)* 18.30 Aktuaalne kaamera 18.45 Parim päev maitseelamusteks, 7/11 (Perfect Day, Norra 2009) 19.10 Oru valitseja (Inglise 2002) 20.00 Olümpiapäev Londonis 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm. 21.20 Londoni OM: Ujumine 23.20 Tähelaev: Andres Lipstok (ETV 2012) 00.35 Kiirabihaigla: Jagatud maja (ER, USA 2007)* 01.15 Luuletus: Priidu Beier. Pühajõe Napoli kaunitar. (ETV 2010) 01.25 ERR-i uudised	06.20 Pulmakorraldajad 07.10 Suvereporter* 08.05 Ookeanitüdruku seiklused 09.00 Vaprad kutsikad 09.25 Politseiakadeemia 11.15 Kolumbus 12.10 Galileo* 16.10 Kömutüdruk: Eva puudutus 17.05 Ameerika tippmodell 13 18.05 Inga Lindström – Suvekuu (Inga Lindström: Sommermond, Saksa-maa 2009) 20.00 Kelgukoerad 21.00 Suvereporter+ 21.35 Kamenskaja: Meenutamine pole lubatud 23.35 Lõpp-punkt 3 (Final Destination 3, Kanada/Saksamaa/USA 2006). R: James Wong. O: Ryan Merri-man, Mary Elizabeth Winstead. Noor naine näeb nägemust õnne-tusest, kus tema ise ja ta sõbrad saavad lõbustuspargis surma. Ta hoiatab kaaslasij ja päästab nad sellega kohutavast saatusest, sest nägemuses kangastunud katastroof leiab tööpoole aset. Kuid seekord ei anna surm alla ja esialgu eluga pääsenud hakkavad ükshaaval veidrates õnnetustes hukkuma... 01.20 Hull reede (Friday, USA 1995) 02.50 Hamlet (Prantsusmaa/ USA/ UK 1996) 05.00 Suvereporter+* 05.30 Kalevipojad*: Korter	05.40 Kirgede torm, 914 Kirgede torm, 915 07.20 Teismelised ninjakilpkonnad 07.45 Huntik 08.10 Rähn Woody 08.35 Teismelised ninjakilpkonnad* 09.00 Glee: Halb maine 10.00 Head isu 10.30 Tätte ja Matvere imeline ilmareis 11.00 See pole lastesaade 1, 5 11.30 Mina elan siin* 12.00 Tippkokk: Kokkutulek 13.00 Kõik minu peikad: Lillekuningas 13.55 Moodne perekond 2, 13 14.20 Moodne perekond 2, 14 14.50 See pole lastesaade 1, 5* 15.25 Vanad ja kobedad, 1 (Eesti 2007) 16.05 Paksukeste suvelaager (Heavy Weights, USA 1995). Komöödia 18.05 Monk: Hr Monk võitleb linnavalit-susega 19.00 Seitsmesed suvesadamas. Näda-lalõpp 19.30 Mina elan siin 20.00 KINO3: Simulant (The Ringer, USA 2005). Komöödia. R: Barry W. Blaustein. O: Johnny Knox-ville, Katherine Heigl, Brian Cox, Mohammad Ahmed 21.50 Kälimehed 3, 8: Ohtlik küaline 22.55 KINO3: Súdamesõbra pulmad (My Best Friend’s Wedding, USA 1997). Romantiline komöödia. R: PJ Hogan. O: Julia Roberts, Dermot Mulroney 00.58 TV3play.ee uudised 01.00 Viimane puhkus (The Last Holi-day, USA 2006). Seikluskomöödia 02.55 Raudrohi (Ironweed, USA 1987). Draama 05.15 Seitsmesed suvesadamas. Näda-lalõpp
ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12		

ETV2
09.00 LE. Lumejänessed (ETV 2006)
09.25 Nuki ja sõbrad*
09.30 Laulukarusell (Eesti 2006)
10.20 Reis ümber maailma
10.30 Looduselust: Otto, Eik ja rähnid (Eesti 2011)*
11.00 Teletavastus Nota bene! Teatriluulud, 7/12 (ETV 2000)*
11.35 Minuscule
11.45 Londoni OM: Jalgratas. Sõudmine. Ujumine. Laskmine.
18.30 Koolitants 2012: Eesti tants ja tänavatants (ETV 2012)
18.55 Lastetuba (ETV 2011)
19.10 Reis ümber maailma*
19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles)
19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles)
19.45 XXX suveolümpiamängude avatse-remoonia*
22.50 50 aastat! Armastust? (50 Years! Of Love?, Lõuna-Aafrika 2008)*
23.45 Meloodiaid estradilt (Eesti 1975)
00.16 ERR-i uudised

Kanal 11
06.15 Unelmatelaev – Bali, 1/2
07.00 Unel-matelaev – Bali, 2/2
07.55 Trinny ja Susannah Austraalias
08.45 Top Shop
09.00 Kilodele tuld!*
10.00 Minu Küprose köök, 2/10
10.30 10 päevaga 10 aastat nooremaks*
11.30 Madin elutoas*
12.00 Miljardäri võsuke*
12.30 Pruudiipoiss* (Made of Honor, USA/ UK 2008)
14.30 Oprah*
15.25 Oprah*
16.20 Oprah*
17.15 Oprah*
18.10 Oprah*
19.05 Miljonäri salamissioon
20.00 Aiadetektiivid:

Piki aiateed
21.00 Rosamunde Pilcher – Pil-ved silmapiiril (Rosamunde Pilcher – Wolken am Horizont, Saksamaa 1995)
22.45 Esimene armastus, teine võimalus
23.35 Linnale-gendid*
00.00 Suvereporter+
00.25 Seksi õppetunnid*
01.15 L-sõna*: Kiisatus
02.10 Linnaelu*,
25/26 03.00 Vaatenurk* (Vantage Point, USA 2008)
04.30 Aiadetektiivid*: Piki aiateed
05.20 Minu Küprose köök*, 2/10
05.45 Suvereporter+*

TV6
06.00 SMS-mäng
06.50 Tootaalne muutumi-ne: kodu-eri
07.45 Ameerika otsib super-staari 10, 31
08.35 Kameeleon 4, 75. Kuni surm meid lahutab
09.30 Kalamehejutud 3, 19*
10.05 Heroes 4, 9*
10.55 Kõige naljaka-mad koduvideod
11.20 Simulant (The Rin-ger, USA 2005)
13.10 Kalamehejutud 3, 19*
13.40 Võidusõit (Driven, USA 2001)
15.55 Kondid: Arst urus
16.55 OTSE! Eesti jalgpalli meistriiliiga. Kohtuvad: Tammeka- Tal. Kalev
19.00 Futurama: Vaarao, keda mäletada
19.30 Anarhia pojad: Juunipulm
20.30 Simp-sonid: Mehed ja noad
21.00 Rammumeeste maailma karikasarj, 3. Serbia etapp.
22.00 ÕUDUKAÕHTU: Ginger kihvatab (Ginger Snaps, USA, Kanada 2000)
00.10 Paljalt nal-jakas
00.40 ÕUDUKAÕHTU: Dr Jekyll ja mr Hyde (Suurbritannia 2002)
02.35 Hommi-

kuraadio
05.20 Seitsmesed suvesadamas. Nädalalõpp
05.45 Ida-Virumaa uudised
05.50 Uudistemagasin

Kanal 12
06.30 Postimees.ee
08.25 Suvereporter
09.15 Foobia*
10.00 Jalgpalli superstaar
11.00 Terasumööb*, 19
11.40 Pöörased spor-diklipid*
12.05 Kreisid reisid*: Uus-Mere-maa
12.35 Klikitähed*
13.05 Kõik mängul*: Eesti ja Venemaa
13.35 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga*: Kuuba
14.25 MacGy-ver*
15.20 MacGyver*
16.15 MacGyver*
17.10 MacGyver*
18.05 MacGyver*
19.00 Näljased meremehed, 4
20.00 Klikitähed*
20.30 Wrestling: RAW, 4
21.25 Hulljulged: Omakohus
22.15 Hädamaandumine (Crash Landing, USA/ Kanada 2005)
23.50 Suletud uste taga (Behind Closed Doors, USA 2002)
01.20 Näljased meremehed*, 4
02.15 Night Chat
05.00 Suletud uste taga* (Behind Clo-sed Doors, USA 2002)

TELEVIISORIS PÜHAPÄEVAL		
ETV	KANAL 2	TV3
07.30 Looduselust: Otto, Eik ja mööduv talv (Eesti 2011) 07.55 Garth ja Bev* 08.05 Kuulsad muinaslood 08.10 Aisopose teater 08.20 Tegus Timmu 08.35 LE. Bullerby laste lõbusad lood: Aprill! (Rootsi 1961) 09.00 Vanad ja kobedad (Eesti 2001) 09.25 See on minu töö: Kitarrimeister (Eesti 2009) 09.30 Õnne 13 10.00 Tähelaev: Sofia Joons (ETV 2012) 11.15 Oru valitseja (Inglise 2002)* 12.05 Tähtisaasta, 2/6 (Taani 2008) 12.30 Ajurünnak, 5/8: Kas sa kõneled kehakeelt? (Rootsi 2008) 13.00 Püramiidi tipus: Inimese motoo-rika (Eesti 2012) 13.30 Ajalik ajajatu: Palveränd (ETV 2011) 14.00 Londoni OM: Purjetamine Finn 1. ja 2. sõit. Korvpall USA – Prantsus-maa. 18.20 Silver ja Viki (Eesti 2007) 18.30 Aktuaalne kaamera 18.40 Mount Everest, 4/6: Põhjanõlv (Eesti 2003) 19.10 Oru valitseja (Inglise 2002) 20.05 Olümpiapäev Londonis 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm. 21.20 Londoni OM: Ujumine 23.10 Tina Turneri kontsert Hollandis (Suurbritannia 2009) 00.10 Londoni OM: Korvpall Argentina – Leedu 1. poolaeg. 00.55 Vabaduse laul: Malcolm Lincoln 01.05 Londoni OM: Korvpall Argentina – Leedu, 2. poolaeg. 02.00 Luuletus: Kalju Kruusa. Hiirepoju. (ETV 2009) 02.10 ERR-i uudised	06.20 Inga Lindström – Suvekuu* (Inga Lindström: Sommermond, Saksa-maa 2009) 08.00 Hirvepoiss: Pulmapäev 08.25 Täitsa tavaline Andy 08.50 Laps Marsilt (Martial Child, USA 2007) 10.50 Eesti nokitseb* 11.20 Eesti kõige-kõige 11.50 Kodutunne 12.50 Peremees otsib perenaist 13.45 Avameelselt... 14.15 Kamenskaja*: Meenutamine pole lubatud 16.10 Unelmatelaev – Bermuda (Das Traumschiff – Bermudas, Saksa-maa 2001) 18.05 Armastus, beebid ja suur süda – Lubadus (Liebe, Babys und ein großes Herz – Das Versprechen, Saksamaa 2008) 20.00 Kelgukoerad 21.00 Suvereporter+ 21.35 Profid (Assassins, USA/Prantsus-maa 1995). R: Richard Donner. O: Sylvester Stallone, Antonio Banderas, Julianne Moore. Põne-vusmärl kahe elukutselise killeri ülipinevast kassi-hiiremängust 00.05 Purustaja (Demolition Man, USA 1993) 02.05 Wyatt Earp (Wyatt Earp, USA 1994) 05.10 Suvereporter+* 05.40 Eluaegsed*	05.40 Kirgede torm, 916 Kirgede torm, 917 07.20 Teismelised ninjakilpkonnad 07.45 Huntik 08.10 Rähn Woody 08.35 Teismelised ninjakilpkonnad* 09.00 Glee 1, 18: Kõripoletik 09.55 Eesti otsib superstaari: Lava taga, 5 10.50 Eesti otsib superstaari 12.30 Rajalt maha 13.25 Kaitseinglid: Uus identiteet 14.20 Kälimehed: Ohtlik küaline* 15.30 Tagasi Bridesheadi (Inglismaa-Itaalia-Maroko 2008). Draama 18.05 Monk: Hr Monk ja kandidaat 1/2 19.00 Seitsmesed suvesadamas. Näda-lalõpp 19.30 Kättemaksukontor: Stringi-teooria – 1 20.30 Kättemaksukontor: Stringi-teooria – 2 21.30 KINO3: Keegi Joe (Joe Somebody, USA 2001). Komöödia. R: John Pasquin. O: Tim Allen, Julie Bowen, Kelly Lynch, Greg Ger-mann, Patrick Warburton, James Belushi 23.25 Kaitsjad: Nevada vs. narkokuller Doug 00.23 TV3play.ee uudised 00.25 KINO3: Maadleja (The Wrestler, USA 2008). Komöödia. R: Darren Aronofsky. O: Mickey Rourke, Marisa Tomei, Evan Rachel Wood, Mark Margolis 02.20 Heroes: Võõrad võrgutajad 03.05 Eesti otsib superstaari* 04.35 Mina elan siin* 05.00 Seitsmesed suvesadamas. Näda-lalõpp 05.25 Kirgede torm, 918
ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12		

ETV2
09.00 LE. Keskpäev (Eesti Telefilm 1981)
10.05 Looduselust: Otto, Eik ja mööduv talv (Eesti 2011)*
10.30 Reporterhiir Marvi Hämmer (Saksa 2007)
11.00 Teatrietendus Vägede valitsejad (ETV 1989)*
12.40 Üks tegu: Paaditegu (Eesti 2009)
12.50 Spioonid (Inglise 2005)*
13.45 Londoni OM: Jalgratta maantesõit. Sõudmine. Ujumine. Laskmine.
18.30 LE. Bullerby laste lõbusad lood: Aprill! (Bara roligt i Bullerbyn, Rootsi 1961)*
18.55 Lastetuba (ETV 2011)
19.05 Tegus Timmu*
19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles)
19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles)
19.45 Teemaõhtu. Grigori Kromanov. Kaad-ris: Mis juhtus Andres Lapeteusega? **20.05** Teemaõhtu. Grigori Kromanov. Mis juhtus Andres Lapeteusega? (Eesti 1966)
21.35 Uue aja asjad: Rattad ja rõõpad (Eesti 2006)
21.50 Londoni OM: Korvpall Venemaa – Suurbritan-nia..
23.50 Teemaõhtu. Grigori Kromanov. Kaadris: Hukkunud Alpinisti hotell
00.10 Tee-maõhtu. Grigori Kromanov. Hukkunud Alpi-nisti hotell. (Eesti 1979)
01.30 Teemaõhtu. Grigori Kromanov. Griša (Eesti 1996)
03.00 ERR-i uudised

Kanal 11
06.10 Rosamunde Pilcher – Pilved silmapiiril* (Rosamunde Pilcher – Wolken am Horizont,

Saksamaa 1995)
07.45 Trinny ja Susannah Austraalias
08.40 Top Shop
08.55 Täiuslik koduperenaine 3
10.00 Minu Kreeka köök: Uus kokasaade!
10.30 Tantsud tähtedega
12.30 Eelmise suve saladus 2* (I Still Know What You Did Last Summer, USA 1998)
14.30 Doktor Oz*
15.25 Doktor Oz*
16.20 Dok-tor Oz*
17.15 Doktor Oz*
18.10 Doktor Oz*
19.05 Miljonäri salamissioon
20.00 Aiadetektiivid: Kloostriaia
21.00 Ideaalne abikaasa (An Ideal Husband, USA/UK 1999)
22.45 Kasvatamatud tüdrukud
23.35 Seksi-kad reklaamid
00.00 Suvereporter+
00.25 Piinlikud kehad*
01.15 Saatustlik veetus*: Vallaline valge mees
02.05 Tantsud tähte-dega*
03.50 Ideaalne abikaasa* (An Ideal Husband, USA/UK 1999)
05.25 Minu Kreeka köök*: Uus kokasaade!
05.50 Suvereporter+*

TV6
06.00 SMS-mäng
06.35 Kolmeraudne
07.35 Ameerika otsib superstaari 10, 32
08.50 Kameeleon 4, 76
09.45 Stiilipäevik: Appi tõttab Ženja Fokin
10.15 Glee: Matus
11.10 Kinominutid
11.40 Tippkokk 2, 3
12.35 Rammumeeste maailma karikasarj, 3*
13.30 Kontor 7, 16
14.00 Surruaiavahi tütar (Eesti 2011)
16.05 Kõige naljakamad koduvideod
16.35 Kondid: Füüsikateadus
17.30 Rajalt maha 4, 24. Ballsy saab kõvakübara.
18.30

Simpsonid 19, 7*
19.00 Kalamehejutud 3, 20
19.30 Tootaalne muutumine: kodu-eri 7, 29*
20.30 Simpsonid: Mianiki matused
21.00 Vormel 1: Ungari GP (Budapest)
23.30 UUS! Urukoerad 1, 1
00.35 KINOÕHTU: XIII: Van-denõu, 2
02.15 Kalamehejutud 3, 20*
02.40 Kolmeraudne
03.35 Hommikuraadio
05.20 Seitsmesed suvesadamas. Nädalalõpp
05.45 Ida-Virumaa uudised
05.50 Uudistemagasin

Kanal 12
06.30 Postimees.ee
08.45 Suvereporter+
09.15 Hulljulged*
10.00 Jalgpalli superstaar
11.00 Hädamaandumine* (Crash Landing, USA/ Kanada 2005)
12.30 Pöörased spor-diklipid*
13.00 Wrestling: SmackDown*, 3
13.55 Wrestling: RAW*, 4
14.50 Walker – Texase korralvalvur*
15.40 Walker – Texase korralvalvur*
16.30 Walker – Texase korra-valvur*
17.20 Walker – Texase korralvalvur*
18.10 Walker – Texase korralvalvur*
19.00 Näljased meremehed, 5
20.00 Kogu tõde meestest, 1.: UUS SARII!
20.30 Wrestling: SmackDown, 4
21.25 Allatulistatud Black Hawk (Black Hawk Down, USA 2001)
23.55 Üheõsuhte pahupool (Bodily Sanctions, USA 2002). Erootiline draamafilm
01.30 Nälja-sed meremehed*, 5
02.25 Night Chat
05.00 Üheõsuhte pahupool* (Bodily Sanctions, USA 2002). Erootiline draamafilm

RISTSÕNA

Õigesti vastanute vahel loosime välja raamatu.
♥ Vastus saada aadressil moistatus@epi.ee

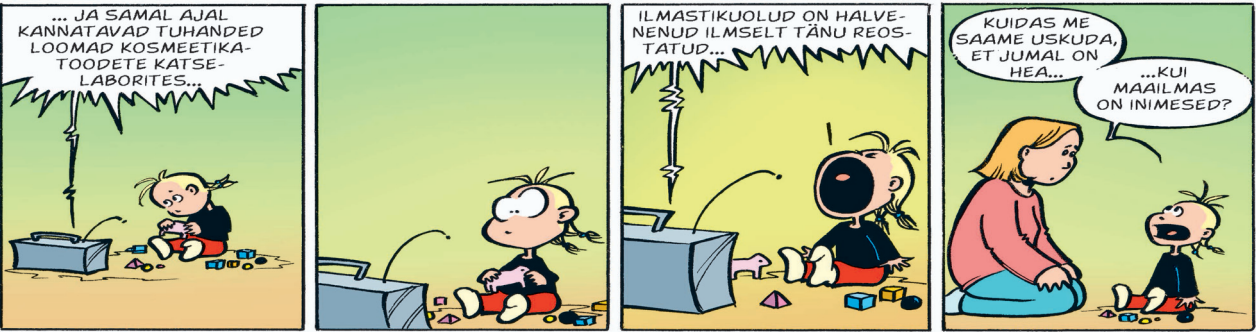
Eelmise mängu võitis
Hillar Hürenen Järvamaalt
Auhinna saab kätte Narva mnt 11e, E–R 9.00–17.30

Vastus:
Hillary Clinton

Nemi

USE MYHRE

... JA SAMAL AJAL KANNATAVAD TUHANDED LOOMAD KOSMEETIKA-TOODETE KATSE-LABORITES...

ILMASTIKUOLULUP ON HALVE-NENUP ILMSILT TÄNU REOS-TATUD...

KUIDAS ME SAAME USKUDA, ET JUMAL ON HEA...

...KUI MAAILMAS ON INIMESED?

Dilbert

SCOTT ADAMS

MUL OLEKS TEGEVJUHTKONNA JAOKS TARVIS KOKKU PANNA VIIIE AASTA TEHNOLOOGILISE ARENGU PLAAN.

IKKA.

KUIDAS OLEKS: „HOMME ON KÕIK SAMAMOODI NAGU TÄNA, AGA JÄRGMISEL AASTAL TULEVAD IGASUGUSED LENDAVAD AUTOD JA VÄRGID.”

SÕNASTA ÄRA JA PANEME PURKI.

LISAKS VEEL MÕNE PIRUKA ÄGEDUSE JAOKS.

[illegible]

28. juuli 2012
number 25 (317)

Spordileht

●●● Eesti Päevaleht

FOTOD: TARMO PAJU

Aleksander Tammert jagas eile mõned tunnid enne olümpia avatseremooniat olümpiaküla väravas poolakast autogrammikütile oma signatuuri. „Näe, igale leheküljele ikka üks autogramm, nii käib see asi!” õpetas ta meest, maalides nime alla ka oma Ateena olümpia pronksitulemuse 66.66.

Tammert kandis lippu

Päevaleht
Londonis

[TEEMA | LK 2–6]

- Eesti lippur Aleksander Tammert räägib oma viiest olümpiast.
- Sõudjad alustavad täna medalijahti. Neljapaadi meestel Kaspar Taimsool, Allar Rajal, Tõnu Endreksonil ja Andrei Jämsäl on olümpiakogemus olemas, nüüd soovivad nad üheskoos ka midagi ära teha.
- Allar Levandi räägib olümpiavaimustusest ja sellest, mida tema kõige rohkem Londonist ootab.
- Vibulaskja Reena Pärnat on tekitanud oma ala vastu huvi: kui palju vibu maksab ja missugused on võistlusreeglid?
- Kes kandsid eile öhtul oma riigi lippu?
- Vahetult pärast Pekingi mängu 2008. aastal pakkus Eesti Päevaleht, kes sõidavad Londoni olümpiale. Kui palju läks täppi? Kui paljuga eksisime?
- Brittide avapidu oli soe ja lummas

Spordilehte
toetavad:

EESTI OLÜMPIAKOMITEE

Spordikoolituse
ja -Teabe Sihtasutus

Kommentaar
Lavastaja pühendas avapeo isale**Aet Süvari,**
LONDON
sport@epl.ee

Avapidu etendas läbilõiget Briti ajaloo tipphetkedest

Briti filmirežissööri Danny Boyle'i poolt lavale toodud avatseremoonia oli britilikult ekstsentriline.

Eilsete avamispidustuste kulminatsioon oli küll tulesüütamine ja hingetuks võttev ilutulestik, kuid maailmakuulsa filmirežissööri Danny Boyle'i sõu oli samuti erakordne ja rabav. Mitte üksnes pidustustel osalenud rahvahulga, kõigi tantivate vabatahtlike, lammaste ja partide, eriefektide, muusikaliste vahepalade või lavastusest läbi käinud kuulsuste poolest.

Seda, et tegemist on mehega, kes igapäevaelus tegeleb filmide lavastamisega, oli tunda ja näha igast sammust – läbi kumas ka „Rentslimiljonäri” filmist tuttavat käekirja. Kuid nagu ütles Danny Boyle eile ise – see polnud üksnes Inglismaa ja Suurbritannia saavutuste ja ajaloo tutvustamine või ülistuslaul kõigele britipärasele ja siit saarelt pärinevale, see oli moodsa ja vaba ühiskonna pidu, mis üritas endas kokku võtta ja hõlmata kõike seda, mille üle tänapäeva britid uhked on.

Liigutav hetk

Boyle ise rõhutas, et tema jaoks oli tähtis iga lavastust läbiva loo alltekst. Sõu algus tutvustas Inglismaa rohelisi aasu ja põllumaid. „Arvan, et see on väga sügavalt osa meie olemusest ja loomusest,” rääkis Boyle. Põllumajandusest tööstusrevolutsiooni liikumine polnud samamoodi tema jaoks lavastuses vaid tühipaljas ajalooline seik – Boyle soovis sellega rõhutada Suurbritanniast alguse saanud tööstusrevolutsiooni tähtsust terve maailma jaoks.

Just jõukuse ja tööstuse kasvuga soovis Boyle siduda tööstusrevolutsiooni varjukülje. Avatseremoonia ehk liigutavaim ja tundeküllaseim stseen oli kindlasti sõdades langenute mälestushetk – iseenesest nii britilik, samas universaalne ja kõikihõlmav.

„Me ei mõelnud hetke juures vaid neile, kes meie maa eest langesisid, vaid kõikidele langenutele kõikidest riikidest. Tahtsime, et neid mäletaks sellise ilusa hetkega, loodan, et see liigutas inimesi,” rääkis Boyle.

Imepärane oli näha avapidustusse kaasatuna nii palju lapsi. Boyle'i sõnul oli töö nendega valmistav, aga et korraldajate ja lavastaja suur soov oli võimalikult palju avatseremooniast enne pidustusi saladuses hoida, esitas töö lastega omaette väljakutse.

„Lastele ei saa ju öelda, et see on saladus! Taevake, nad on kaheksa-aastased!” naeris Boyle. „Sellepärast mõtlesime välja kontseptsiooni: hoia üllatust. Lapsed olid super – ka siis kui nende koolidirektorid pärima hakkasid, mis seal etenduses siis toimuma hakkab, vastasid nad: see on üllatus!”

Briti lasteraamatukangelase Peter Paani loo liitis Boyle osavalt kokku siinset tervishoiusüsteemi kiitva lavastuse osaga, kiites sadu vabatahtlikke tervishoiutöötajaid, kes lavastuses kaasa löid.

Muusikaline sõu

Kolmandas, muusikalises osas andis Boyle võimaluse Briti artistidele ja vabatahtlikele tantsijatele – tehes seda puhuti üsna sürreaalses võtmes. Boyle rõhutas aga, et tegemist polnud üksnes meelelahutusega, vaid sooviga pühitseda sellega moodsat maailma ja eriti interneti ja infotehnoloogia võidukäiku. Nagu meile ka lavastuse tantsu- ja muusikasoustis delikaatselt meelde tuletati – on ju *world wide web* Briti teadlase Tim Berners-Lee leiutis!

Nii kõndis Boyle oma lavastusega läbi tõesti kogu Suurbritannia valmistavamad leiutised ja suurimad kuulsused insener Isambard Kingdom Brunelist biitliteni.

Mida Boyle ise lavastades tundis ja mõtles? „Mõlen oma isale, kes oli olümpiahull. Ta vaatas pühendunult kõiki ülekandeid ning tõi mindki mängude juurde. Tal oleks olnud eile sünnipäev, kuid kahjuks lahkus ta meie seast 18 kuud tagasi.” x

Foto: reuters

Au ja kuulsus

Lippu kandis nii Usain Bolt kui ka Maria Šarapova

Avatseremoonial on alati huvitav jälgida, kes kannavad riigi lippu. Eile õhtul sammusid oma riigi eesotsas mitmed superstaarid. Eesti ja Leedu lippu kandsid aga sõbrad, kettaheitehiid Aleksander Tammert ja Virgilijus Alekna.

Venemaa

Tennise maailma teine reket Maria Šarapova

Suurbritannia

Neljakordne trekisõidu olümpia-võitja ja 11-kordne maailmameister Sir Chris Hoy

Jamaica

Kolmekordne Pekingi mängude kuldmedalivõitja, sprinter Usain Bolt

Hispaania

Maailmameister ja Euroopa meister, olümpiahõbe, korvpallur Pau Gasol

Serbia

Tennise maailma teine reket Novak Djokovic

Lõuna-Aafrika vabariik

Maailmameister ja MM-i hõbe, skandaalne 800 meetri jooksja Caster Semenya

Saksamaa

Ateena olümpia-võitja, maahoki-mängija Nataša Keller

Prantsusmaa

Kahekordne vehklemise olümpia-võitja ja kuuekordne maailmameister Laura Flessel-Colovic

Eesti

Viindat korda olümpiamängudel võistlev, 2004. aasta Ateena mängude pronksmedalivõitja, kettaheitja Aleksander Tammert

Läti

Rannavõrkpallur Mārtiņš Plaviņš, kes osales ka Pekingi mängudel neli aastat tagasi

Leedu

Kahekordne kettaheite olümpia-võitja Virgilijus Alekna

Soome

Üheksa aasta tagune ujumise maailmameister Hanna-Maria Seppälä

Rootsi

Kahekordne olümpiamängude hõbemedalivõitja, ratsutaja Rolf-Göran Bengtsson

Poola

Tennisetäht Agnieszka Radwańska

Zimbabwe

Ujumiskuulsus, maailmameister Kirsty Coventry

**Olümpiale
toetajate toel****SILBERAUTO****TALLINNA SADAM**
Heade sõnumite sadam

Aleksander Tammerti meenutus Viis olümpiat, viis emotsiooni

Tarmo Paju
LONDON
tarmo.paju@delfi.ee

Atlanta 1996

Mitu võistlejat: 39
Kes võitis: Lars Riedel (Saksamaa) 69.40
Mitmes Tammert: 25. koht, 59.04

Sydney 2000

Mitu võistlejat: 41
Kes võitis: Virgilijus Alekna (Leedu) 69.30
Mitmes Tammert: 9. koht, 63.52

Ateena 2004

Mitu võistlejat: 36
Kes võitis: Virgilijus Alekna (Leedu)
Mitmes Tammert: 3. koht, 66.66

Peking 2008

Mitu võistlejat: 37
Kes võitis: Gerd Kanter (Eesti), 68.82
Mitmes Tammert: 12. koht, 61.38

Lipukandja Tammerti viis olümpiat: nooruki eksimustest vanameistri hiilgava tabamusi

Eile õhtul Londoni olümpia avatseremoonial Eesti lippu kandnud 39-aastase kettaheitja Aleksander Tammerti lood viitelt olümpiamängudelt on kui õpik tulevastele tippupürgijatele – alustuseks nooruse vead, seejärel medal oma tippajal, lõpetuseks kogenud amatöörspordlase meisterlik oskus kasutada ära harv võimalus end veel kord olümpiale lennutada.

Atlanta 1996: algaja vead

„Kogemustepagas oli veel väike, olümpia oli alles mu teine suurvõistlus. Kui aasta varem sõitsin MM-ile teadmises, et kvalifikatsioonist ma edasi ei saa, siis Atlantasse juba lootustega. Aga tuli välja, et kogemusi oli ikkagi vähe. Kogemus, mille sain? Viga oli liiga ühekülgne ühe võistluse ootamine. Kui juba vanem olin, sain aru, et pole vaja palju võistelda ja erinevaid miljöösid kogeda.”

Sydney 2000: alustuseks ehmatus

„Vahepeal oli üliõpilasspordlastest saanud koolilõpetaja ja profispordlase moodi mees. Üks turvafirma tuli mulle personaalseks sponsoriks ja tekkisid võimalused oluliselt paremaks ettevalmistuseks. Kusjuures veel 1999. aasta lõpus oli mul üldse küsimus, kas jätkata – USA-s pakuti tööd. Aga samas oli tunne, et nii palju on veel võimalik saavutada!”

Tänu parematele finantsvõimalustele hakkasin targemini, paremates kohtades ja kaks korda päevas treenima. See kajastus kohe ka tulemustes. Olümpial jäi isegi natuke varrukasse – medalit oluaks palju tahetud, aga kuue hulka saamine oluaks täiesti reaalne.

Võib-olla jäi enda sooritus natuke selle taha, et olin heitejärjekorras esimene. Tutvustati 12 meest ära, mul vatid seljas, ja äkki vaatan: kell juba tiksub! Esimese katse paningi rauda, teise tegin kindla peale ja kolmandal ka ei julenud endast kõike anda. Heitsin end küll kaheksandale kohale, aga Jürgen Schult heitis veel minust vist 17 sentimeetriga mööda. See oli selline kogemus, milleks oleks vanemana kindlasti valmis olnud. Läks natukene rabistamiseks.”

Ateena 2004: medal, ei mingit aga

„Vorm oli selline, et võinuks niisamagi pronksi kaela saada. Kvalifikatsioonis pöruasin kohe esimese

katsega korraliku tulemuse. Finaalis sain kohe 66.66 ning vaatasin – siit võib veel poolteist meetrit juurde tulla. Aga siis tulid suure üritamisega kõik suhteliselt ebaõnnestunud katsed.

Pärast finaali oli kehv tunne. Olid nii lähedal, aga samas rabati mahlane suutäis sinu eest ära! Ent pärast võistlust istusime dopingukontrollis ja nägin, kuidas ühte meest pitsitatakse (algul võitnud, hiljem dopinguga vahele jäänud Robert Fazekast – toim). Ehk et väikene märk oli, et ehk on nüüd esimene kord, kus mingid jutud saavad tõestust. Isegi meeskonnakaaslased rääkisid temast halba.

Läksime õhtul koolikaaslastega välja, uputasime kurbust. Aga järgmisel päeval helistasid meie olümpiakomitee mehed ja palusid valmis olla. Et võib-olla tulevad uued uudised... Siis juba aimasin, et need võivad olla rõõmsad uudised. Pilved hakkasid kiiresti hajuma.”

Peking 2008: must olümpia

„Pekingi ajaks oli kogemusi veel rohkem ning kuni jaanuarikuuni olid väljavaated väga head. Korrasin sama treeningmudelit, mida 2004. aastal. Aga siis tulid tagasilöögid – iga kuu jaanuarist alates löi mingi viirus välja, pidin end antibiootikumidega ravima. Ei saanud kuidagi jälile, millest see tingitud, kuni lõpuks tuli välja, et olin allergiline ühe suvalise valuvaigisti või põletikuvastase vastu. Suhu löid isegi haavandid. Viis korda tegin kuuri läbi ehk et midagi väga head olümpialt polnudki loota. Ei olnud sellist tunnet, et võiksin medali pärast võistelda. Ühesõnaga: oli selline must olümpia.”

London 2012: kes karjääri lõpust on rääkinud?

„See aasta on ettevalmistus olnud nii amatöörlik, kui üldse saab olla. Aga kõrgemalt poolt tulid jõud appi, norm tuli kuhjaga täis (jaanilaupäeval heitis Tammert Leedu

soodsa tuulega 66.58 – toim). See oli endalegi üllatus. Selliseid häid tingimusi on võib-olla vaid paar korda elus. Ja õnneks oskan neid tingimusi ära kasutada. Süstemaatilist treeningprotsessi mul selleks hooajaks pole olnud. Tööl olid nii pingelised ajad, et treenisin õhtul üheksast üheteistkümneni, siis ärkasin hommikul seitsmest üles, et laps lasteada viia. Veebruar alguses võtsin lõpuks töö juures aja maha ja läksin 18 päevaks Küprose-laagrisse, kus tuli reaalsuspilt ette. Võrgu ees võid ilusti joonistada ja imetleda, et kolmekilone kuul teeb ilusa paugu vastu seinale! Aga lähed välja ja ketas ei lenda! See oli suur reaalsuspauk – tuleb hakata treenima, töö juurest võtta konkreetselt aeg maha! Samas, ma ei räägi karjääri lõpust. Ma ei luba midagi, aga mul on ju järgmise aasta MM-i A-norm ka täis. Siin ei ole veel mingeid kingitusi ega lõpetamisi... Alekna siin ka ja heidab veel.”✕

**Olümpiale
toetajate toel**

Sõudmine
Olümpiakogemusega mehed seavad kõrgeid eesmärke

Neljapaat alustab täna varemgi edu toonud Dorney järvel medalijahti

Paatkonna tüürimees Kaspar Taimsoo lubab eesti rahvale mitte pettumust valmistada. Peasekretär Tults lisab, et medal peab tulema.

Eile õhtul olümpialinnast Londonist 40 km kaugusel Eton Dorney sõudekeskuses viimase võistluse treeningu teinud Eesti paarisaeulise neljapaadi meeskond koosseisus Kaspar Taimsoo, Tõnu Endrekson, Andrei Jämsä ja Allar Raja pole kunagi saladust teinud, et on olümpial ainult medali peal väljas.

Eestlased pole ju harjunud, et sõudjad olümpial tühjade kätega naasevad. 2004. aastal Ateenas võitis Jüri Jaanson hõbeda, 2008. aastal koos Endreksoniga sama karva medali.

„Teame, mida me tahame. Rahvas teab, mida tahame. Meie teame, mida eesti rahvas tahab. Loodan, et kõik saavad selle, mille järele oleme siia tulnud,” lausub Taimsoo, lükates ümber arvamuse, et medalipingi ja kohustus sportlasi kammitseks. „Vastupidi – need on just meeldivad asjad.”

Medalilootustele annab hoogu juurde fakt, et Endrekson ja Jämsä on kahe paatkonna koosseisus Dorney järvelt juba kahel korral medaliga koju läinud – 2005. aasta MK-etapilt kulla ja aasta hiljem MM-ilt pronksiga.

„Tee on tuttav. Arvan, et ka sellele koosseisule peaks see veekogu istuma. Paatkond on igasuguste näitajate poolest edasi arenenud ning on meie varasemate liiderpaatkondadega potentsiaalilt samal tasemel,” sõnas Eesti sõudeliidu peasekretär Jaan Tults. „Olen optimist ja ütlen, et medal peab tulema!”

Taimsoo sõnul on paatkond juba parajas eas, et suurelt mõelda. Temale ja Rajale on tänavused mängud järjekorras teised, Endreksonile ja Jämsäle juba kolmandad. „Mehed on piisavalt vanad ja kogenud, et mitte lihtsalt olümpial kogemusi korjata. Oleme nii füüsiliselt kui ka vaimselt valmis juba tulemust näitama,” lisas ta.

Püstitatud eesmärgi täitmine ei ole kindlasti kergete killast, sest samade mõtetega lähevad starti ka ülejäänud 12 paatkonda. Eri-nevalt MK-etappidest või MM-ist Endreksoni sõnul olümpial nõrku vastaseid pole. „Siin on kõik paatkonnad põhikonkurendid. Igauks siia võistlema ei pääse,” ütles ta.

Tehtud korralik eeltöö

Tultsi abiga saame favoriitide pingereas rohkem selgust. „Horvaatia on kõige tugevam. Ainult neid ja sakslasi pole me tänavu veel võitnud. Arvan, et ka Poola pole veel oma viimast sõna öelnud. Venemaa on väga kahtlane. Münchenis kaotasime ka Inglismaale. Tuntud paarisaeuliste maa Ukraina, kes siin 2006. aastal sai hõbeda, pole siiani midagi näidanud. Eks esimesed sõidud näitavad, millises seisus keegi on. Medalile oleme võimelised igal juhul sõitma. Selles pole kahtlustki,” rõhutas Tults veel kord.

Taimsoo sõnul on paatkonnale üldjoontes teada ka konkurentide taktika. Tähelepanekuid on tehtud nii võistlustel kui ka videolinte vaadates. Näiteks võib eeldada, et Venemaa „paneab alati stardist tuld” ja osa paatkondi lõpuni tempole vastu ei pea.

„Teame, milline paatkond millist distantsiosa tugevamini sõidab. Meie jaoks on põhiline stardist täie rauaga minema panna. Edasi tuleb reageerida vastavalt olukorrale. Kui keegi hakkab ründama, üritan ma

alati samaga vastata ja vaadata, et nad eest ära ei saaks. Tuleb neil motivatsioon ära võtta. Üldiselt mingit passimist ei ole. Sõit käib alla kuue minuti. Selle aja sisse tuleb endast kõik jätta,” rääkis Taimsoo samal ajal, kui taamal möödus meist Saksamaa paatkond. „Näe, sakslased. Tugevad poisid,” torkas Kaspar möödaminnes.

Täna Eesti aja järgi kell 13.30 algavast eelsõidust pääseb otse poolfinaali viiest paatkonnast kolm. Neljanda koha saajad jätkavad lohutussõidus. Sõudjad ja alaliidu juht on veendumusel, et kolme hulka pääsemisega ei tohiks probleeme tekkida. Eesmärk on eelsõit siiski kinni panna.

„Ainult kolme hulka saamisega me ei lepi. Tahame ikka võita või teiseks tulla. Meil on vaja ennast poolfinaaliks lahti sõita. Poolfinaalist kujuneb ilmselt selle olümpia kõige raskem sõit. Kui saame finaali, on juba pinged maas,” lisas Taimsoo.

„Läheb kümme!”

Paatkonna eesistujana lasub Taimsoo õlul kõige suurem vastutus, sest tema määrab ka ülejäänud meeste tempo. Tähtsuset teine mees paadis on Endrekson, kelle järgi joonduvad omakorda Jämsä ja Raja. „Kui tempo hakkab ära vajuma, siis ma sosistan Tõnule: kaks juurde! Siis ta teab, et on vaja tempot kahe tõmbe võrra minutis tõsta,” avaldas Taimsoo.

Kõvemaks andmiseks läheb aga siis, kui Taimsoo karjub: „Kümme!” „Siis teeme kümme hästi tugevat tõmmet. Paadi kiirus tõuseb nende tõmmete jooksul tunduvalt. Energiast oleme pärast seda tühjad, aga samas annab see hea impulsi,” lisas ta. **X Gunnar Lehest**

Teame, mida me tahame. Rahvas teab, mida tahame. Meie teame, mida eesti rahvas tahab.

Kaspar Taimsoo muretu olek ja lehvitus kaamerasse annavad tunnistust enesekindlusest

Ehmatus enne olümpiat

Jämsä seljavigastus kardetust leebem

Paar nädalat enne Londonisse siirdumist tabas neljapaadi meeskonda väike tagasilöök – seljavalu tõttu jäi kuus päeva treeningutelt eemale Andrei Jämsä. Valmistuti juba kõige halvemaks, mis tähendab varusõitja Kaur Kuslapi kasutamist.

„Alguses tegi ikka murelikuks küll. Arvestada tuli kõigega. Mõtlesime, et tuleb juba varusõitjat koolitada. Kuslap tegi meiega ka ühe trenni kaasa. Aga Andrei sai intensiivset taastusravi ning ei saa öelda, et vigastus ettevalmistusse mingi jälje oleks jätnud,” kommenteeris Kaspar Taimsoo. Sõudeliidu peasekretäri Jaan Tultsi sõnul oli paatkonnal õnne, et Jämsä vigastus varem välja ei löönud ning talvist ja varakevadist ettevalmistust ei seganud.

„Praegu on selg korras. Põhiline on ikkagi see, et talvine-varakevadine ettevalmistus on läinud täie eest. Seal tagasilööke polnud. Meeste füüsiline baas peaks olema väga tugev,” sõnas Tults.

Jämsä vigastusse kõige rahulikumalt suhtunud Endrekson lisas: „Mul küll ühtegi murekortsu ei tekkinud. Ausalt. Selliseid asju on ennegi juhtunud. Teadsime, et ta saab korda. Andsime parasjagu vormile viimast lihvi. Nädala ajaga ei kao see vorm kuhugi.”

Olümpiale toetajate toel

SILBERAUTO

TALLINNA SADAM
Heade sõnumite sadam

Gunnar Lehest
LONDON
sport@epl.eeAet Süvari
LONDON
sport@epl.ee

t, temaga koos sammuvad Jaan Tults ja Tõnu Endrekson. Foto: Ilmar Saabas

Arvamus

Mu suur lemmik on Nikolai Novosjolov

Allar Levandi

Calgary olümpia pronksiomanik

Olümpiamängudel saavad kokku tippsport, äri ja meelelahutus. Millega on tegu, sõltub sellest, kelle seisukohast hinnata. Üks on selge: laiale maailmale on suurüritust vaja. Kui tribüünid täituvad publikust, on väga hästi ja olümpia korraldamist tuleb jätkata – see on äri reegel.

Olümpia on iga riigi jaoks sise-propagandavahend. Kas Gerd Kanter võidab medali, huvitab meid, mitte britte. Kanteri soosikuseisust tuleb kasutada inimestes positiivse meeleolu ja heade emotsioonide tekitamiseks. Kui meil poleks üldse tippsportlasi, oleksime süssu-mussu rahvas.

Tippsporti surutakse järjest peenemasse torusse ja tundub, et see kaugeneb rahvast samamoodi nagu poliitika. Kui emad-isad viivad lapse treeningule, soovivad nad, et järeltulija saaks tegeleda meeldiva harrastusega. Kuskil kaugel tõmbab ka tippsport, ent liidrite püüdmine tundub lootusetuna. Samal ajal, kui harrastussport on muutunud laiapõhjaliseks ja inimesed naudivad sportimist, tahavad vähesed pühenduda raskele tööle, mida eeldab tippu jõudmine.

Tippsport on rahaga tihedalt seotud ja sageli arvutatakse, kui palju läheb üks medal maksma. Aga fantaseerigem, et võtame raha tippsportist välja ja hakkame kõik võistleva nagu harrastajad: kes ujub, kes hüppab teivast. Mõte on ketserlik, ent võib-olla oleks see oma olemuselt kõige ehedam sport.

Mu suur lemmik on Nikolai Novosjolov. Tahan, et tal läheks vehklemisareenil väga hästi. Soovin minna vaatama kujundujumist, mulle meeldib, kui naiste jalad on vee peal ja kehad vee all. Vettehüppeid oleks samuti huvitav jälgida. Muidugi tahaks olümpiastaadionil näha, kui kiiresti mehed 100 meetrit jooksevad.

Kõik Londonisse võistleva saanud Eesti olümpialased on tublid. Kui oled tippsportlane, pead andma endast parima. Sinna ei minda lõbusalt aega veetma ega olümpiakülla sööma. Kui maksimaalne sooritus annab alles 20. koha, pole midagi hullu. Tähtis on, et sportlane tegi, mida suutis.

Vibulaskmine: Keeruline süsteem ja kulukas ala

Reena Pärnat tekitas huvi vibuspordi vastu

Veel enne olümpiamängude avatseremooniat oma esimese etteaste teinud Eesti vibulaskja Reena Pärnat laskis kvalifikatsioonivoorus 621 punkti ja sai sellega 52. asetuse 1/32-finaaliks. See tähendab, et ta läheb seal vastamisi kvalifikatsioonis 13. koha saanud mehhiklanna Alejandra Valenciaga, kes kogus 720-st võimalikust 657 punkti. Viimati osales eestlane olümpiamängudel 20 aastat tagasi, kui võistles Pärnati treener Raul Kivilo. Seetõttu on ehk isegi arusaadav, et viimastel päevadel on tekkinud ala vastu Eestis taas huvi.

1. Mida arvas Reena Pärnat oma avapäeva esitusest?

„Esimene seeria oli väga hea, sain 57 silma. Kuna ma tavaliselt alustan nõrgemalt, tekitas see pingeid juurde, tahtsin kogu aeg nii hästi lasta ja mõtlesin natuke üle. Võistluse teine pool päästis päeva, lasksin seal ka oma rekordi, 316 silma,” rääkis Pärnat, kes eile õhtul käis ka avatseremoonial, täna ta puhkab, et siis taas treeningute juurde naasta. Valenciaga lähevad nad 1/32-finaalis vastamisi kolmapäeval, 1. augustil Eesti aja järgi kell 18.44.

2. Mida peab teadma ala reeglitest?

Eilsel avapäeval võistlesid vibulaskjad nn asetusvoorus, mis selgitas välja esimese võistluse asetuse. Eile lasid kõik sportlased 72 noolt. Kuna ühe noole eest saadav maksimumpunktisumma on 10, võis asetusvoorus teenida kuni 720 punkti. Vastavalt oma tulemusele teenisid kõik vibulaskjad 1/32-võistluse asetuse – kõige kõrgema punktisummaga sportlane sai esimese asetuse.

Esmaspäeval algavas 1/32-voorus võistlevad vibulaskjad paarides – kõige kõrgema asetuse saanud sportlane läheb vastamisi kõige madalamaga jne. Vibulaskjad lasevad kordamööda kumbki kolm noolt. Võistleja, kes laseb need kolm noolt täpsemalt (maksimumpunktisumma 30 punkti),

Reena Pärnat

võidab seti. Iga seti võitmise eest on ette nähtud kaks punkti, viigi eest üks punkt ja kaotuse eest null punkti.

Matš kestab viie setini, kes saab esimesena täis kuus punkti, on võitja. Kui seis on pärast viit setti 5 : 5 viigis, otsustab matši võitja lisavoor, kus kumbki vibulaskja laseb ühe noole. Kes jõuab märklaua südamikule lähemale, on võitja. 1/32-voorst edasipääsejad jõuavad 1/16-finaali, sealt edasi toimub kaheksandik-, veerand- ja poolfinaal ning pronksi- ja kuldmedalimatš.

3. Milline on vibulaskja varustus?

Märklauad on 122-sentimeetrise diameetriga. Iga märklaud on jagatud kümneks ringiks, mille tabamise eest saab punkte ühest kümneni. Keskmine ring toob tabajale kümme punkti.

Reena Pärnati vibu kaubamärk on Hoyt, üks maailma tuntumaid. Vibu on 2010. aasta kollektsioonist ja maksab üle tuhande euro. Nooli on Pärnatil kasutusel 22, pooled treeninguks, pooled võistlusteks. **x Aet Süvari**

Eesti suurimad konkurendid

Horvaadid lähevad medali järele

Horvaatia üks peamine medalikandidaat on muidugi meeste paarisaeruline neljapaat, kes on võitnud tänavu kõik kolm MK-etappi ja tuli samas koosseisus 2010. aastal maailmameistriks. Kui vaadata aga viimase kolme aasta MK-etappe, siis on kvartett Damir Martin, Martin Sinković, Valent Sinković ja David Šain võiduta jäänud üheksast võistlusest vaid kahel. „Fakt, et oleme pidevalt olnud maailma parimate seas, annab meile õiguse loota olümpialt head tulemust. Meeste iseloom ja moraal on piisavalt kõrge, et pingetele vastu seista,” rääkis paatkonna treener Nikola Bralic. **Pärt Talimaa**

Sakslaste teise koha needus

Kui tänavust kolme MK-etappi on valitsenud Horvaatia, siis sama kindlalt on teisel kohal olnud Saksamaa nelik koosseisus Tim Grohmann, Lauritz Schoof, Karl Schulze ja Philipp Wende. Ent Saksamaa kvartett ei ole kindlasti püssi põõsasse visanud ja ajalehele Die Welt antud intervjuus andsid mehed märku, et nad on saavutanud Londoni olümpiaks tippvormi.

„Me võime Horvaatiat võita, kuid peame selleks tegema väga tugeva sõidu. Eriti just distantsi teises pooles,” rääkis Schulze ka ajalehele Sächsischer Bote. **Pärt Talimaa**

Olümpiale
toetajate toel

SILBERAUTO

TALLINNA SADAM
Heade sõnumite sadam

PILK PEKINGI JÄRGSESSE AEGA

Nelja aasta tagused ootused täitusid poolenisti

Pärast Pekingi olümpiat avaldas Eesti Päevaleht visiooni, milline võiks olla Eesti olümpiaspordi seis nelja aasta pärast ja kes võiksid olla need sportlased, kes Londoni mängudel ilma teevad. Aeg on läinud kui linnulennul ja nüüd ongi õige hetk vaadata toonasest artiklist mõningaid nuppeid, millised ennustused läksid täppi ja millised mitte.

ENNUSTASIME ÕIGESTI

Odaviske tihe konkurents

2008: Kui Andrus Värnik ja Moonika Aava peaksid lähiaastatel kõrvale astuma, ei teki normitäitjatest puudust – Pekingis sai tiitlivõistluste karastuse Mihkel Kuk, mullu pääses MM-ile Marko Jänes, tunamullu EM-ile Risto Mätas. Olümpiataset näitas juba tänavu nooruke Raine Kuningas, kes sai jagu B-normist.

Reaalsus: Meeste seas heitlesid kõik nimetatud ja lisaks ka Tanel Laanmäe teist hooaega järjest viimase hetkeni suurvõistlusele pääsemise nimel. Naiste seas on nii Kuninga kui ka Liina Laasma hooaja rikkunud vigastused.

Maadluses olime isegi vähe optimistlikud

2008: Pekingi olümpialt eemale jäänud kreeka-rooma maadluse eksmaailmameister Heiki Nabi kavatseb nelja aasta pärast iluvea parandada.

Reaalsus: Lisaks Nabile võistleb Londonis ka Ardo Arusaar.

Meeste kettaheide ikka heas seisus

2008: Miks ei peaks Gerd Kanter Londoni olümpial taas medalit püüdma? Napilt lõppvõistluse

ukse taha jäänud Märt Israel on iga hooajaga arenenud, nelja aasta pärast on ta 28-aastane ehk mehetegudeks küps. 35-aastane Aleksander Tammert ei kiirustanud lubama, et on Londonis endiselt rivis, ent loobumismõtteid ta veel ei mölguta. Juunioride maailmameister Margus Hunt on küll kahel viimasel aastal arengus toppama jäänud, kuid rumal oleks nii noort meest maha kanda.

Reaalsus: Kanter on Londonis Eesti üks peamisi medalilootusi. Israeli senine hooaeg on eelmisega võrreldes olnud küll kahvatu, ent nii sportlane ise kui ka tema treener Vesteinn Hafsteinsson on kinnitanud, et seis on hea. Avatseremoonial lippu kandnud Tammert pääses viiendatele mängudele, vaid Hunt on praeguseks ketta nurka pannud ja keskendunud Ameerika jalgpallile.

Mustaga tabasime naelapea pihta

2008: Sulgpalliväljakuil peaks nelja aasta pärast Eesti suurima lootusena troonima Pekingis avakohtumise kaotusega olümpia tuleristsed saanud Raul Must.

Reaalsus: Sulgpalluritest võistlebki Londonis ainsana Must.

Purjetajad kandsid ootused välja

2008: Purjetamises sirgub samuti noor põlvkond, nii et Londoni olümpiaregatil võime näha isegi kuut-seitset Eesti seilajat.

Reaalsus: Nii suureks koondis ei paisunud, ent noorte purjetajate tublide saavutuste toel võistleb Londonis viieliikmeline võistkond.

NII JA NAA

Zopi kiire tähelend oli ootamatu

2008: Tennisisti Kaia Kanepi isa Jaak Kanepi esitas tütre tulevikuplaanid mõistukõne kaudu: „Kui Kaia nelja aasta pärast veel tippennisest ringleb, küllap osaleb ta siis ka Londonis.” Samuti kahel olümpial võistelnud Maret Ani kohta on raske midagi öelda. Meestennisistide olümpiaväljavaated on suur küsimärk. Näiteks Jaak Põldma ja Jürgen Zopp on Londoni ajaks parimas mängijaeas, kuid nende praegune tase ei luba olümpiale mõelda.

Reaalsus: Taseme poolest jõudis Kanepi Londoni olümpiale, ent viimasel hetkel tuli turniirist vigastuse tõttu loobuda. Ani on karjääri lõpetanud. Sel nädalal karjääri parimale edetabelikohale tõusnud Zopil jäi Londonisse pääsust puudu õige pisut.

Padar tegi judos oma ära

2008: Judokatest püriwad Londonisse nii Pekingis käinud Martin Padar kui ka tänavu raske haiguse tõttu tippspordis pausi pidanud Künter Rothberg.

Reaalsus: Londonisse võistleva pääses Padar, joone alla jäänutest oli kõige lähemal Rothberg.

Risto Mätas väljus odameeste olümpiapileti jahist võitjana.

ENNUSTASIME VALESTI

Ujumise ülikarmid normid

2008: Pekingis käinud Eesti ujumiskoondise üheksast liikmest on vähemalt pooled võimelised olümpiabasseini hüppama ka nelja aasta pärast. Suure tõenäosusega võib Londonis näha Anna-Liisa Põldu, Martti Aljandit, Martin Liivamäge, aga miks mitte ka Triin Aljandit või Miko Mälbergi.

Reaalsus: Londonis võistlevad vaid Triin Aljand ja Liivamägi, ent ei tohi unustada, et rahvusvaheline alaliit kehtestaks tänavuseks suurvõistluseks varasemast kordi raskemad normid.

Kurb kergejõustiku nurk

2008: Pekingis noorima kolmikhüppajana finaali murdnud Kaire Leibak tahab nelja aasta pärast olla enam kui osaleja. Kõrged eesmärgid on Londonis ka Pekingis kaugushüppe eelvõistlusega piirdunud Ksenija Baltal ning 1500 meetri jooksus Eesti rekordit tänavu kaks korda värskendanud Tiidrek Nurmel.

Reaalsus: Leibak ja Balta on vigastuste küüsis, 5000 meetrile keskendunud Nurme jäi olümpianormist kaugele.

Rannavõrkpallurid lootusi ei täitnud

2008: Kui rannavõrkpallur Kristjan Kaisi osalemine nelja aasta pärast on enam kui kahtlane, siis tema paariline Rivo Vesik sai Pekingis alles hamba korralikult verele. Pole välistatud, et Londonis teevad olümpiadebüüdi ka Eesti õrnema soo rannavõllemängijad.

Reaalsus: Paraku jäi nii mees- kui ka naispaaril olümpiale pääsust tublisti puudu.

Segane seis mitmevõistluses

2008: Kümnevõistluses hellitavad Londoni mõtteid lisaks praegustele esinumbritele Mikk Pahapillile ja Andres Rajale ka noorema põlvkonna mehed Aigar Kuk ja Tarmo Riitmuru.

Veel parem lugu järelkasvuga on naismitmevõistlejatel. Ebe Reier, Grit Šadeiko, Linda Treiel – kõik need noored soovivad juba lähitulevikus Kaie Kanna trooni kõigutada.

Reaalsus: Meestest sai Londoni normist jagu vaid Pahapill, naistest sõidab olümpiale Šadeiko.

Sõudmise kõrged eesmärgid

2008: Sõudeliidu presidendi Rein Kilgi visioon oli: viis paati Londoni olümpiale, neli esikümnesse, kaks pjedestaalile ja üks medal peaks olema kuldne!

Reaalsus: Londoni olümpial võistleb kaks paati.

Pekingis koos Kristjan Kaisiga rannavõrkpallis Eestit esindanud Rivo Vesik Londonisse ei pääsenud.

Ajakava

Nädalavahetusel olümpial

LAUPÄEVAL

- **Kell 10.15**
- Naiste õhupüssi (10 m) kvalifikatsioon, võistleb Anžela Voronova
- **Kell 12**
- Meeste maanteeratta grupisõit, võistleb Rene Mandri
- **Kell 12.30**
- Meeste sõudmise paarisaerulise kahepaadi esimene eelring, võistlevad Geir Suursild ja Jüri-Mikk Udam
- **Kell 12.34**
- Naiste 100 m liblikujumise eelringid, võistleb Triin Aljand
- **Kell 13.00**
- Naiste õhupüssi (10 m) finaali
- **Kell 13.30**
- Meeste sõudmise paarisaerulise neljapaadi esimene eelring, võistlevad Tõnu Endrekson, Andrei Jämsä, Allar Raja ja Kaspar Taimsoo
- **Kell 14.00**
- Naiste jalgpalli alagrupikohtumine, Jaapan–Rootsi
- **Kell 13.53**
- Meeste 100 m rinnuliujumise eelringid, võistleb Martin Liivamägi
- **Kell 16.00**
- Naiste tennise esimene ring, Serena Williams–Jelena Janković
- **Kell 17.30**
- Naiste tennise esimene ring, Na Li–Daniela Hantuchová
- **Kell 18.00**
- Meeste tennise esimene ring, Roger Federer–Alejandro Falla
- **Kell 21.40**
- Naiste 100 m liblikujumise poolfinaalid
- **Kell 22.19**
- Sulgpalli meesüksikmängu alagrupikohtumine, Michael Lahns-teiner – Raul Must
- **Kell 22.30**
- Meeste 100 m rinnuliujumise poolfinaalid
- **PÜHAPÄEVAL**
- **Kell 11.30**
- Meeste sõudmise paarisaerulise kahepaadi lohutussõidud
- **Kell 14.00**
- Naiste maanteeratta grupisõit, võistleb Grete Treier
- **Kell 14.00**
- Meeste purjetamise Finn-klassi 1. sõit, võistleb Deniss Karpak
- **Kell 15.07**
- Sulgpalli meesüksikmängu alagrupikohtumine Simon Santoso – Raul Must
- **Kell 15.30**
- Meeste purjetamise Finn-klassi 2. sõit, võistleb Deniss Karpak
- **Kell 16.30**
- Meeste korvpalli alagrupikohtumine, USA–Prantsusmaa
- **Kell 17.00**
- Meeste jalgpalli alagrupikohtumine, Brasiilia–Valgevene
- **Kell 18.45**
- Meeste korvpalli alagrupikohtumine, Hispaania–Hiina
- **Kell 21.30**
- Naiste 100 m liblikujumise finaali
- **Kell 22.00**
- Meeste korvpalli alagrupikohtumine, Venemaa–Suurbritannia
- **Kell 22.54**
- Meeste 4 x 100 m vabaltujumise finaali
- **Kell 00.15**
- Meeste korvpalli alagrupikohtumine Argentina–Leedu

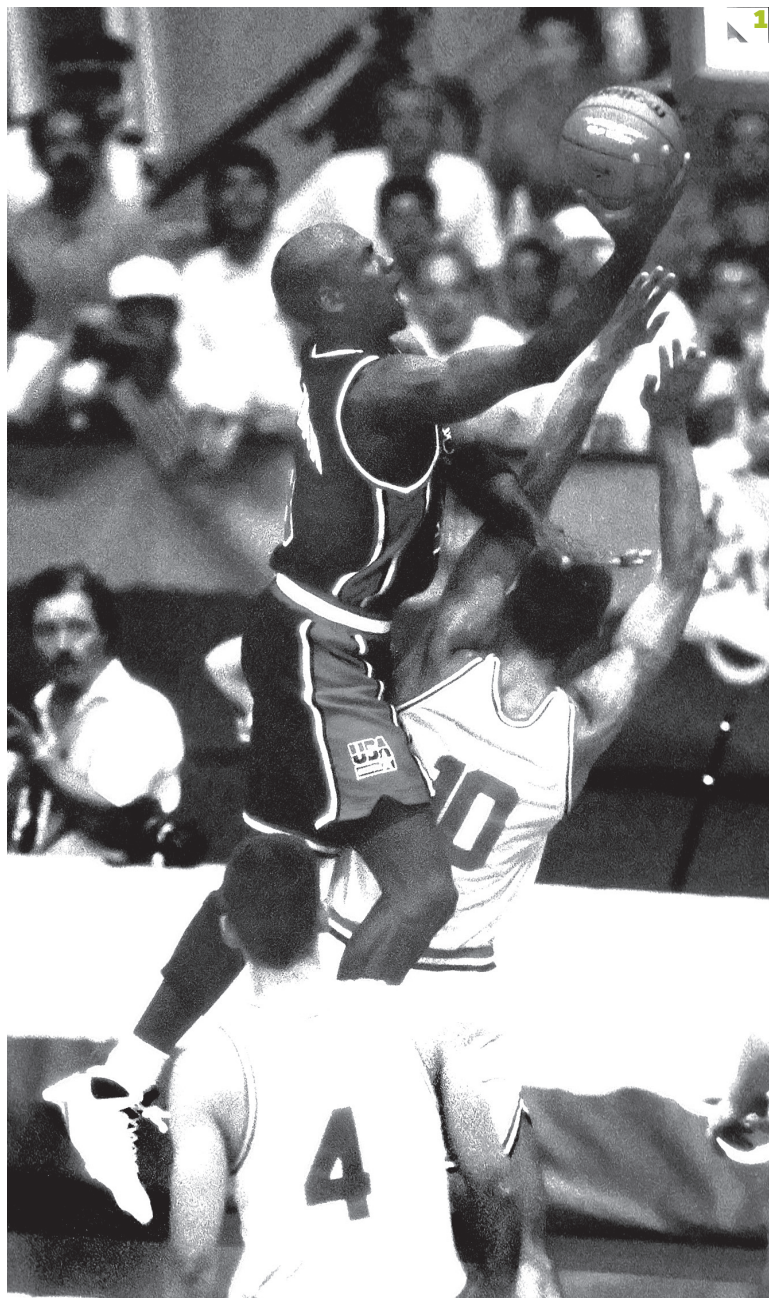
Koostanud: Pärt Talimaa; fotod: Ilmar Saabas, Rauno Volmar

Ajapeegel
Fotograaf meenutab

Lembit Peegel
FOTOGRAAF
sport@epl.ee

Elukutselised sportlased jõudsid olümpiale kahe aastakümne eest

FOTODEST

Aeg: Suvi 1992
Koht: Hispaania, Barcelona
Fotod: Lembit Peegel

1992. aasta Barcelona suveolümpial osalesid esimest korda ametlikult elukutselised sportlased. Mitteametlikult võistlesid Nõukogudemaa töölissetalupoegadest atleedid mängudel juba 40 aastat varem Helsingis. Eesti sportlastest, kes olid Helsingis võistlustules, on elus veel kahekordne maailmameister August Englas, kes tuli vabamaadluse poolraskekaalus neljandaks. Nõukogude Liidu sportlased olid hinge kirjas punaarmee, tehastes ja kolhoosides, kuid nende tegelik töö oli sportimine, mille eest maksti ka korralikku tasu.

Võib oletada, et ka enne 1936. aasta Berliini olümpiat olid Saksa-

maa sportlased riigitoöl, kus nende amet oli olla sportlane. Korraldajamaa atleedid võitsid Berliinis 89 medalit, jättes teiseks USA 56 medaliga. Eesti Vabariigi atleedid naasid Berliinist kahe kulla, kahe hõbeda ja kolme pronksiga.

1976. aasta olümpiamängudel Montrealis ületasid Saksa DV sportlased oma kaasmaalaste tulemuste ja võitsid 90 medalit.

Tänapäeval ei pea spordiametnikud enam nuputama, mis trikkidega maksta sportlaste töö eest: igal riigil on oma tiitlivõistluste ametlik hinnakiri, mille järgi sportlasi ja taustajõude tasustatakse.

Tänavu toimuvad olümpiamängud kolmandat korda Inglismaal Londonis. Esmakordselt osaleb Ühendkuningriigis peetavatel mängudel ka Eesti olümpiadelegatsioon. Fotomeenutused pärinevad Barcelona olümpialt.

[1] Rünnaakul Michael Jordan. USA–Horvaatia korvpallimatš
[2] Kaugushüppes jäi maailmarekordimees Mike Powell hõbedale. **[3]** Dieter Baumann võitis 5000 meetri jooksu.
[4] Leedulased võitsid pronksmedali ja kordasid saavutust veel Atlantas ja Sydneys.

VABANDUS

●● Möödunud nädala „Ajapeeglis“ oli juttu 20 aastat tagasi sportlased Barcelonas sõidutanud lennufirmast. Tegemist oli Eesti Lennukompaniiga, mitte Estonian Airiga. Vabandage!

Mida teha

Võta kätte ja osale!

LAUPÄEV

- 12.00** Otepää rattamaraton (63 km), poolmaratoni (38 km) start kell 13.10. Start Tehvandi suusastadionil
- 12.00** Variku–Nõva rattasõit (20 km). Start Variku külaplatsil
- 13.00** Väikese väina avaveeujumine (2,3 km). Start Muhu Vahtna sadamas
- 14.00** 14. Holstre–Paistu maanteejooks (5 km). Start Holstre kooli juures
- 16.00** Ebavere Kange triatlon. Start Äntu paisjärve ääres

PÜHAPÄEV

- 10.40** Ace Xdreami Rapla osavõistlus. Start Karepere alevikus Valtu spordimaja juures
- 11.00** Triatlon ümber Nõuni järve (150 m ujumist, 7,5 km rattasõitu, 1,5 km jooksu). Start Kullipesa puhkealal
- 13.00** Fakto Auto Tallinna rattafestival. Põhidistantsi (95 km) start, lühema distantsi (51 km) start kell 13.30. Start Tallinna Vabaduse väljakul

Mine kohale!

LAUPÄEV

- 10.00** Kiviõli motofestivali esimene päev. Kiviõli tuhamägi
- 10.00** Kiirendusvõistlus Speedest Dunlop Nightrace. Pärnu lennuväli
- 11.00** Purjetamise Põhjamaade noorte meistrivõistluste III päev. Pärnu laht

- 12.00** Tenniseturniiri Saaremaa Open üksikmängu finaali. Kuressaare tennisekeskus
- 12.00** Põltsamaa rallikross. Piiraja rallikrossirada
- 16.00** Ratsutamise rahvuste karika individuaalne GP, Ruila
- 17.00** Meeste jalgpalli meistriliiga. Tartu JK Tammeka – JK Tallinna Kalev, Tartu Tamme staadion
- 19.30** Meeste jalgpalli meistriliiga. Narva JK Trans – FC Viljandi, Narva Kreenholmi staadion; JK Sillamäe Kalev – Nõmme JK Kalju, Sillamäe Kalevi staadion

PÜHAPÄEV

- 11.00** Kiviõli motofestivali teine päev. Kiviõli tuhamägi
- 11.00** Purjetamise Põhjamaade noorte meistrivõistluste IV päev. Pärnu laht
- 15.00** Ratsutamise rahvuste karikas, Ruila
- 17.00** Korvpalli nelja rahvuse karikaturniir. Tšehhi–USA üliõpilaskoondis, Saku suurhall
- 19.00** Korvpalli nelja rahvuse karikaturniir. Eesti–Gruusia, Saku suurhall

Vaata televiisorist!

LAUPÄEV

- Vormel 1** Ungari GP kvalifikatsioon (Viasat Sport Baltic)
- 17.00** Eesti jalgpalli meistriliiga. Tartu JK Tammeka – JK Tallinna Kalev
- PÜHAPÄEV**
- 14.55** Vormel 1 Ungari GP (Viasat Sport Baltic)

Meelespea

Eeloleval nädalal on sündinud

30. JUULI

- 1930** – Leo Noormets, sporditegelane
- 1954** – Kersti Sirel, korvpallur ja spordipedagoog
- 1956** – Liivia Härsing, kergejõustiklane
- 1971** – Ave Vardja, võistlustantsija
- 1974** – Ando Meritee, rendžumängija
- 1981** – Indrek Turi, kergejõustiklane
- 1984** – Marko Asmer, autosportlane

31. JUULI

- 1953** – Pille Hagel, iluuisutaja
- 1964** – Urmas Hepner, jalgpallur
- 1. AUGUST**
- 1957** – Aavo Põhjala, judoka ja treener
- 1977** – Richard Karelson, maadleja
- 2. AUGUST**
- 1929** – Endla Peets, sporditegelane
- 1968** – Olaf Mihelson, laskesuusataja

- 1983** – Elina Partõka, ujuja
- 1984** – Kaisa Oja, võistlustantsija
- 1985** – Marja Liisa Umb, purjetaja
- 1990** – Gert Krestinov, motosportlane

3. AUGUST

- 1982** – Kaspar Kokk, suusataja
- 1985** – Ats Purje, jalgpallur

4. AUGUST

- 1960** – Igor Trofimov, purjetamistreenner

- 1970** – Jüri Käen, triatlonitreener
- 1981** – Jana Kolukanova, ujuja

5. AUGUST

- 1957** – Gunnar Press, spordiajakirjanik
- 1962** – Valeri Holodnjakov, kergejõustikutreener
- 1988** – Kaimar Saag, jalgpallur
- Allikas:** ESB

Lühidalt

Eestlaste koduklubid pääsesid edasi

Võõrsil mängivate Eesti jalgpallurite koduklubid olid Euroopa liiga teises eelringis edukad. Kuopio Palloseura (Ats Purje, Sander Puri, Vjatšeslav Zahhovaiko) kaotas küll Maccabi Netanyale 0 : 1, kuid pääses tänu kahele võõrsil löödud väravale edasi. Avamängus 1 : 1 viigistanud Ålesund (Sander Post, Enar Jääger) alistas KF Tirana 5 : 0 ja esimeses kohtumises 4 : 4 viigi teinud Arnheimi Vitesse (Marko Meerits) Plovdivi Lokomotivi 3 : 1. Soccernet.

Hamilton võimutses Ungaris

Eeloleval nädalavahetusel peetava vormel 1 Ungari GP katsesõitudele oli võitmatu McLareni Lewis Hamilton. Britt edestas esimeses sõidus meeskonnakaaslast Jensen Buttonit ja Ferrari pilooti Fernando Alosnot. Teises sõidus järgnesid talle Kimi Räikkönen (Lotus) ja Bruno Senna (Williams). Järgnesid Ferrarid (Felipe Massa ja Alonso), kuues oli esimese vabatreeningu teine Button (McLaren). Teist sõitu segas ka tihe vihm.

Delfi

Lapsed lustivad kõige rohkem Londoni mängude maskotiga Wenlock (1). Esialgu jalutavad politseinikud veel rahulikult, naeratavad rahvale ja loodavad, et tööd ei tule palju (2). Hoiatavad silidid räägivad neonkeeles, mida tohib ja mida mitte olümpiateedel teha (3).

Olümpia alles kogub hoogu

- [1] Eile jõudis olümpialinna ka peaminister Andrus Ansip koos abikaasa Anu ja tütre Liisaga.
- [2] Londonis peab väga tähelepanelikult jälgima, et olümpialiini kinni ei sõidaks.
- [3] Red Lionsi pubi on koht, kuhu kogunevad eestlased. Loodetavasti on järgneva kahe nädala jooksul palju, mida tähistada.
- [4] Just nii, käepäraste vahenditega kuivatavad purjetajad oma riideid.
- [5] Purjetaja Ingrid Puusta sätib oma varustust, pikad päevad olümpiavetel ootavad ees.

Ilmar Saabas
FOTOGRAAF

Andres Putting
FOTOGRAAF

Päevaleht
Londonis

LEHT + DVD

●●● EestiPäevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee Eesti uudised 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, Ärileht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, sport 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee. Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

